ROTO
BIBLIOTEKA
X-100
S F

ZELENE ZVEZDE

BROJ 18 ● 200 DINARA

D. T. BIRD

NAUČNA FANTASTIKA

18

1986.

D. T. Bird

ZELENE ZVEZDE

X-100

Urednik izdanja
GRADIMIR PAŠĆANOVIĆ

Recenzent
R. ANĐELKOVIĆ

Izdaje i štampa: Novinska, izdavačka i štamparska radna organizacija **»DNEVNIK«**, **OOUR »IZDAVAČKA DELATNOST«**, Bulevar 23. oktobra 31 Novi Sad, telefon (021) 621-555. Broj žiro-računa: 65700-603-6350. Direktor **NIŠRO »DNEVNIK«: JOVAN SMEDEREVAC,** Rukovodilac OOUR »izdavačka delatnost«: **ILIJA VOJNOVIĆ,** Glavni i odgovorni urednik **OOUR: TODOR ĐURIĆ,** Urednik Redakcije knjiga: **MILORAD PREDOJEVIĆ,** Sekretar Redakcije: **ZDENKA KARABASIL,** Tehnički urednik: **JULIŠ ARVANITIDIS,** Korektor: **SAVA MALEŠEVIĆ**

Tiraž: 32.000 primeraka

D. T. Bird

ZELENE ZVEZDE

I

Brusli je bio presrećan. Posle toliko vremena, provedenog u vrlo ograničenom prostoru, ponovo mu se ukazala prilika da trči. Bilo je tu, doduše, nekoliko smicalica koje mu nikako nisu išle u glavu. Nebo nije bilo one boje na koju je navikao. Oblaci nisu više bili oblaci U kojima bi se mogao prepoznati recimo, zec ili glava nekog džina, nego izuvijane žice koje su se penjale vrtoglavom brzinom i nestajale negde u visinama. Biljke su, po svemu sudeći, ostale biljke, ali ih on ovako ogromne, sluzave, na izgled suve na dodir, nije prepoznavao. Čak i ono nekoliko oblika koji su mu se ipak činile pomalo poznatim nisu ono pravo. Lišće kao da je neko izgrizao i to izgrizao bolesnim desnima, toliko je crvenog bilo napretek. Nije se videlo ništa, a brujalo mu je u ušima. I mirisi su bili novi, mada ne i neprijateljski. Zbilja, za vreme njegovog odsustva neko je ovde napravio grdan nered. Na osnovu svega ovoga, Brusli je trebalo da zaključi da se ne radi o povratku, nego sasvim novoj planeti, * ali njegov pseći mozak bio je sasvim daleko od poznavanja osnovnih astronomskih pojmova.

Odlučio je da se više ne zamara novinama koje su ga okruživale, nego da konačno da oduška osećanjima i istrči se do mile volje. Napregnu mišiće. Ali umesto očekivanog skoka se jednostavno skljoka na prednje šape. Uplaši se rođenog skvičanja. Ovde se sve čulo mnogo glasnije nego što bi trebalo. Ustade i, ovoga puta oprezno, pokrenu šape. Išlo je. Bez obzira na to što je već danima osećao svoju težinu i nešto preko nje, meseci provedeni u uslovima slobodnog pada potpuno su uslovili njegovo kretanje. Instinktivno, pronađe pravu meru kretanja. Već posle desetak metara ustanovi da mu nije baš sasvim lako da trči i reši da umesto trčanja sebi priušti jedno »šunjavanje«, kako je komandant imao običaj da kaže.

Konačno, u mnoštvu onoga što je njegov nos osećao, Brusli otkri nešto što bi trebalo da predstavlja nečiji trag. Ničeg sličnog nije bilo u svoj onoj gomili mirisa koju je pamtio, ali mu se činilo da to što je ostavilo trag ne može biti ni naročito veliko, ni zubato, ni bodljikavo, ni opasno na bilo koji drugi način. Neko je stvarno napravio veliki nered i okrenuo svet naglavce tako tako da mu nedostatak is-

*pojmovi koje je potrebno šire objasniti nalaze se u dodatku na kraju romana

kustva nikako ne dozvoljava da proceni koliko je trag star, ali to, u krajnjem slučaju, nije ni bilo važno. Važno je njuškanje, a ako se nanjuši nešto konkretno – tim bolje. Sledeći trag, Brusli se zavuče u duboku travuljinu. Otkri tu jedan čitav svemir sastavljen od insekata, malih glodara i ko zna čega još, ali Brusli je bio dosledan. Kada jednom krene nekim tragom, on na njemu ostaje, pa makar mu se na putu našla konzerva sa šunkom (otvorena, naravno – zatvorena predstavlja toliko daleku mogućnost da na nju uopšte ne treba obraćati pažnju) ili uspaljena kujica. Doduše, u njegovom dvogodišnjem životu mu se na tragu nikada nisu našle baš toliko primamljive stvari, ali budući da mu je u žilama tekla krv lisičara, verovatno nema te stvari koja bi ga odvratila od lova.

Trag je napustio travuljinu i nestao u vodi. Brusli za trenutak zastade, a onda hrabro zapliva. Na neki čudan način, miris se nije rasplinuo u vodi, nego je bio i dalje prepoznatljiv. U jednom trenutku Bruslijevom svešću nešto zatrepta i on se seti jedne epizode iz svog detinjstva – isto ovako je hrabro bućnuo u vodu. A onda ga je nešto zgrabilo i povuklo prema dnu i da se komandant nije tu našao, ko zna da li bi sve ostalo samo na gušenju. Srećom, druga strana potoka je bila tu. Brusli zaboravi neprijatno sećanje i krete dalje za tragom.

Odjednom, šumom se zaori strašna rika.

Brusli zastade, ukopa se šapama u zemlju, ogoli zube. Osećao je da mu se dlaka na potiljku nakostrešila, sve je u njemu brujalo.

Miris traga koji je sledio bio je svuda unaokolo, nije se moglo proceniti gde je koncentracija najgušća ni gde se lovina nalazi. Nije se ni videlo ništa.

Neprijatelj je bio tu, Brusli je osećao njegovo prisustvo, Ali nije znao odakle vreba opasnost. Kratko je zalajao, nervozno mahao repom.

Bol je došao ni od kuda. Nevidljiva kandža zaparala mu je desni bok. Rana nije bila duboka, ali je krvarila i bolela je.

Brusli napade, nasumice.

Njegovi zubi kao da su nešto zgrabili, za trenutak. Nevidljivi neprijatelj uzvrati napad.

Brusli zaskiči, nasumice jurnu da pobegne.

Nešto nevidljivo ispreči mu se na putu.

Brusli poče da zavija.

Uto oseti još jedan bolan udarac kandžom, ovoga puta po glavi.

Do bola jak, novi zvuk umeša se u kakofoniju na bojištu i Brusli tek tada postade svestan prisustva još jednog učesnika bitke. Bio je to...

Brusli više nije znao da li sanja ili mu se sve ovo stvarno događa. Video je pred sobom guštera, istog onog guštera koga je kao kuče ganjao u napuštenim kamenim kućama blizu mora. Samo, ovoga puta je gušter bio ogroman, visok kao čovek. I još viši, visok kao komandant, njegov gospodar.

Gušter je zastao, bacio nešto nalik na jabuku. Plod se raspade i tamo gde se Brusliju činilo da nema ničega iskrsnu ve-

lika, zelena zvezdolika mrlja. Gušter prihvati koplje i hitnu ga u zelenu zvezdu ni na čemu.

Urlik strašniji od onih koje je Brusli čuo ispuni bojište i zelena zvezda pade. Uskoro se oko nje formira slika nevelike, ali zato zubima i kandžama obilato snabdevene mačke. Naravno, mačka, ustalasa u Bruslijevoj svesti i na njegovoj njušci iskrsnu pseći ekvivalent za osmeh.

– Gospodaru stranče, – začu siktaj koji je, začudo, bio u stanju da razume u istoj meri kao i govor čoveka, – Ulzu je zver sklona nevidljivosti. Da bi se sa njom borio, moraš je prvo učiniti vidljivom...

Brusli dalje nije slušao. Gubio je svest i imao samo toliko snage da lizne na klešta nalik na šapu guštera koji ga je nosio u naručju.

II

General Kaster je važno lupio rukom o sto, onako kao što to odgovara njegovom rangu u hijerarhiji oružanih snaga Mlečne federacije. Neprestano usložavanje načina života i nova tehnološka postignuća odrazila su se i na način bivstvovanja vojnih staleža i institucija; ustrojstvo je bilo komplikovanije, pojavili su se činovi daleko važniji od maršalskog, ali generalu Kasteru to nije smetalo da svom rangu pripiše značaj jednak onom koji je postojao u starim dobrim vremenima. Uostalom, moglo mu se: ovde ja zaista bio najstariji po činu, gospodar života i smrti dvema hiljadama vojnika ekspedicionog korpusa.

– Pacovi, – lupio je još jednom rukom o sto, – prokleti crvenokožni pacovi!

– Generale... – javio se poručnik Horvat, ali je, udaren laktom u bubreg, zaćutao.

– Da? – nije mu dozvolio odstupnicu general.

– Mislim... Potpuno ste u pravu, generale. Prokleti pacovi!

– Vrlo dobro, poručniče – saglasio se general. – A sada, gospodo, molim oficirski kor da se povuče. Želim da razmotrim stvar sam i odlučim.

Oficiri stadoše mirno.

– Sastanak u komandnoj kabini kad vas pozovem.

Oficiri oštro salutiraše. General, zadovoljan uvek kada je disciplina i vojnička oštrina dolazila do izražaja, otpozdravi još žešće i u stavu mirno sačeka da i poslednji oficir napusti kabinu.

– Ti si lud, – rekao je poručniku Horvatu major RCA, – šta ti bi da se istrčavaš?

– Pa kada je počeo da trabunja koješta o pacovima.

– Ovo ti je prvi let sa Kasterom, zar ne?

– Da, ali...

– Vidiš, – prekinuo ga je major RCA, – naš dragi general Kaster uobražava da je potomak generala Kastera, onoga što se u devetnaestom veku kokao sa Indijancima na Litl Big Hornu. Identifikuje se u tolikoj meri da svakog eventualnog agresora – nemoj da ti se desi da pomisliš kako bi mi mogli da budemo agresori, čak ni u mislima, pošto imaju načina i to da

utvrde – elem, svakog eventualnog agresora naš general vidi kao crvenokošca, pobunjenog Bika koji sedi ili tako nešto.

– Naš Kaster ne može imati veze sa onim Kasterom...

– Zašto?

– Koliko se ja razumem u istoriju, onaj Kaster je bio belac, a ovaj naš samo što ne zapeva »O hepi dej«! Na kilometre se vidi da je čist crnac.

– A kakve to veze ima?

– Kako kakve?

– Dečko moj, da te ja nisam na vreme gurnuo, izleteo bi se i onda bi se desilo: znaš šta? Tvoja verenica...

– Nemam verenicu.

– ... mama bi dobila lepo upakovan orden sa diplomom u kojoj piše kako si časno izvršio svoju patriotsku dužnost, ispoljio najčasnije osobine pripadnika Mlečne federacije i tako dalje, sve uz počasni plotun i posmrtni marš. Matori Kaster je majstor da odredi komandira patrole koja se ne vraća sa zadatka, a uvek izabere amatera tvoje vrste.

– Ja... – zbuni se Horvat.

– Uostalom, moraš i ti njega razumeti. Na osnovu čega bi glavešine u Savetu poverovale da se sa Kasterom kao komandantom ozbiljno ratuje, kada tu i tamo ne bi bilo malo poginulih?

– Nikada...

– Nikada se ne bi setio toga, a? I sada hoćeš da mi se zahvališ iz dubine duše„ jel' tako?

– Da, majore.

– Samo RCA, dečko.

OK, RCA.

– E, lepo. Zameni sada lepo dubinu duše dubinom čaše pića koje ćeš mi platiti u kantini, i nas dvojica smo izravnali račune. OK?

Naravno, bilo je OK da više OK nije ni moglo da bude. Uostalom, major RCA je, ipak, poručniku Horvatu bio nadređeni oficir.

III

Kantina, jedino mesto na komandnom brodu ekspedicionog korpusa na kome je pušenje bilo dozvoljeno, beše ispunjena dimom. Posle dvanaestak sati od provetravanja, na metar se dala razaznati samo silueta, na metar i po nije bilo moguće utvrditi da li neko sedi u separeu ili ne. Prisustvo dimne zavese umnogome je uticalo na knjigovodstveno stanje kantine. Intendatura je onda pokušala da proturi naređenje po kome bi se plaćalo unapred, ali oficirski kor ne samo da nije pristajao na tako nešto, već je zapretio i otvorenom pobunom zbog napada na oficirsku čast. Od kako je general Kaster onda naredio da svaki neplaćen račun ide na teret dežurnog oficira, platni bilans kantine konačno je bio uravnotežen. Po pravilu službe važećem u oružanim snagama Federacije Mlečnog Puta, svaki oficir kad tad dočeka svoje dežurstvo, bez obzira na vrstu i važnost dužnosti koju inače obavlja.

Kapetan Dea Lister Hreks prinese čašu martinija ustima, ali je odmah spusti nazad na sto ne okusivši piće. Maglilo joj se pred očima, tutnjalo u glavi, stezalo u bokovima. Ustade teturajući se, posrnu, krete ka svojoj

kabini. Potporučnik Tatjana Pavlovna i major Hvo Ze, sa kojima je sedela u društvu, oceniše da je odlazak tako bez ijedne reči objašnjenja krajnji prostakluk, što bi se možda i dalo tolerisati, ali i udaljavanje bez dopuštanja starijeg oficira, što predstavlja povredu subordinacije i teži disciplinski prekršaj.

Što se Dee Lister Hreks ticalo, njoj u ovom trenutku nije bila važna ni pristojnost, niti joj je nešto značilo pravilo službe. Stalo joj je samo do toga da što pre stigne u svoju kabinu. U nekim drugim okolnostima ona bi se povukla ležerno, možda čak i po malo pakosno dozvolila metamorfozi da počne (uobraženim, prepotentnim ljudima se održi lekcija, a razlozi za to pronalaze naknadno), ali od kako je u korpus stupio poručnik Horvat, njen spoljašnji izgled je poslednja stvar u Postojanju koju bi zanemarila. Bila je zaljubljena u tog Horvata, nimalo se ne obazirući na činjenicu da pripadaju različitim vrstama. Vegani uopšte malo vode računa o tome kojoj vrsti pripada predmet njihovog obožavanja, a ono što je Deu Lister uljuljkivalo u nadi da bi veza mogla da bude dvostrano željena, jeste činjenica da se ni ljudi nisu ustezali od odnosa sa vanzemaljcima. Naravno, Zemljani pri tom očekuju da partner uzme na sebe obličije Zemljanina, što zamamnije, tim bolje. Šanse žene prosečnog ili nešto iznad prosečnog izgleda kod iskusnog kosmičkog vuka praktično su nikakve ukoliko se unaokolo muva Veganka ili Liranka koja je na sebe nabacila izgled Merlin Monro ili Bo Derek.

Dea Lister ovoga puta zaboravila je na kalendar i ciklus ju je bukvalno zatekao. Na stotinak metara od kabine, butine počeše da joj se šire gubeći na dužini. Pantalone popucaše po šavovima, uskoro se to desi i sa rukavima tunike. Dok joj je kosa gubila boju, a vlasi se uvijale stapajući se u pipke, Dea je pokušavala da se oslobodi ostataka odeće i što dostojanstvenije uđe u kabinu.

– Možemo li vam na bilo koji način pomoći, kapetane?

Podigla je senzore za svetlost u pravcu glasa (oči, u zemaljskom smislu više nije imala) i na sav svoj užas konstatovala da pripada majoru RCA koji se nalazio u pratnji poručnika Horvata. Do Nepostojanja, pomišljala je, od dve hiljade pripadnika ekspedicionog korpusa, morao je da naiđe baš taj dežmekasti, trapavi i nesmireni Horvat.

– Bojim se da ne može da vam odgovori, RCA, metamorfoza je u poodmakloj fazi, – rekao je.

– Do nepostojanja, – počešao se RCA po kentaurijanskom ekvivalentu potiljka. – Šta se od džentlmena očekuje da urade u ovakvoj jednoj prilici, Horvate? Vi ste egzopsiholog.

– Mislim da je najbolje da je prenesem u kabinu, – reče Horvat podužući priliku nalik na panj u naručje. – Vas jedino molim da idete ispred mene da ne bih damu udario o vrata ili tako nešto...

Išli su tako, prvo major RCA, a onda Horvat sa Deom u na-

ručju. Iako je postojanje više raznorodnih i raznolikih vrsta u Federaciji Mlečnog Puta predstavljalo izvesnost, članovi posade retko su imali priliku da vide Veganku u originalu i pogledi puni prikrivene znatiželje pratili su povorku celim putem. Broj inteligentnih bića u Federaciji bio je merljiv prstima ljudskih ekstremiteta, ali je jasno da su se posade birale po načelu ekonomičnosti i da su zajedno mogle da idu samo one vrste koje su imale metabolizam koji se mogao zadovoljiti sličnim ili gotovo sličnim gorivom. U kompletu sa ljudima išli su skoro sasvim čovekoliki kentaurijanci, kao i Vegani i Lirani kojima je bilo potpuno svejedno koje će obličje nositi, a opet iz razloga ekonomije, od njih se očekivalo da nose što više čovekolika tela.

Dea Lister Hreks nestajala je u plimama zadovoljstva osećajući na sebi Horvatove ruke. Osećanja koja su je ispunjavala dražila su njenu maštu, unapred uživajući u trenucima kada će dodir biti pravi, prožimajući, orgazmičan. Znala je da će do njega kad tad doći, upotrebiće svu tananost bića da slomi otpor u Horvatu koji bi mogao da se pojavi zbog toga što ju je sada video u krajnje neseksualnom obliku. Kao egzopsiholog, Horvat bi trebalo da bude pripremljen da prihvata neljudsko, a ako nije, Dei na raspolaganju stoje dva oružja. Prvo, i ona je egzopsiholog, drugo – ženka je...

– Mlada damo, mi stigli, – razmetljivo se razgalamio RCA. – Možemo li još nešto da učinimo za vas?

– Mislim da joj je u ovom trenutku najpotrebniji mir, – reče Horvat nežno je spuštajući na ležaj. – Ostaje nam samo da se pokupimo što pre...

Oficiri propisno salutiraše i napustiše kabinu.

Poslednja faza metamorfoze otpoče. U utrobi Dee Lister Hreks hiljadu jajašca čekalo je da bude oplođeno.

IV

Prva stvar koju je Brusli osetio probudivši se, bio je jak miris guštera koji ga je izbavio od zubate mačke. Nije video ništa, ali su mu druga čula govorila da se nalazi duboko u nekoj rupi ili pećini, očigledno stalnom staništu njegovog novog gospodara.

Neka čudna buka dopirala je spolja, negde sa visine i u Bruslijevoj glavi rodiše se brojne pretpostavke i to, naravno, od one najgore vrste. Možda je njegov stari gospodar poludeo od bola što ga nema (pa, posmatrano sa distance od nekoliko dana, ni ranije nije bio baš mnogo čitav), i sada bombarduje li bombarduje sve unaokolo. Možda su se ovde, igrom slučaja, našle one ogromne životinje od pre dve planete i sada tutnje u pomamnom stampedu, obarajući sve pred sobom. Možda pucaju planine i lava kulja na sve strane, baš onako kao što je to video na ko zna kojoj planeti ko zna kada. Poče tužno da cvili nadajući se najgorem – sa manje emocija nego što ih ima čovek, jasnije je mogao da sagledava

objektivnu stvarnost što potpuno isključuje optimizam iz njegovog pojmovnog sveta.

– Gospodaru stranče, – čuo je siktaj novog gospodara, maglovito ga razumevajući, – izađi napolje, ovo je svetkovina tebi u čast...

Brusli zadovoljno zevnu, pokuša da skoči, ali ga u tome omete delom gravitacija, delom ozlede koje su, iako na dobrom putu, još uvek bile daleko od potpunog iscelenja.

– Ne možeš da ustaneš, gospodaru stranče? Dozvoli onda da te ponesem...

U naručju novog gospodara, Brusli zaboravi na sve strahove koji su ga maločas opsedali. Osećao se prijatno, čak je stigao da pozavidi novom gospodaru na čulu vida koje je očigledno, funkcionisalo i u mraku. Sudeći po mirisima, u rupi su se nalazile mnoge zanimljive stvari.

Nenaviknut na dnevno svetlo, oseti bol u očima, ali on brzo prođe. Uskoro, sa zadovoljstvom, prepozna izvor buke koju je dole čuo. Dva guštera, nalik na novog gospodara, pokušavala su da jedan drugog dobro potkače repom. Repovi su se sudarali, čas u napadu, čas u odbrani.

– Odavno smo repove zamenili oružjem, gospodaru stranče, – objašnjavao je siktaj. – Na proslavama, u ritualnim borbama i borbama što prethode ceremoniji venčanja, međusobno se sukobljavamo repovima. A budući da smo zaboravili veštinu predaka, žrtava u toj borbi više nema; prolazimo sa ponekim ubojem oživljavajući vremena našeg očovečenja.

Borba je trajala i dalje; samo dva guštera su se kretala dok su svi ostali (Bruslijev numerički sistem funkcionisao je do četiri, sve što je bilo iznad toga označavao je sa »mnogo) nepomično su ležali bez nekog reda podsećajući na male, mediteranske guštere koji na nekom manastirskom, kamenitom zidu pokušavaju što više da uhvate od sunca.

– Uživaj, gospodaru stranče, – siktao je novi gospodar. – Uživaj i ostani sa nama do kraja svojih dana kao jedan od nas.

Brusli se nađe na prijatno zagrejanom ravnom kamenu sa gomilom mesa ispred sebe. Njegov novi gospodar zauze položaj nešto malo niže, postavši nepokretan kao i svi ostali.

Jedino su dva borca neumorno nanosili jedan drugom udarce ogromnim repovima.

Ponovo zapadajući u san, Brusli se oseti srećnim kao nikada u životu. Zelena zvezda na njegovoj prednjoj desnoj šapi delovala je više umirujuće nego bilo šta drugo u njegovih par desetina meseci iskustva...

V

Geral Kaster zaljubljeno je posmatrao osmokraku zelenu zvezdu na svom reveru koja je nedvosmisleno svedočila o njegovoj važnosti.

– Prokleti crveni pacovi! – ponovio je. – Šta mi to imamo, Merline?

Pukovnik Merlin O'Hara počeo je da prevrće po gomili papira ne bi li dobio u vremenu.

– Bez papira, Merline, bez papira. Ja sam vojnik.

Pukovnik se našao u neprilici.

– Bojim se, – prikrio je zbunjenost glumljenim napadom kašlja, – bojim se da nisam sasvim u stanju da razumem naređenje, generale.

– To njihovo naučničko, hromozom ovde, hromozom tamo i ostale funkcije gasnih omotača i molekula pod površinskim naponom ja ne razumem. Hoću muški i odsečno! Ništa hromozom!

– Da, generale.

– Nije da ja ne mogu da razumem te hromozome, nego neću. Ja sam vojnik, Merline, a to znači da sam pre svega praktičan, razumeš?

– Naravno, generale.

– Prema tome, uzmi da su domoroci crveni pacovi kao što sam rekao, pa pričaj.

– Vidite, generale...

– Neću ja ništa da gledam? Da li sam ja naredio da su crveni pacovi ili nisam? Onda?

– Naravno, generale. Na neki način, oni jesu crveni pacovi, samo što su malo zeleni.

– Ne znaš ti, Merline, šta je neprijatelj sve u stanju da uradi samo da se prikrije...

– I sa stanovišta klasične zemaljske biologije, koja je važeća kao orijentir na celoj teritoriji Mlečne federacije, oni više naginju formi gušćera, nego toplokrvnim glodarima kao što su pacovi. Doduše, ima tu nekih odstupanja kao što je odsustvo kloake, izotermično delovanje mitohondrija...

– Rekao sam da neću hromozom tamo, hromozom ovde, Merline. Hoću činjenice.

– Ljubazni su, pitomi. Testiranja koja su sproveli naši psiholozi, kazuju da je koeficijent inteligencije negde oko sto dvadeset u proseku, što gotovo odgovara ljudskim standardima, čak ih unekoliko i premašuje...

– Vidiš, Merline, dobro ja kažem, crveni pacovi. I, šta iz toga proizilazi?

– Najnovija odluka Saveta u ovakvim slučajevima predviđa samo dve mogućnosti; ostaviti inteligentna bića da se priključe ili ne priključe u Mlečnu federaciju, od volje im.

– Savet! Vrhovno telo jedne Federacije, a svaki čas dozvole da im Altrozi nametnu neku odluku, samo zato što su najsuperiornija vrsta u poznatom svemiru. Kao da varvarski Goti nisu znali da izađu na kraj sa onim napirlitanim i namirisanim Rimljanima, i tako dalje.

– Da, generale, potpuno ste u pravu.

– Znam, Merline, ali šta da radim kad sam vojnik, pa moram da slušam odluke Saveta. I, šta ćemo sa crvenim pacovima? Hoćemo li ih priključiti?

– Podsećam vas, generale, da odluku o tome može doneti samo vrhovno zakonodavno telo njihove civilizacije. A problem sa gušterima je u tome što uopšte nemaju civilizaciju!

– Merline, lupate! Kako nemaju civilizaciju kada sam ih ja lično video da prave oružje.

– Dozvolite da vas ispravim, generale. Gušteri imaju civiliza-

ciju, ali na samom početku. Još nisu uspeli da otkriju vlast.

General složi crte lica u najgadljiviji mogući izraz.

– Dobro, Merline, onda je stvar jasna. Nema političara, nema pregovora, nema priključivanja, nema ništa. Ostavljamo crvene pacove da se civilizuju kako znaju i brišemo odavde.

– Generale...

– Da? – dreknuo je general tonom koji vodi direktno pred streljački vod.

– Zelene zvezde bikristala, generale. Naši geolozi kažu da ih ovde ima u izobilju. Samo sa onolikom količinom koju su pronašli samo na oglednoj parceli, flota Mlečne federacije mogla bi da se kreće dve godine. A problem je u tome što se zelene zvezde ne mogu tek tako pokupiti.

– Onda ćemo ih kupiti.

– Od koga generale?

– Prvom crvenom pacovu na koga naiđemo uvalićemo kilo dinduva i gotovo.

– Ne možemo, generale. Sve ono što nije lična svojina, smatra se vlasništvom cele vrste. Najinteligentnije vrste na planeti.

– Koješta, po toj logici svaki delfin iz čista mira može da mi zatraži Mont Everest samo zato što su imali vremena da se izležavaju i evoluiraju dok smo se mi satirali sa istorijom...

– Savet...

– Bez obzira na Savet, ne bi se majci nijedan delfin popeo na Mont Everest dok sam ja živ. Nego, Merline, šta da radimo sa crvenim pacovima? Da se napravimo blesavi i otmemo im zelene zvezde u samoodbrani? Ako se pobune, još uvek možemo streljati svakog desetog za primer...

– Generale, a šta ako na brodu postoji Tribun? Sa ovlašćenjima Saveta da preuzme komandu u trenutku kada mu se učini da su odluke Saveta izneverene?

– Pretpostavljam da su izveštaji o postojanju bikristala na planeti prokletih crvenih pacova automatski prosleđeni Savetu i da se ne možemo praviti blesavi?

– Nažalost, generale, mi moramo da poštujemo Princip energetskih Prioriteta isto kao i Pravo Inteligentnih Vrsta Na Samoopredeljenje.

– Ovde se to isključuje? Vraćamo se u bazu, pa nek Savet sam izađe na kraj sa svojim pravima, principima i hromozomima. Ne očekuju valjda od mene da se petljam sa njihovim petljancijama?

– Bojim se da, generale. Niži oficiri bi možda mogli i da se izvuku, ali od komandanta ekspedicionog korpusa se očekuje inicijativa...

General se okrenuo prema prozoru i uzdahnuo. Tamo negde u svemiru, iza suludih turbo oblaka i teškog neba, nalazile su se zvezde. Prave zvezde. A negde među tim pravim zvezdama su se sigurno vodile prave bitke, pravi posao za prave vojnike. Pravi napadi, prave eksplozije, sve pravo i sve bez hromozoma gore dole.

– Merline, mi ćemo njih da civilizujemo!

– Generale?...

– Lepo, Merline, civilizovaćemo ih. Savet nam ne dozvo-

ljava da se mešamo u njihova posla, ali nam nalaže da pomažemo inteligentnim vrstama kada zatreba. E pa pošto nam je zatrebalo, mi ćemo proklete crvene pacove pomoći tako što ćemo i da im smislimo vlast od koje ćemo posle da kupimo zelene zvezde bikristala.

– Da, generale.

– Prema tome, narediti resornim oficirima da mi u toku 24 sata dostave operativne planove za civilizovanje prokletih crvenih pacova.

– Razumem, generale!

Pukovnik salutira po propisu i krenu ka vratima.

– Čekaj, Merline...

– Da, generale?

– Imam još nešto. Jedno naređenje za tebe lično.

– Slušam, generale.

– Pronjuškaj malo i vidi ko bi od članova posade mogao da bude crveni pacov.

– Generale?...

– Tribun, Ne mogu mirno da spavam sve dok znam da se svakoga časa može pojaviti neki civilni pacifista i naterati me da mu predam komandu.

– Tribuni ne reaguju sve do flagrantne povrede propisa, generale.

– Merline, u feudalizmu je bio propis da se vitezovi klanjaju jedan drugom do besvesti, razmenjuju rukoljube za gospođe mame i tek onda izvuku mačeve. Onda se ne mačuju, nego razjape usta od uveta do uveta i viču: »samo posle vas«. Onda se neko pametan setio da udari pre nutkanja i civilizacija je krenula napred.

– Razumem, generale.

– Uostalom, taj prokleti crveni pacov postaje Tribun u mojim očima tek kada pokaže papire, a do tog trenutka, on je običan član posade. Tribunima ne smem ništa, ali običnim članovima posade mogu, jer ne znam da su Tribuni pošto nisu pokazali papire.

– Jasno, generale.

– Vrlo dobro. Na izvršenje!

Pošto je ostao sam, general Kaster popusti malo opasač, uze flašu i natoči sebi dobar prst viskija. Podiže čašu i nazdravi slici na zidu kabine. Uljani, reprodukovani Kaster, u žaru borbe i opkoljen Indijancima, ne nađe za shodno da mu uzvrati pozdrav. General pomisli kako je baš dobro što se ne zna da je njegov čuveni predak u vreme bitke na Litl Big Hornu bio samo potpukovnik po činu pošto bi se to, vrlo verovatno, odrazilo i na njegov rođeni ugled, pa nesta u dremežu.

VI

Pukovnik Merlin O' Hara bio je zadovoljan sobom onoliko koliko je mislio da čovek sa sobom uopšte može biti zadovoljan. Porodicu, prijatelje i zadovoljstva žrtvovao je zbog vojničke karijere, a budući bez onih vrlina i mana koje treba da krase vojnika, nije napredovao nikako. Bio je, međutim, svestan činjenice da mu porodica i prijatelji ne znače ništa, isto kao i neka zadovoljstva, dok za pravo uživanje u drugima nije imao kvaliteta, pa je odlazak u oružane snage Mlečne federacije doživljavao kao elegantno zaobilaženje svega toga. Vojska

mu je, sa druge strane, onemogućila dileme i ispunila mu život svrhom do penzije. Penzija je za njega bila karta na koju je sve trebalo baciti; biće miran i opušten tek kada se od njega ne bude očekivalo ništa, kada za svaki svoj postupak bude imao pokrića bilo u novcu, bilo u ugledu oficira koji se povukao iz službe i nastanio na nekom od kolonijalnih svetova, bilo u odnosu okoline prema njemu. Okolina umornim veteranima mnoge stvari gleda kroz prste, pa bilo to beskonačno zijanje u jednu tačku, iživljavanje, nešto treće što mu padne na pamet ili, jednostavno, ne padanje ničega na pamet. U samoj službi se nije trudio da probudi ili razvije očekivane osobine, jer mu je bilo potpuno svejedno da li će u penziju otići kao poručnik ili maršal. Godine službe i stalna prisutnost starešinama na oku gurnuli su ga do čina pukovnika.

Ogroman i težak, sasvim medvedolik, brundao je hodnicima komandnog broda čak i ne proklinjući vreme koje je od svakog pojedinca tražilo inicijatuvu, čak i kada je ona odudarala od njegove suštine.

Zahtev generala Kastera bacio ga je u brigu.

Institucija Tribuna bila je svetinja kako u Mlečnoj Federaciji, tako i u ostalim zvezdanim savezima, a bilo ih je i u establišmentu onih planeta koje su tvrdoglavo odbijale da uđu u bilo koju uniju. Pronalazak, doduše sasvim drugačije manifestovan u prapočetku postojanja, davne zemaljske istorije, bio je prihvaćen od strane Altrosa, civilizacije toliko superiorne da nikom nije nametala svoju volju, ali je savetom bila spremna da pomogne ili jednostavno uništi svaku civilizaciju koja je bila dovoljno šašava da pojede samu sebe, čalebrcnuvši pritom i parče nekog drugog. Nisu bili nominalni gospodari Postojanja samo zbog toga što ih nije interesovalo gospodarenje nego funkcionisanje života u galaksiji. Postupak koji je ugrožavao Tribune (a Kasterova namera, očigledno, nije imala za cilj da ih zaštiti) predstavljalo je težak moralni prekršaj; Tribuni su osobe postavljene da bdiju nad sigurnosti i blagostanjem svakoga bića u Postojanju. Svaka radnja uperena protiv njih znači izdvajanje i postavljanje sopstvenih interesa iznad sigurnosti i blagostanja... Osim moralne odgovornosti, tu je, za svaki slučaj, postojala i krivična. Od penzije pukovnika O' Hare ne bi bilo ništa, a teško da bi sve ostalo samo na ražalovanju i nozi u tur u pravcu suprotnom od sedišta Oružanih snaga. Ni generalski čin ne štiti Kastera od posledica ukoliko nešto krene po zlu, a ako je on suviše vojnik da bi se obazirao na rizike, Merlin O' Hara nema nameru da mu prokrči put u propast svojim telom.

Sa druge strane, Kaster traži glavu i Merlin mora da mu je servira.

Merlin O' Hara nema ništa protiv toga da neko bude žrtvovan. Šta više, sprovešće malu istragu služeći sa svim smicalicama koje su mu se zalepile za karakter tokom službovanja. Ne sme pogrešiti i tek kada bude ustanovio ko je Tribun znaće

koga ne sme da poturi Kasteru. Ovaj ima bezgraničnu veru u potčinjene i neće ništa posumnjati. Ukoliko stvari krenu po zlu, pa Tribun i zaista stupi na scenu, general neće biti u poziciji da postavlja neprijatna pitanja.

Uveren da je doneo pravu odluku, Merlin O' Hara krenu u kantinu da utopi mrzovolju zbog toga što je bio prinuđen da odlučuje.

Mali tehnički problem predstavljalo je to što je bukvalno svako od dve hiljade ljudi ekspedicionog korpusa mogao da bude problem, ali je njegovo rešenje Merlin O' Hara ostavio za neki od dana koji dolaze.

VII

Kada je pukovnik Merlin O' Hara ušao u kantinu, poručnik Horvat i major RCA su bili pijani do te mere da su odlučili da promene pića. Major RCA je ispijao svoj treći dupli viski, Horvat se gušio u rastvoru sirćetne kiseline u koncentraciji od koje bi svaki Kentaurijanac pao pod sto. Pošto viski nije delovao na majora, a Horvatu je od sirćeta samo bilo muka, odlučili su da ponovo promene piće. Kako bi ostali u istom maniru, naručili su dva Veganska koktela. Srećna okolnost po stomake obojice bila je ta što su Veganci mogli da se pojavljuju i u obličju ljudi, i u obličju Kentaurijanaca, pa su ipak došli na svoje.

Pukovnik Merlin O' Hara mrzeo je da pije u društvu (to ga je obavezivalo na razgovor, ili makar pristojnost), ali u kantini nije bilo nijednog slobodnog stola. Zaključujući da su major RCA i Horvat društvo podjednako loše kao i svako drugo, sede u njihov separe.

– Kakva čast, zamenik komandanta, – pijano je mrmljao Horvat. Nije imao nameru da bude ulizica; jednostavno, bio je u stanju da voli ceo svet i želeo je svako živo biće u svim galaksijama Postojanja da učini srećnim.

– Nije čast kada nisam na dužnosti, – spetlja se Merlin. – Mislim, onda nisam zamenik...

– Nego dezerter? – unese mu se u lice RCA misleći da je napravio bog zna kakvu šalu.

– Da popijemo, – navali Horvat videvši izraz u pukovnikovim očima. – Ej, ti! Još po rundu, tri dupla veganska!

– »Ej, ti!« se odnosilo na dežurnog oficira u kantini, Ovaj ekspedicioni korpus, kao i svaki drugi u Mlećnoj, bolovao je od iste boljke; mnogo specijalnosti trebalo je strpati u ograničen prostor kosmičkih brodova, tako da za poslugu nije bilo mesta, nego su se na tim dužnostima smenjivali članovi posade. Dežurni te večeri u kantini bio je vojni lekar za ljude, potpukovnik po činu. Kako je Horvat sebi mnogo dozvoljavao za jednog poručnika, odluči da mu se na prvom sistematskom pregledu oduži jednom dobrom dozom purgativa. Velikodušno uživajući u budućoj pobedi, on natoči jača i obilnija pića nego što je propisano.

– I? – unosio se major RCA pukovniku u lice, – šta je odlučeno na Litl Big Hornu?

– Ne razumem, majore.

– Ne moraš da se praviš blesav kad nisi na dužnosti, – zaplete kentaurijanskim ekvivalentom za jezik RCA, – šta misli general da uradi sa ovom planetom?

Merlin O' Hara pomisli da mu odbrusi kako će sve to lepo dobiti sutra u formi naređenja, ali se odmah predomisli; major RCA bio je toliko pijan da bi ga takav odgovor samo razjario. Nepromišljenost pijanaca sa Kentaura je poslovična; sankcije postaju bespredmetne ukoliko pukovniku u međuvremenu bude razbijen nos.

– General je odlučio da civilizuje guštere.

– Horvate, eto tebi posla! – pljesnu sa sve tri ruke odjednom major. – A zašto je to general odlučio! A, Merline?

– O naređenjima se ne diskutuje, majore, – procedi O' Hara.

– I ne mislim da diskutujem. Stari sigurno ima svoje ideje kako bi jedna armija trebalo da izgleda, pa budući da ovde ne može da radi šta hoće, ovde pomišlja da izigrava boga.

– Kako to misliš, RCA? upita Horvat.

– Tako lepo, gde si ti video civilizaciju bez vojske osim u utopističkim romanima?

– Kod Altrosa...

– To malo crvc! I oni su imali vojsku, samo im sada ne treba, pošto svaki od njih može da uništi armadu psihičkim moćima. Svaku armadu u Postojanju, osim ako Kaster ne utrenira guštere do nepobedivosti.

Pukovnik Merlin O'Hara pomisli kako mu je RCA dao dobru ideju. Moraće sugerisati generalu da se umeša u stvaranje civilizacije. Starom će se igra olovnih vojnika dopasti. Onda pomisli kako ne treba da se zaleće sa predlogom, mnogo je bolje da to sačuva kao kontrateg za situacije kada generalu bude trebalo odvući pažnju od drugih stvari. Od Tribuna, na primer. Zažali što je došao u kantinu. Što više informacija, to je veća potreba za njihovom obradom. I za baratanje obrađenim podacima.

Narednik ENG se dotetura do njihovog stola, pijana bar koliko RCA i Horvat zajedno. Sirćetna kiselina mora da joj je dobro uzdrmala hormone – bez ijedne reči i ne obazirući se na poručnika i pukovnika, ona uputi jak energetski talas majoru, kentaurijanski ekvivalent ljubavne predigre. RCA prihvati igru, ispi svoje piće do kraja i uze ENG za ruku. Zaokupljeni jedno drugim, odoše bez pozdrava.

Merlin O'Hara odahnu sa olakšanjem. Bio je zahvalan ENG; čak i ako nije Tribun, ona je ovoga trenutka skinuta sa liste potencijalnih Kasterovih žrtava.

U tom trenutku, neki od osigurača na komandnom brodu pregore i brod na trenutak ostade bez veštačke gravitacije – u slučaju energetskih poremećaja, prvo su se isključivali oni potrošači koji su za cilj imali isključivo udobnost članova posade. Kantina je pod 1,4 G planetne gravitacije bila samo nekoliko sekundi, ali je i to bilo dovoljno

da čaša pukovnika O'Hare promaši usta i izlije veganski koktel na lice.

Svi koji su se nalazili u Merlinovoj blizini prasnuše u smeh, jedino poručnik Horvat, sasvim ozbiljno, ponudi pukovniku svoju maramicu da se obriše. Ovaj prihvati maramicu, mrzeći poručnika iz dna duše – zašto se, za ime Postojanja, nije smejao? Ili misli da bude iznad ljudskih reakcije, pa prema tome i iznad pukovnika Merlina O'Hare koji bi se u sličnoj situaciji ne samo kidao od smeha, nego verovatno i lupao rukom o sto i trupkao nogom o pod od oduševljenja.

VIII

Na jutarnjem sastanku sekcije za kontakte, jedino je major RCA bio potpuno svež i odmoran. Pukovnik Merlin O'Hara mrzeo ga je iz dna duše, poručnik Horvat mu zavideo – da mu je neko predložio, i da je tako nešto uopšte bilo moguće u trenutku bi zaboravio svoje zemaljsko poreklo i upisao se u kentaurijance. Naravno, pod uslovom da dobije i kentaurijanski metabolizam, jedini poznat metabolizam u Postojanju koji i najteže pijanstvo ostavlja bez mamurluka.

– De, de, – kao tešio ga je major. – Malo glavobolje, mučnine, gubitak orijentacije i potpuna slabost. Kao da je to najgora stvar šezdeset astronomskih jedinica unaokolo...

– Lako je tebi, RCA...

– Sam si kriv, Horvate, sam. Pouzdano znam da su neki Zemljani toliko uspevali da ovladaju svojim telom, da im ne predstavlja nikakav problem da razgrade otrove koji su im se nakupili u organizmu. Što se i ti nisi razvijao u tom pravcu, a?

– Imaš pravo, trebalo je da postanem jogi u životu. Lepo bih se izležavao pod nekim drvetom u dolini Ganga, meditirao o cvetanju lotosa u senci svetih krava i bio van opasnosti da pijančim sa razuzdanim Kentaurijancem...

– Koji je, uz to, i viši od tebe po činu, pa svako njegovo »živeli« doživljavaš kao naređenje, jel' tako?

Vrata kabine za sastanke otvoriše se silovito, kao što se uvek tako otvaraju kada kroz njih ulazi general Kaster. Istini za volju, i ova su vrata, kao i svaka druga na komandnom brodu, otvarana uobičajenom brzinom hidrauličnog sistema, ali je general na pragu toliko silno zakoračilo napred da se sticao utisak da je u prostoriju ušao zahvaljujući snazi ramena kojoj ne mogu da odole nijedna brava, nijedan dovratak.

Oficiri poustajaše, pozdraviše.

– Gospodine generale, – raportirao je major RCA, kao najstariji po činu, – sekcija za kontakt spremna za vaša naređenja. Odsutna je jedino kapetan Dea Lister Hreks, zbog bolesti.

– Vrlo dobro... – reče general oštro otpozdravivši, a onda okrete skupu leđa da pukovniku Merlinu O'Hari da dovoljno vremena za pripremu sastanka.

– Gospodo, general će ovaj sastanak održati samo sa socio-

lozima, egzopsiholozima i ekspertima za religiju. Ostali su slobodni.

Dvadesetak ljudi ustade, pozdravi i spremi se da što pre napusti prostoriju.

– Tehničari neka budu spremni da odmah posle ovog sastanka odu na mesto kontakta jedan i nastave merenja po nalozima koji će sa ovog sastanka proizaći.

Sa nešto malo manje oduševljenja, tehničari se razidoše.

– Ovako, gospodo, – uze reč general, – na ovoj planeti imamo jednu jedinu inteligentnu vrstu, proklete crvene pacove, jel' tako?

Žamor odobravanja prođe salom za sastanke.

– Jel' tako? – ponovi general oštrije, naviknut na odsečan, jasan odgovor.

– Da, generale, – odgovoriše oficiri u horu.

– Prokleti crveni pacovi su inteligentni, žive u naseljima koja održavaju slabe ili gotovo nikakve kontakte, tehnološki nivo im je na nivou bronzanog doba Zemlje, ne postoji nikakva vlast ni na nivou naselja.

– Da, generale, – ponovi hor.

– Lepo, što se tiče pameti, stanovanja i bronzanog doba nemam ništa protiv, ali očekujem da prokelti crveni pacovi dobiju poglavice u najkraćem mogućem roku.

– Nije li to uplitanje u razvoj inteligentnih vrsta protivno odlukama Saveta, generale? – upita major RCA.

– Vi, majore, mislite da bih ja bio u stanju da dam naređenje suprotno naređenjima moje vrhovne komande? – potmulo vrati pitanje Kaster, izbegavajući da pomene Savet po imenu.

– Ja sam, znači, po vama, izdajnik? Da li ste spremni da ovu optužbu potkrepljenu odgovarajućim dokazima, iznesete i pred mojim pretpostavljenim?

– Nisam tako mislio, generale – neubedljivo reče RCA. – Imate moje formalno izvinjenje.

Generalu je bilo ispod časti da izvinjenje potčinjenog uopšte konstatuje, pa prostorijom zavlada neprijatan muk. Pukovnik O'Hara se neko vreme naslađivao situacijom, a onda se zakašlja, pa reče čitajućim glasom:

– Uputstvo Saveta 87 EWQ/EE-99: Zabranjuje se pripadnicima ekspedicionih korpusa da direktno utiču na razvoj inteligentnih vrsta, ali se, u izuzetnim slučajevima i uz odobrenje komandanta, dozvoljavaju indirektni podsticaji.

– Prema tome, gospodo, od vas očekujem da se ne zamajavate hromozomima ovde, hromozomima tamo, nego da budete što efikasnije indirektni.

I general, paradnim korakom, napusti prostoriju u pratnji pukovnika.

– Momci, bojim se da se ovo mene ne tiče baš mnogo, – prekide posle nekog vremena tišinu kapetan Antonio Valček. – Teško da bih mogao da budem od koristi.

– Do nepostojanja, samo ti i tvoji momci možete ovde da budete od koristi, – suprotstavio mu se RCA. – Jedino vi iz odeljenja za magiju, religiju i nefiziološku eskatologiju.

– Đavola, – uključi se Valčekov pomoćnik, narednik VTR,

– slažem se da u osnovi svake vlasti leži manipulisanje religijskom svesti, manje ili više, ali ovde mi nemamo čime da manipulišemo. Nismo uspeli da pronađemo ni tragove hramova, ni tragove rituala među gušterima. Nikakva verovanja ni u razgovorima koje smo prisluškivali.

– Za ne daj bože, mogli bismo samo da smućkamo neku instant religiju, – klimnu glavom Valček, – ali i za tako nešto bi nam trebalo bar dve generacije.

– Nisam ni mislio da delujete kao naučnici, – odmahnu kentaurijanskim ekvivalentom za ruku RCA. – Samo nam treba veza kod Jahove, Alaha, Višne, Trebola, RSTE, Elolaja, Bude i svih ostalih što se vuku po vašim spiskovima. Bez njihove pomoći teško da ćemo uspeti da zadovoljimo praunuka Litl Big Horna.

– Molićemo se za vas.

Major RCA iza toga posla svoje ljude da kopaju po memoriji kompjutera i nekom čudnom igrom slučaja nabasaju na nešto upotrebljivo.

– Pa, Horvate, kola će se ipak slomiti na nama dvojici, – reče pošto su ostali sami. – Hajde, dečko, mućni malo tom glavom.

Na pomen mućkanja, poručnik Horvat naglo ustade i otetura do toaleta. Vrati se bled, ispijen, obavijen aurom kiselog mirisa koji mu je izbijao iz usta.

– Hm, nije loše, – pogleda ga RCA iznad okvira kentaurijanskog ekvivalenta za naočari. – Nešto ste mi mekani, vi Zemljani. Nije onda nikakvo čudo što biste da zavladate Postojanjem.

Horvat nemoćno sleže ramenima.

IX

Po pravilima važećim za prvi kontakt, populacija koja se prvo izučavala morala je biti udaljena najmanje dve hiljade milja od komandnog broda. Na planetama manjeg prečnika ovako nešto bilo je neizvodljivo, na onima gde su razumna bića ovladala tehnikom trenutne ili gotovo trenutne komunikacije bespredmetno, ali u svim ostalim slučajevima princip se pokazao korisnim. Nije bilo preterano pametno uplašiti domoroce armadom brodova; sa druge strane, nije loše da glavnina korpusa bude apsolutno nedodirljiva ako nešto krene po zlu.

Rutinskim postupkom, naselje su prvo obilazile minijaturne sonde, snimale, lingvisti posle na osnovu tog materijala programirali automatske prevodioce. Posle su dolazile manje grupe tehničara, snimile inteligenciju, tehnološki i socijalni nivo, veru i ostale bitne parametre ne ulazeći u pojedinosti i pod uslovom da domoroci ne pokazuju otvoreno neprijateljstvo. Tek posle toga bi komanda korpusa donosila odluku o daljim operacijama.

Preliminarna, rutinska ispitivanja u naselju guštera bila su odavno obavljena.

Narednik VPR bio je telepata onoliko koliko je to bilo potrebno za prijem u Oružane

snage Mlečne federacije i nimalo više od toga. Praktično, to je značilo da njegovi moždani talasi mogu da dođu u interferenciju sa moždanim talasima drugih bića tek povremeno i ne baš kristalno jasno. Da je imao više od sposobnosti, bio bi po činu ne narednik, nego najmanje pukovnik i ne bi radio u jednom od mnogih ekspedicionih korpusa, nego pri štabu. I sam je bio svestan činjenice da nije bog zna kakav ekspert, ali glad Oružanih snaga za tom vrstom talenta bila je neutaživa tako da su kriterijumi bili više nego niski. Stratezi koji su krojili sudbinu Oružanih snaga stajali su na stanovištu da je bolje tu i tamo saznati šta se mota u glavi eventualnog agresora, nego se osloniti samo na klasična obaveštajna sredstva. Držati telepatu koji je ponekad u stanju da radi bio je luksuz koji su Oružane snage sebi mogle da dozvole.

Narednik se sada nalazio sakriven na nekih pet kilometara od naselja guštera određenog za prvi kontakt. Bilo je to sasvim dosadno dežurstvo pošto ništa nije mogao da uhvati. Kako je zabušavanje karakteristično samo za Zemljane, on se maksimalno trudio da primi makar i najtanušniji odblesak misli guštera. Višečasovno jalovo koncentrisanje na nepoznato potpuno ga je iscrpelo i sve češće je zapadao u kentaurijanski ekvivalent dremeža.

– Baš ih ima, je li? – učinilo mu se da odjekuje.

– Mnogo njih.

– Sa mnogo planeta.

– Hoćemo li da se družimo?

– Ne verujem da me baš jako interesuje.

– Da, tako su, šta ga ja znam, grupni.

– Prvo su pripadnici vrste, pa tek onda individue.

– Još gore od toga. Nekoliko vrsta koja se ponaša kao jedna.

– Dosadni.

– Nezanimljivi.

– Naravno, kako da bude zanimljivo nešto što prvo postupa u skladu sa neslobodom, a tek onda ličnim interesovanjem...

– Ako neko od njih...

Misli u glavi narednika VPR postaše prvo neoštre, nejasne, a onda se potpuno izgubiše u napadu glavobolje karakterističnom za prekid telepatskog kontakta. Uze jednu energetsku pilulu, jednu od onih čija upotreba starost organizma čini manje podnošljivom, ali zato u trenutku mogu da odagnaju umor, slabost i glad.

Gušteri nisu mogli da budu uzrokom misli koje su upravo napustile njegov mozak. Oni sasvim sigurno nisu znali za pojam planete, – rezultati preliminarnih testova su na to više nego jasno ukazivali – a i pojmovni spektar je potpuno drugačiji od uočenog. Gušteri su, doduše, iz nekih svojih razloga mogli da glume necivilizovanost, ali narednik VPR bez oklevanja odbaci tu mogućnost. Priroda telepatskog kontakta je takva da se pre razumevanja oseća mogućnost čitanja misli, isto kao što je prisustvo programa televizije moguće registrovati pre nego što se slika izoštri do maksimalno dobrog prijema. A kako u višednevnom kontaktu sa gušterima nije ose-

tio ni najmanji treptaj interferentnog misaonog polja, jasno je da rešenje treba potražiti na drugoj strani. Ili je na planeti, i to vrlo blizu njega, neka druga inteligentna vrsta, – toliko inteligentna da se njena telepatska moć može meriti televizijom toliko savršenom da emituje program jednako jasan na svim kanalima bez obzira na antene – ili je opet bio u kontaktu sa svojom podsvešću. Kako se trag bilo kakve visoke civilizovane vrste nije primećivao (a morale su, makar, postojati ruševine iz perioda manje civilizovanosti, pod uslovom da su sada toliko evoluirali da su postali čista energija), teza broj jedan otpada. Teza broj dva – kontakt sa podsvešću – time je dokazana, tim pre što mu se tako nešto događalo i ranije i što je osećao da se, intimno, potpuno slaže sa izrečenim stavovima.

Verovatno zbog upotrebe energetske pilule, narednik VPR oseti da je telepatski osetljiviji nego inače. Oseti prisustvo nekog misaonog polja i ono, složeno sa malopređašnjim iskustvom, poče da ga uznemirava.

Posledica još jedne energetske pilule mogla je da bude otkazivanje poslušnosti organizma, tako da odluči da je ipak ne uzme.

Ostalo mu je samo da čeka da se misaono polje ili izbistri, ili da nestane.

Izbistrilo se brže nego što je očekivao.

Nailazili su pripadnici ekspedicionog korpusa, njih tridesetak.

Iako su dosadašnje ekspedicije koje su posećivale naselje guštera retko kada brojale više od pet ljudi, ovolika ga brojnost nije uznemirila. Konačno, bilo je to nešto što je mogao da definiše.

A da će se nalokati sirćetne kiseline čim završi sa dežurstvom – hoće.

– Još dva kilometra do naselja guštera, – prepoznao je misaono polje poručnika Horvata, računajući koliko ga još vremena deli do susreta sa pijanstvom.

X

Još dva kilometra do naselja guštera, – huknuo je poručnik Horvat. – Da sam hteo da razvijam mišiće noge, ja ne bih otišao u psihologe i maltretirao se magistraturom i doktoratima, nego lepo igrao balet na nekoj planeti sa težom od 1,4 gravitacije...

– Gospodine poručniče, – unela mu se Dea Lister u lice na najmačkastiji mogući način, – to što radimo, radimo zahvaljujući vama. Vaše jednačine su dokazale da inferiorne civilizacije moramo u najvećoj mogućoj meri poštedeti naše tehnološke superiornosti u prvim kontaktima zbog negativnih posledica kulturnog šoka...

– Vidite, gospođo Lister, kako je ponekad pametno držati jezik za zubima, – promumla Horvat.

– Ponekad, da, – složila se Dea prevlačeći izazovno kažiprstom preko prekrasno oblikovanih usana. – Sa druge strane, postoje situacije u kojima je prosto bogohuljenje držati ga tamo

gde mu je evolucija odredila mesto.

Poručniku Horvatu učini se da umor trenutno napušta njegovo telo. Da nije bio na zadatku, usto još okružen članovima ekspedicije, bukvalno bi skočio na Deu, pa da je prošle nedelje proveo i dvadeset četiri i umesto osamnaest časova dnevno nad terminalom. Dea Lister ovoga puta oblikovala je telo baš prema njegovom ukusu (bilo je uobičajeno da se Veganke i Liranke posle nekog vremena zasite obličja koje su nosile; uostalom, tretirale su ljudski oblik kao garderobu, i on je bio zahvalan slučaju što se to desilo baš tako. Nije mogao da zna da je slučaj potpomognut Deinim čeprkanjem po memoriji računara koja je sadržavala i najsitnije pojedinosti o svakom članu posade, a da je znao – to bi mu samo laskalo.

Na trenutak mu se u sećanju vrati prizor bića nalik na kombinaciju panja i hobotnice koji je pre nekog vremena nosio u naručju. Nije mu smetalo – videti Veganku i u izvornom obliku ili ženu ujutru posle teške pijanke, po njemu je potpuno isto. I jedno i drugo deluje inhibirajuće samo onoliko koliko to čovek zaista hoće.

Dea ga je svo vreme obasipala onim sitnim pažnjama od kojih i najokoreliji neženja počinje da razmišlja o matičaru. I, što je najvažnije, znala je da da svoj toj pažnji meru. Reakcije su bile takve da je svako od prisutnih bio spreman da se kladi u meteor prema galaksiji da će se kapetan i poručnik naći zajedno u krevetu prvom mogućom prilikom.

Naselje guštera je bilo udaljeno nekih pet stotina metara. Po uobičajenoj proceduri, ekspedicija stade; ulazak u naselje neko bi mogao da smatra napadom. Posedaše u blizini potoka; sledeći korak trebalo bi da naprave gušteri.

Pojavili su se posle nekih pola sata, noseći ponude, sigurni u sebe kao obično. Narednik ENG minijaturnim detektorom neprimetno izvrši analizu hemijskog sastava ponuda – sve osim malih zelenih voćaka mogli su da jedu Zemljani, kentaurijanci bi osetili neznatnu mučninu posle kuvanih stvorenja nalik na ribe, a Veganima, kao obično, nije smetalo ništa. Prva prepreka je, znači, bila nepostojeća; niko se neće naći uvređen zbog odbijanja ponuda.

Krenuo je i razgovor, na isti način kao i kod prethodnih ekspedicija. Gušteri su govorili reči dobrodošlice, Zemljani uljudno odgovarali. Potom razgovori o vremenu, jedina zbilja zajednička tema svih inteligentnih bića u Postojanju. Članovi Mlečne federacije imali su gomilu pitanja koja su se odnosila na planetu i način života na njoj. Gušteri su odgovarali spremno, trudeći se, ali nisu pitali ništa. Dea zaključi da su gušteri ili savršeno neradoznala vrsta (što je kontradiktorno svemu što se zna o radoznalosti kao preduslovu za razvoj inteligencije), ili raspitivanje uopšte smatraju nepristojnošću, ili im je postavljanje pitanja tabu. Neprimetno, ranije kodiranim

gestom, dade znak i članovi ekspedicije prestaše da zapitkuju.

U ekspediciji Mlečne federacije postojalo je više hijerarhija. Bez obzira na čin, odluke su ovde donosili i vodili glavnu reč egzopsiholozi, Horvat i Dea. Komunikacija je bila otežana time što među gušterima nije bilo vođe. Horvat i Dea nisu imali kome da se obrate, morali su da govore svima. Isto tako, nije primećen ritual koji bi gušterima nametnuo ozbiljnost i punu pažnju.

Nekoliko puta Horvat je pokušao da da nešto svečaniji ton rečima i ukaže gušterima na značaj trenutka, ali gušteri uopšte nisu reagovali. Izmoren i obeshrabren, dao je znak majoru RCA koji je nadugačko i naširoko počeo da opisuje neke od epizoda epova pokupljenih širom Mlečne federacije. Gušteri pokazaše interesovanje, odužiše se epovima svoje tradicije. Potpuno se smračilo.

– Prokletstvo, – šapnuo je Horvat Dei, – ovo sada će da bude književno veče, a ne utemeljene civilizacije.

– Samo je ljubav svemoguća, – odgovori Dea šapatom, – egzopsihologija nije.

– Đavola nije! Jedino nismo imali dovoljno podataka da bismo odredili mehanizam delovanja gušterske psihe. Radimo napamet.

– Po Kasteru je i ovo bio hromozom tamo, hromozom ovamo. On je hteo odmah.

– Onda neka ih, on civilizuje!

– Odustajemo od ceremonije. Neka se pokloni sami izbore za svoj značaj.

Sa nekoliko biranih reči, Horvat prekine majora i saopšti da je vreme za odlazak.

– Prijatelji, – obrati se gušterima nonšalantno, a sada, kao uspomenu na ovaj mali slatki susret, primite nekoliko sitnica.

Vojnici skidoše rančeve i pružiše ih gušterima. Gušteri nisu reagovali. Onda im vojnici staviše rančeve pred noge.

– Potpuno su nezainteresovani, – reče Dea.

– Možda nas nisu razumeli?

– Koješta, – brecnu se ova. – Izgleda da neće da prime poklon.

– Zašto?

– Kleni sa Moraksa, – poče da nabraja Dea, – ne primaju poklone ukoliko misle da ih nisu zaslužili..

– Ovi su nam izneli ponude, njihovi logički obrasci u stanju su da to prihvate kao uzdarje, – komentarisao je Horvat.

– Crvi sa Bete odbijaju poklon ukoliko nisu u stanju da uzvrate većom vrednošću...

– Gušteri nisu ni razgledali poklone, ne mogu imati predstave o njihovoj vrednosti.

– Epiloni sa Zvezdanog Repa smatraju poklone milostinjom i ne primaju ih ni u kom slučaju...

– Epiloni ne primaju poklone, ali i ne daju nikom ništa.

– Svue sa Eridana neće da prihvate poklon dok je darodavac prisutan...

– Tako ćemo i mi uraditi. Otići ćemo, možda će onda pokazati nešto interesovanja za pakete. Naredniče ENG, potrudite se da ostavite negde kameru, ali tako da je gušteri ne primete.

– Da, gospodine poručniče, neće ih videti.

– Odlično, spakujte se pa da krenemo.

Ekspedicija se spremala za pokret dok se poručnik sa nekoliko veoma uopštenih, ali sasvim ljubaznih fraza oprostio od guštera. Na kraju, ponovo je pomenuo poklone naglašavajući da su oni izraz zahvalnosti, poštovanja, dobre volje, zalog buduće saradnje i još desetak sličnihi stvari iste vrste. Gušteri su uzvratili pozdrav, ali poklone nisu pominjali.

Ekspedicija krenu ka transporterima.

XI

Brusli se polako oporavljao. U pravo vreme, novi gospodar mu je obloge stavljao silom – bile su to gnjecave lepinje odvratnog mirisa, – ali se kasnije, uverivši se u delotvornost leka, Brusli više nije bunio.

Prvih par dana nije se kretao uopšte, novi gospodar ga je nosio u pećinu i iznosio iz nje. Ostavljao ga je ujutru na suncu, onda odlazio svojim poslom ne zaboravljajući da mu donese hranu, ponekad samo uputi reč ili dve. Brusli je naučio koja hrana mu više, a koja manje prija. Naučio je da izbegava male zelene voćke koje su mu palile stomak, a novi gospodar, videvši da ih Brusli ne jede, presta da ih donosi. Najpoželjnija poslastica bila je životinja nalik na kokošku koja je sa svojih četrnaest nogu pružala obilje i mesa i kostiju za... pa, za ono što svi normalni kućići u Postojanju – rade sa koskama.

Brusli nije mogao mnogo da dela, nije bio dovoljno zdrav za to, ali je posmatrao, napravivši od zapažanja igru.

To nije bilo teško, pošto mu se činilo da se i gušteri u međusobnim kontaktima igraju.

Najomiljenija igra bila je, po svemu sudeći, neka varijanta jurcanja, samo što se ovde stvar nije završavala pukim hvatanjem progonjenog. Bez obzira na to koliko je truda bilo ulagano da se gonioc izbegne skrivanjem, promenom pravca (ali ne i trkom, pravila su to, najverovatnije, zabranjivala), padanjem u san (i buđenje je bilo zabranjeno) ili na neki drugi način, prava zabava je počinjala tek onda kada su se progonitelj i progonjeni sreli licem u lice. Progonjeni je onda od gonioca dobijao poklon, mada se često mesto poklona predavao kompliment, ili je popravljana odeća, ili se radilo o bilo kakvoj usluzi.

Igra je, međutim, trajala samo oko sat vremena, neposredno pred noć.

– Gospodaru stranče, – siktao je njegov novi gospodar, – vreme ograničeno je samo na pomak senke, jer u protivnom ništa drugo ne bismo radili. Osim ove, postoji i *šaruša* koja se ukazuje onda kada je zbilja potrebna, kao tebi sada. Ne zaboravljeno ti budi, ipak, da mnogi od nas istrpeće mnogo, pre nego što *šarušu* na sebe primi van pomaka senke.

Brusli nije tačno sasvim razumeo o čemu je to njegov novi gospodar govorio, ali mu to nije

smetalo; i dok je živeo sa ljudima, nije razumevao svaku pojedinu reč, već samo ukupnu poruku sa manje ili više jasnih detalja.

Druga omiljena igra njegovih novih gospodara bili su dvoboji repom, ali su se oni održavali tek s vremena na vreme, ili kada je vrućina bila tolika da je gušterima bilo žao da straće dan na nešto drugo osim na sebe. Tih dana se ni na *šaruši*, igri vije, nije mnogo insistiralo.

Što se tiče svega ostalog, gušteri su, po Brusliju, bili veoma slični ljudima. Njihove aktivnosti svodile su se na pribavljanje i pripremanje hrane, održavanje naselja, dugačka lutanja sa kojih bi njegov novi gospodar donosio interesantne priče i budio želju u Brusliju da što pre ozdravi i gospodarevim avanturama da svoj skromni doprinos.

Jedna od zabava bilo je i držanje govora na trgu. Koliko je Brusli razumeo, govorilo se o svemu i svačemu, od načina na koji treba pripremiti jelo, do rasprave o tome kojim kamenom treba obložiti rupu, onim koji će biti koristan, ili onim koji može da obraduje oko.

Nekada je govornik prosto istupao i satima siktao a da ga niko nije uznemirio. Nekada su se javljali oni koji su slušali, prvo tek tu i tamo ubacili po koji sik, onda sve više i više preuzimali reč tako da se na kraju nije znalo ko je govornik. Dešavalo se i da tema govora bude drugim novim gospodarima krajnje neinteresantna, pa da se posle nekoliko rečenica raziđu.

Njegov novi gospodar bio je jedan od najupornijih; kada nije mogao da nađe sagovornika, dolazio bi do Bruslija i njemu saopštavao svoje stavove.

Setio bi se Brusli na trenutak svog starog gospodara, on mu nikada nije pričao priče kao novi. I ako mu se obraćao, to su bile ili komande, ili tepanja koja je Brusli mrzeo zbog sadržaja potpuno neprimerenog njegovoj vrsti, ali istovremeno obožavao zbog neke dobrote koju je onda mogao da oseti u glasu čoveka i istovremeno uživa u njoj.

XII

Major CH2 ni u jednoj vojsci u bilo kom periodu Postojanja ne bi postao vojskovođa, bez obzira na to što nije postojala stvar koju bi više priželjkivao od toga. Bio je vojnik egzekutor, sposoban da misli samo u jednom pravcu. Najverovatnije bi ostao oficir srednjeg ranga u nekoj od perifernih službi (a kako je vojsku kao vojsku voleo iznad svega, to bi ga veoma brzo ubilo) da ga slučaj nije doveo pod Kasterovu komandu. Kaster je iznad svega cenio pseću odanost i gvozdenu disciplinu, tako da se pobrinuo da CH2 ne dobije prekomandu, a tu i tamo stekne neki čin. Poveravao mu je komandu nad manjim odredima, što je ovog ispunjavalo osećanjem samopoštovanja i beskrajne sreće.

Posmatrao je monitor na kome su se sticale slike iz ka-

mera koje je posejala narednik ENG.

Već dobrih pola sata interesovao ga je samo kadar sa ostavljenim poklonima.

– Prokleti crveni pacovi, što ono kaže naš general! Nisu pipnuli pakete!! Jednostavno su se vratili u svoje prokleto crveno selo!

– Izgleda da ne žele naše poklone, – reče poručnik Horvat.

– Nemaju oni šta da žele ili da ne žele, – vrištao je major CH2. – Ima da ih uzmu.

– Bojim se da ih niste ubedili, majore – ubaci RCA.

– Majore, ja ih još nisam ubedio, ali ću ih ubediti, – zareža CH2.

– Kako to mislite?

– Lepo mislim! uzeću vod vojnika i odneću im pakete u sred srede prokletog crvenog sela!

– Bolje nemojte, majore. Ako su ih oni ostavili tamo, onda neka tamo i ostanu. Možda se boje nepoznatog, čekaju da vide da li će se nešto desiti...

– Šta?

– Otkud znam, nisam gušter. Ja sam Kentaurijanac.

– Majore, izvestiću pretpostavljene o vašem nacionalističkom ponašanju. I ja sam Kentaurijanac, pa opet ne kažem da sam Kentaurijanac, nego pripadnik Federacije Mlečnog puta, majore.

– To je samo dokaz da nas svuda ima raznih, majore. – nakloni se RCA.

– Bilo kako bilo, majore, daću prokletim crvenim pacovima dvanaest sati da lepo i na miru pokupe pakete – divljao je dalje CH2. – Za dvadeset sati nula jedan sekund, stupiću sa vodom vojnika u dejstvo.

– Majore, podsećam vas da ja kao ekspert komandujem ovom ekspedicijom.

– A ja vas podsećam da je ekspedicija što se tiče ekspedicije gotova, onoga trenutka kada ste se vratili u logor. A u logoru ja komandujem.

– U logoru, ali ne i u selu gušter a.

– Neću da se raspravljam. Naš general je naredio da crveni pacovi ima da dobiju poklone od Mlečne federacije i oni će ih dobiti, hteli to ili ne.

– Ne bi li ste radije konsultovali komandni brod, majore?

– Bih sa zadovoljstvom, majore, samo negde između nas divlja oluja sa smetnjama, tako da od konsultovanja nema ništa. Kada je vojnik odsečen od komande, treba da vrši ličnu inicijativu koju ću ja izvršiti ako prokleti crveni pacovi ne preduzmu nešto za dvanaest sati.

– Pa, – uzdahnu major RCA otvarajući flašu sirćeta, – nadajmo se bar da će se za dvanaest sati vreme smiriti i da ćemo uspostaviti kontakt sa bazom...

Vreme se za dvanaest sati nije smirilo, oluja sa smetnjama besnela je i dalje.

Major CH2 odloži štopericu, ustade, popravi uniformu, izvadi revolver iz futrole i teatralno zamlatara njime.

– Ekspedicija, zbooor!

– Samo čisti operativci u Oružanim snagama, – zaplitao je jezikom major RCA, ne nalazeći za shodno čak ni da odloži flašu, a kamo li da ustane. – Za specijaliste važi ne zbooor!

Trudeći se da misli samo na zadatak, CH2 se zadovolji time što će RCA samo odmeriti na način koji zahteva najmanje dvoboj. Kako su isti u Oružanim snagama Mlečne federacije zabranjeni, imao je bar punu satisfakciju.

– Mirnooo! Ostav!

Eksperti iz jedinice RCA nisu čak ni podigli glavu da uživaju u muštranju. Služba pod generalom Kasterom bila je toliko nabijena vojničkim genijem, da je ovakvih prizora bilo previše za jednog normalnog naučnika.

– Mirnooo! Na desnooo! Ka naselju guštera trčećim korakom napred maaarš!

Operativci Oružanih snaga (znači, oni kojima je jedina kvalifikacija bila vojnička karijera) otrupkaše. Većina eksperata nastavi da spava.

Kapetan Dea Lister i poručnik Horvat se odlučiše za šetnju van logora. – Izgleda da je naš prvi pokušaj civilizovanja guštera ipak potpuni fijasko, zar ne? – pitanje poručnika Horvata bilo je retoričko, što se vidi na osnovu toga što nije sačekao odgovor, nego odmah nastavio. – Potpuni promašaj. Jasno je da gušteri jednostavno nisu zainteresovani i da se neće zainteresovati čak ni da im oni olovni vojnici poklone nabiju na nos.

– Nema garancija da ne bi bilo promašaja čak i da su gušteri prihvatili darove, – odgovorila je Dea. – Mi smo, prosto, pokušali da uradimo nešto sledeći neki srednji uzorak inteligentnih bića u Postojanju. Nema garancije da bi bio primenjiv i na guštere. Egzopsihologija je kao račun verovatnoće, svaki novi slučaj je slučaj za sebe i ako pet puta od pet brojeva uvek izvučeš keca, ništa ne daje sigurnost da se šesti put nećeš mašiti za četvorku.

– Srećom, tu ništa ne daje sigurnosti ni da šesti put neće opet biti jedinica...

– Srećom, ali ja ipak mislim da smo krenuli od suviše smelih pretpostavki. Šta nudimo gušterima: durbine, muzičke kutije, toki-vokije, jednom rečju tehnološke produkte koji će im omogućiti da malo krenu napred. Kako smo primetili da veoma drže do lične svojine, logično je očekivati da će vlasnik durbina ostati vlasnik durbina, vlasnik muzičke kutije vlasnik muzičke kutije. Vlasnik durbina će postati bolji lovac i sigurniji strateg, ali će morati da ode do vlasnika muzičke kutije ukoliko hoće da uživa u onom njihovom drombuljanju, a da nema gnjavažu sa instrumentima. Jedan od njih dvojice biće potrebniji onom drugom, što je neki začetak hijerarhije, a hijerarhija, kada krene, vrlo brzo završava dominacijom pojedinca ili grupe. Kako je motori Kaster to od nas i tražio, sve bi bilo jednostavno, ali, sa druge strane, ta jednostavnost je previše jednostavna da bi funkcionisala.

– Nije baš, ima u našem projektu mnogo rupa. Recimo, sve što smo im dali je jedan božiji škart, pošto te stvari posle nekog vremena moraju nestati – u protivnom se ne inderektno nego direktno mešaju u razvoj inteligentne vrste. Ne znam da li bi se novostvorena hijerarhija, ukoliko bi se uopšte novost-

vorila, održala i posle nestanka materijalne baze. Šta misliš, da li...

Kapetan Dea Lister Hreks nije mislila ništa, pošto je procenila da su se dovoljno udaljili od logora ekspedicije da bi mogla da siluje Horvata. Dobro, ne baš siluje, ali momku je bilo potrebno direktno mešanje u razvoj primerka inteligentne vrste; uočila je da on pripada soju ljudi koji nikad, ili gotovo nikad ne uspevaju da prođu kao latinski ljubavnici. Umesto da kratko i jasno zaskoče, oni odugovlače, traže po njima idealnu šansu do koje nikad ne dolazi jer što više poznanstvo traje, elementi koji dotičnu šansu čine se sve više i više komplikuju, pa na kraju od celog posla ne bude ništa, u krajnjem slučaju neko kvazi intelektualno drugarstvo u kome se inteligencija troši na stvaranje utiska da se radi o nečemu mnogo uzvišenijem nego obično utrpavanje u krevet. Srećom, pomislila je Dea, direktno mešanje ipak dovodi do, doslovno, pronalaženja zajedničkog jezika.

Glatka, suncem zagrejana stena bilo je idealno mesto za vođenje ljubavi; rastinje nalik na mahovinu činilo je da golotinju osete ne kao nužan preduslov za nameravanu radnju zbog koga sitne neprijatnosti postaju nebitne, nego kao dodatno uživanje.

Milovali su se divlje, razdirani željom da se što pre potpuno sjedine, ali i htenjem da se od predigre što više uzme. On joj je nežno milovao jednu dojku, drugu strasno pritiskao, dozvoljavajući bradavici da povremeno sklizne niz prste. Ona je nežno jezikom plela po unutrašnjosti njegove ušne školjke ostavljajući mu istovremeno bolne tragove zuba na vratu. Prevrtali su se jedno preko drugog, podizao ju je, dozvoljavao joj da padne na njega, ona je uranjala, zavlačila mu se pod kožu. Jednom rukom uhvatio bi je za kosu drugom stopala, izvijao je u luk i ljubio zategnute mišice. Ona mu se zavlačila pod pazuh, prolazila ispod njega, izranjala među kolenima.

Kad su se konačno spojili i uhvatili ritam, ono malo spoljašnjih draži čula potpuno zanemariše. Srce im je tuklo ubrzano, više nego što je to uobičajeno u tim prilikama. Gravitacija planete, skoro za trećinu veća od one na koju je on navikao, za petinu jača od sredine u kojoj je ona potekla) uzimala je danak, samo što njih dvoje, na najsedmijem od svih sedam nebesa u Postojanju, tc nisu primećivali. Eksploziju osetiše istovremeno.

Milovali su se nežno pokušavajući da puls vrate na onu meru koja bi im omogućila da celu stvar obave još jednom, pa još jednom, i tako do granica izdržljivosti.

– Kapetane, poručniče, gde ste? – čuli su glas narednika ENG. – Dođite odmah, molim vas...

Pogledali su se pogledom koji je izražavao žaljenje zbog prekinutih radosti, ali i obećanje da je ista radost samo na kratko odložena.

Obukli su se i pošli prema glasu koji ih je dozivao.

U telu kapetana Dea Listera Hreks više od dve trećine ja-

jašca bila su oplođena. Jajašca Vegana oplođuju se informacijom – za vreme ljubavnog čina, mehanizam za produžetak vrste pomno je analizirao svaku Horvatovu ćeliju, dve trećine njenih potomaka biće Horvatov klon. Kako jajašca moraju da sazrevaju ravnomerno, Dea je odlučila da ostatak oplodi sama sobom i trećina njenog poroda biće ista ona.

XIII

Ne može se reći da su gušteri napali podlo.

– Gospodaru stranče, – rekao je jedan od njih majoru CH2, – veliku ćeš nam uslugu ljubazno učiniti ukoliko to što doneo si iz našeg naselja odneti budeš hteo.

– Koješta, general je naredio da vi to lepo primite i kvit.

Gušteri onda uzeše pakete i sami ih odnesoše tamo gde su ih eksperti ostavili.

– Šta je to sada, pobuna? – vrisnuo je CH2. – Vod zbooor! Na levo! Do paketa trčećim korakom, napred maaarš!

I vojnici pakete ponovo donesoše u naselje guštera.

Gušteri su ih dočekali naoružani kopljima nalik na halebarde iz davno zaboravljene prošlosti Zemlje, omčama nataknutim na štapove, sa po dva nazubljena mača spojena u makaze koje su ulivale jezu.

Jedan od vojnika ne izdrža, poteže laserski pištolj i spali najbližeg guštera.

Gušteri krenuše kao jedan, brže nego što je njihov izgled nagoveštavao da mogu. Padali su kao štapići igre soliglou sečeni laserskim zracima; bili su, ipak toliko brojni da su masom ugušili desetak vojnika Mlečne federacije.

Ubijali su ih bez žurbe, sistematski, zločinački. Oštricama su odvajali deo po deo živog mesa i bacali ga daleko od tela koja su urlala, zbog gušće atmosfere, urlici behu pojačani, pridružujući fizičkoj patnji vojnika još jednu, goru, onu od koje se umire nekoliko puta.

Klanica je trajala satima.

Okončaše je minijaturne sonde koje su se stvorile u blizini vitalnih organa zarobljenih vojnika i eksplodirale, prekraćujući im muke.

– Neka uspomena na njih ostane u Postojanju prisutna kao što su bila njihova tela, – izgovori ritualnu frazu major RCA pošto su sonde eksplodirale i ostavile prazno na monitorima.

– Hoćemo li preduzeti nešto, majore? – pitao ga je Ven Zenobius Drem, narednik iz odelenja za psiholingvistiku.

– Šta, na primer?

– Ne znam, majore. Bilo šta.

– A kako zamišljate to bilo šta?

– Ne znam. Oni gušteri pobili su tamo naše ljude, a mi stojimo ovde kao poslednja govna! Ne može tako!

– Slažem se, naredniče, ne može tako. Nećemo stajati ovde kao poslednja govna, nego čemo se lako ukrcati u naše transportere i otići odavde.

– Majore, – počeo je da viče Ven Zenobius, – Olt Bejt Harmi, kaplar Olt Bejt Harmi i

ja sazreli smo u istom jajašcetu. Jedno od deset miliona jajašca Vegana sadrži dva biča, u jednom od deset hiljada takvih jajašca ne preživi nijedno biće, u jednom od sto hiljada preživi jedan, u jednom od dva miliona prežive obojica! Možete li zamisliti koliko nula ima brojka jajašca koja je morala biti žrtvovana Nepostojanju dok se nije našlo ono u kome smo sazreli Olt Bejt Harmi i ja? A Olt Bejt Harmi je sada mrtav, raskomadan mačetom-makazama!...

– Žao mi je, naredniče.

– Vama je žao! Da bi mogao da učestvuje u ovoj ekspediciji, Olt Bejt Harmi je na sebe uzeo telo Zemljanina. Ne znam da li je u tom obličju umro zato što mu je centar za metamorfozu bio oštećen, ili zato što je do kraja hteo da ostane član ekspedicionog korpusa Mlećne federacije, ali vi to morate da cenite!

– Naredniče, rekao sam da mi je žao i zbilja mi je žao. Ne vidim šta bismo mogli da učinimo. Bez obzira na to koliko se vi strašno osećate i koliko se svi mi strašno osećamo, ne postoji ništa što bi Olt Bejt Harmija moglo da vrati u život.

– Majore, oni gušteri tamo su živi! Prokleto živi!

– Ne znam šta očekujete od mene da preduzmem, naredniče, – RCA je prijateljski stavio kentaurijanski ekvivalent ruke Van Zenobiusu na rame. – Bilo bi sada besmisleno izvršiti genocid nad gušterima, zar ne?

– Ne! Treba ih pobiti.

– Narednice, ako vama neko u vašu kuću na Vegi nasilno unese predmet koji vam škodi, iritira vas i izluđuje, ostane uporan bez obzira na vaše pokušaje i primora vas da ga jednostavno eliminište, da li onda rođaci tog nekog imaju prava da nad vama izvrše osvetu?

Ven Zenobius Drem htede da odgovori, ali reči nikako nisu mogle da nađu put. Onda se zgrči, poče da rida. Na kraju, brzo, brže nego što je to iko ikada video, izgubi ljudski oblik, nađe se u Veganskom obličju.

– Pomozite mu da se ukrca u transporter, – naredi RCA naredniku Jakimenku i ovaj priđe Vegancu, sa namerom da uzme ljigavo biće nalik na panj u naručje. Pre nego što ga je obuhvatio, Veganac poče da se transformiše; postade visok, humanoid na prvi pogled, ali se jakim očnjacima, rogovima, repom, krilima šišmiša, kozijim nogama, dahom mirisa sumpora. Jakimenko vrisnu i pade nauzak.

– Mrzim vas, Zemljani, kao što ste mislili da vas mrzi bajka, lik onoga koga nosim! Neka vas Nepostojanje proguta!

Potom se pretvori u zmiju koja se rasipala i ponovo stapala u odvratnu životinju.

– Mrzim vas, Kentaurijanci! Do god budem živ, znajte da postoji lik Htyta zbog koga umalo niste prestali da postojite kao vrsta! I vas mrzim, narode sa Vege, iako ste moj narod! Mrzim i Altrose, i Lokije, celu Mlečnu federaciju mrzim. I sve ono što Mlečna federacija nije, i sve ono što nikada neće biti.

I pre nego što je bilo ko od prisutnih mogao da se snađe, Ven Zenobius Drem, neprestano se transformišući i uzimajući lik za likom stvarnih ili izmišljenih

smrtnih neprijatelja svih vrsta u Postojanju, priđe najbližem transporteru i polete.

– Bežite svi! – povika Dea, – ne znam da li je odabrao gušteře ili nas, ali u nekog će se sigurno zaleteti!

Transporter se penjao skoro vertikalno. Na visini od nekih pet stotina metara za trenutak poče da lebdi, a onda poče da se obrušava. Onda iznenada izgubi kurs, krenu gotovo horizontalno prema severu i eksplodira.

Atmosfera planete učini da eksplozija odjeknu jače od hiljadu gromova. Val uskovitlanog vazduha obori na tlo sve one koji se blagovremeno nisu setili da legnu.

– Izgubio je kontrolu!

– Poludeo... Budala!

– Srećom.

– Radijacija, – reče narednik ENG. – Nije mu bilo dovoljno da samo eksplodira, već je pokušao od rektora da načini bombu.

Narednik ENG znalački pogleda ka nebu, kao da se transporter još uvek nalazi tamo u jednom komadu.

– Eksplozija nije zahvatila reaktor, ali se gorivo rasulo. Mislim da ga je u nameri sprečila fi komponenta dovodnog sistema.

– Kakva je radijacija? – pitao je RCA.

– Trenutno bezopasna, ali smrtonosna u slučaju dužeg zadržavanja.

– Uradili smo još jednu štetu, zar ne? – tiho reče RCA, a onda dreknu sasvim vojnički. – U transportere trkom napred maarš!

Ušao je poslednji, kada su se svi već bili ukrcali. Dva transportera, ona koja su nosila vojnike, ostadoše u logoru.

– Spomenik civilizaciji! – opsova RCA. – Bolje bi bilo da su gušteri uzeli nas da civilizuju!...

Biljke u logoru, zatrpane radioaktivnim gorivom, osetiše priliv energije i počeše ubrzano da rastu i cvetaju najlepšim cvetovima na planeti.

XIV

Zašto general odbija da nas primi? – pitao je major RCA. – Zahtevao sam usmeni raport.

– General je zauzet, – odgovorio je Merlin O' Hara. – Sve što biste saopštili njemu, možete reći meni. Uveravam vas da ću se konsultovati sa generalom ukoliko ono što mi kažete bude prelazilo moje kompetencije.

– Ako nam je general dao naređenje, do Nepostojanja, – pridružio se majorovom zahtevu poručnik Horvat, stičući tako kod pukovnika još jedan definitivno negativan poen, – onda najmanje što može da uradi jeste da bude malo zainteresovan za njegovo izvršenje.

– Da li u usmenom raportu koji želite da podnesete generalu postoje neke nove činjenice? – pitao je hladno Merlin. – Nešto što ste zaboravili ili namerno ispustili u pismenom izveštaju.

– Ne, do Nepostojanja.

– Ili, – cinično se nasmeši pukovnik, – hoćete da kažete

da je problem nerešiv sa naučnog stanovišta i da se planiranim ciljevima mora prići vojnički?

– To li je, znači! – viknu Horvat. – General hoće...

– Čekaj, ja ću da kažem, ti si još mlad, a majori su dugovečniji od poručnika, – prosikta šapatom koji je Horvat jedva razumeo, a pukovnik O' Hara samo naslutio. – Treba li da shvatim, nastavio je glasno, – da general traži izvinjenje da sve svoje probleme reši vojnom intervencijom?

– Nisam ovlašćen da vas informišem o generalovim planovima, – suvo je rekao pukovnik, – isto kao što ni vi niste ovlašteni da trošite moje vreme na besmislice kao što je bila ova koju sam čuo.

– U tom slučaju, Alberte, molim vas da primite moja najiskrenija izvinjenja.

– Alberte?

– Pa da, upravo ste krenuli da jednom za svagda raščistite sa nedoumicama vezanim za teoriju relativiteta, a mi trošimo vaše dragoceno vreme. To zaslužuje izvinjenje, zar ne?

– Gospodo, – najzvaničnijim mogućim tonom obratio im se O' Hara, – da li vam je nešto potrebno za izvršenje postavljenog vam zadatka?

– Kako to mislite? – pitao je Horvat.

– Da li je vašem timu potrebno pojačanje, dodatna oprema, specijalni uslovi za rad, bilo šta drugo što je komanda u mogućnosti da vam pruži?

– Ne, hvala, – odgovori RCA, – i sa ovim što sada imamo od komande, ne znamo šta da radimo, pukovniče. Verujte, svega nam je dosta!

Pukovnik mlako salutira i uputi se prema vratima žderući se u sebi zbog oblika prostorije koji ga je primoravao da okrene leđa podrugljivim pogledima majora i poručnika. Poručnik je, bar što se njega tiče, definitivno osuđen, a što se tiče majora – pa, bar je gotovo siguran da nije Tribun. Ne gotovo siguran, nego apsolutno uveren u to – Tribun bi morao da čuva svoj identitet u tajnosti i ne bi smeo tako da privlači pažnju na sebe otvorenim disidentskim istupima.

– Majore, – zastade pukovnik na korak od vrata, – vaš stav je da bi trebalo napustiti ovu planetu i da se naši kontakti sa gušterima ne odvijaju baš sasvim u skladu sa preporukama Saveta Federacije?

– Koliko se sećam, – trgnu se major, – tako nešto ne piše u izveštaju. Odakle vam to?

– Priča se po hodnicima, – zlobno se zacereka Merlin O'Hara. Zadovoljstvu koje oseća zbog toga što ga susret sa ovom dvojicom neprijatnih oficira ne tera ni na kakve odluke mogao je da doda malu pakost. Trijumfalno im klimnu glavom i zalupi vrata.

– Prokleti dupelizac zelene zvezde, – opsova major načinivši znak roga kentaurijanskim ekvivalentom prstiju.

– Pa i ti je nosiš, RCA.

– Šta?

– Zelenu zvezdu.

– Jeste, dečko, ja nosim zelenu zvezdu, samo ona je na reveru moje uniforme odlikovanje, a na epoletama praunuka

Litl Big Horna oznaka čina. Jesam li ti rekao da prisluškuju?

– Jesi.

– Naravno, ne mogu da prisluškuju ama baš svaki razgovor ama baš svakog člana posade, pošto bi u tom slučaju ekspedicioni korpus morao da broji četiri hiljade ljudi plus neku stotinu koja će prisluškivati kontrolore. Međutim, dečko moj lepi, nevolja sa prisluškivanjem ti je u tome što tu nepogrešivo funkcioniše Marfijev zakon.

– Kakav zakon?

– Marfijev. To je vaš zemaljski proizvod i baš bi trebalo da te bude sramota što nisi upoznat sa jednom od najvećih kulturnih tvorevina koje je tvoja planeta uspela da porodi. Elem, Marfijev zakon govori o tome da će se od više mogućih varijanti desiti ona najgora. Parče hleba se puterom obavezno pada na namazanu stranu. Ako te prisluškuju dva minuta dnevno, ti ćeš baš ta dva minuta odabrati da laješ.

– Lepo.

– Ukoliko je jedina alternativa, – promrsi RCA i otkuca dva tri znaka na terminalu kompjutera. – Sa poklonima smo definitivno promašili. Imaš li neku bolju ideju?

– Teško.

– Bolje nego ja, kod mene je nikako.

– Osnovni problem je u tome što ne raspolažemo sa dovoljnim brojem podataka. Možda bi neki matematičar uspeo da se snađe sa brojkama što ih čine rezultati rutinskih istraživanja, ali meni je potrebno da lično osetim atmosferu predmeta koji obrađujem.

– Ispravno, dečko, ispravno. Zbog toga ćemo lepo sutra ti i ja da zapucamo u prvo naselje guštera?

– Prvo naselje guštera?

– Najbliže.

– Ne bi li trebalo da se držimo pravila i odemo što dalje?

– Neću, sujeveran sam. Video si šta smo napravili u udaljenom naselju. Sem toga, ako idemo samo ti i ja, smanjujemo mogućnost da nam se neka budala utrpa u posao i sve pokvari. Budemo li bazali peške, nije nam potreban ni transporter, ni vozač transportera. Dalje, budući da guštere ničim nećemo isprovocirati, zgodno je da brod bude blizu i priskoči nam u pomoć ako nešto krene po zlu.

– Ne verujem da bi stigli...

– Ni ja, ali je to psihološki momenat. Naše komšije iz desetak kilometara udaljenog sela mogu se praviti nezainteresovani i biti nenametljivi koliko god im je volja, ali ipak moraju biti svesni prisustva flote. Naši brodovi stalno će im visiti nad glavom ukoliko pomisle na nestašluk.

– OK, izučićemo ih, i šta posle?

– Posle čega? Pijanke?

– RCA, mogu ti praviti društvo i popiti piće ili dva, ali posle toga imam aranžman.

– Dea?

– Da.

– Eto kako sic transit gloria mundi.

Poručnik Horvat nije razumeo šta to znači, ali nije hteo da pita. Trebalo bi da zna. Konačno, on je ovde bio Zemljanin.

XV

Brusli se probudi iz dremeža i izađe iz pećine. Zahvaljujući odvratnim oblozima, rane su sasvim zacelile i jedino je proređeno krzno govorilo da su nekada bile tu. Ožiljci nisu boleli, osim kada bi se nekontrolisano proteglio ili izvio u pokušajima da uhvati svoj rep. Privikavao se pomalo i na gravitaciju i buku, a i snaga mu se iz dana u dan sve više vraćala.

Ispred pećine, sedeo je gospodar i pripremao nešto. Brusli njušnu, oceni da je predmet u kleštima nalik na bananu potpuno nezanimljiv, budući da nije imao miris jela.

– Gospodaru stranče, – prosikta gušter, – srca mi se raduju videvši te kako iz dana u dan sve više postaješ vičan zdravlju. Mislim da ti šetnja može samo na dobro činiti.

Brusli zavrte repom i poče da obigrava oko guštera nedvosmisleno signalizirajući kako mu se u šetnju ide u društvu. Plašeći se da nije dovoljno jasan, blago zubima obuhvati jednu od gušterovih šapa i povuče je.

– Hvala na pozivu, gospodaru stranče, – prosikta gu-ter, a Brusliju se učinilo da bez obzira na rožnate, nepomične usne, oseća osmeh. – No Greel sutra polazi na dugo putovanje i ja mu moram heral načiniti, da mu društvo u dugim noćima pravi, razveseli ga i kaže mu da nije sam. Drugi put ću u društvu tvome uživati, a sada sam pođi.

Brusli iskrivi glavu, zažmiri na jedno oko i dva puta kratko zakevta.

– Zbilja u mogućnosti nisam da pođem, – bio je uporan gušter. – Hajde, sam pođi. Na nekoliko hiljada koraka od doma sa zelenom zvezdom na sapi siguran si. Čak i da neka je zverka ili neprijatelj na domak rečeni došao, naši čuvari u stanju bi bili zaštititi te...

Gospodar se vrati tom (heralu?) nalik na bananu i Brusli konačno shvati da od zajedničke šetnje nema ništa. Kevnu u znak pozdrava, visoko podiže rep i krenu. Na ivici naselja zastade i onjuši vazduh.

Mirisi nisu obećavali ništa, tako da je Brusliju potpuno bilo svejedno na koju će stranu da krene. Sa tri strane, naselje je bilo okruženo golim stenama tu i tamo posutim ogromnim ravnim kamenim blokovima koje su gušteri toliko voleli. Pod blokovima su mogle da se nalaze rupe i u rupama je moglo da bude svašta, ali Brusli radije odabra četvrtu, nižu stranu obraslu visokom travom – tu je bilo više izgleda da se doživi avantura.

Tek što je ušao u travu, obori se na njega sva količina mirisnih zapisa – gomila sitnih stvorenja muvala se unaokolo, a Brusli nije znao koji trag da odabere. Bio je potpuni stranac na planeti i nije mu bilo znano koje od tih sitnih stvorenja može da posluži za jelo, a koje za igru. Konačno, odabra trag koji je najviše obećavao na neki neobjašnjiv način.

Njuškajući po tragu, Brusli, budući da je u njemu bilo više od kućeta nego što bi bio u stanju da prizna, poče da mašta. Zamislio je kakvo to stvorenje

prati; ne baš mačka, ali tu negde veoma blizu, brza i okretna, ali ne i neuhvatljiva, hrabra, ali ne suludo agresivna po svaku cenu, ukusom nalik na polupečen, krvav biftek.

Stvorenje je izneverilo ama baš sva njegova očekivanja; bilo je bodljikavo, tromo i potpuno nezainteresovano za okolinu. Brusli pokuša da mu udahne nešto živosti ogromnim i gromkim lavežom, ali bez rezultata; životinja je nastavila da gmiže svojim putem istom brzinom kao i ranije, nije čak ni zastala da vidi šta se to događa pred njenim nosem. Posle još nekoliko isto bezuspešnih pokušaja, Brusli odustade snevajući osvetu; čim se prvi put pojavi ovde sa gospodarem, ima da nadigne dreku, a onda će da se vidi hoće li bodljikavko biti toliko ravnodušan.

Videvši da od tragova nema ništa, Brusli odluči da pođe nasumice. Uskoro, naiđe na jednu rupu, ali je ona odavno bila prazna. Spretno baratajući prednjim šapama, Brusli je proširi toliko da može sam da stane u nju. Stao je i time je igra bila gotova, pa pođe dalje.

Odjednom, pred njim se nađoše dve ogromne, srebrnkaste kapi. Prvo pomisli da se radi o nekoj šašavoj rosi ili nečemu sličnom, a onda vide da se radi o živim bićima. Zalaja primetivši da su se bića prenula od njegovog laveža; pokuša ono bliže da dodirne šapom, ali se kap iznenađujućom brzinom pomeri. Ne previše, taman za dužinu šape.

– Slatka mala kuca, – zazveča jedna od kugli. Brusli primeti da može da razume smisao zujanja isto kao govor ljudi ili siktanje guštera, ali mu je to već u velikoj meri postalo sasvim obično, pa ne obrati nikakvu pažnju.

– Sasvim slatka mala kuca, – odgovori druga kugla.

– Nije odavde.

– Sa tamo neke Zemlje. Kucine misli su zbrkane, ali iz onoga što vidim, mesto mi se nimalo ne dopada.

– Tako glupa planeta, a tako slatko kuče! Neverovatno!

– Njemu se igra. Hoćemo li da se malo poigramo sa njim?

– Hajde!

Kugle zazujaše nešto užurbanije i obližnji štap se podiže u vazduh, pa odlete obrćući se oko svoje ose desetak metara dalje.

– Hajde, kuco, aport!

Brusliju prekipe! Neće njemu komandovati najobičnije kapi koje, uz sve to nisu veće od teniske lopte. Nasrnu na kuglu koja opet izmače u stranu. Brusli krenu za njom, ali je ona bila brža. Sa druge strane, uvek mu je bila gotovo na dohvat ruke. Činilo mu se da će sledećim skokom sigurno uspeti da je zagrize.

– Nemoj tako brzo, vidiš da je skoro bio ranjen.

– Vidim, Ulzu! Hajde, kuco, hop, samo polako.

Posle desetak minuta, Brusli je bio iscrpljen.

Zatezanje kože na onim mestima gde su se do skora nalazile rane, bol u mišićima i opominjuća praznina u želucu upozoriše Bruslija da je vreme za šetnju isteklo. Zalaja reda radi za kuglama koje je gonio i

okrete se da po svom tragu dođe nazad do logora Guštera.

Posle nekih stotinak metara, srce poče užurbano da mu radi. Njegov trag mešao se sa tragom koji mu je bio dobro poznat od vremena kada je bio kuče. Kosmos obiluje mirisima, boravak na svakoj planeti iskustva proširuje do iznad moći pamćenja, ali ovaj miris, jedan među mnogima, prepoznao bi u prodavnici parfema koju je prethodno pohodio slon.

Njegov trag mešao se sa mirisom ljudi!

U trenutku zaboravi i Guštere, i mačku koja mu je zamalo došla glave, i zelenu zvezdu na prednjoj desnoj šapi! Sve to, u ovom trenutku predstavljalo je ništa.

Ne obazirući se na bolove koji su se u trku umnogostručavali, glasno zalaja i pojuri poput vetra.

XVI

Vidi, – obradova se Horvat videvši pufnu krzna koja se kotrljala prema njemu. – Brusli! Ja sam se već bio uplašio da ga je pojelo nešto!

Pas dotrča do poručnika i skoro ga obori svojom težinom. Kevtao je, cvileo, lizao, balio, radio uopšte sve što psi od neolita pa na ovamo rade da bi iskazali radost ponovnog susreta.

– Dobar dečko, – tepao mu je Horvat češkajući ga iza uveta, – Da znaš, kuco, da smo te svi mi bili otpisali, kada si onako šašavo izleteo iz broda.

Brusli nije znao šta bi sa sobom od sreće.

– Lakše sa repom, – smejao mu se RCA milujući ga po leđima. – Ako nastaviš da ga vrtiš ovom brzinom, probićeš zvučni zid, a to će ovde baš jako da odjekne.

– Rekao sam ti ja da gušteri nisu baš takve životinje za kakve ih Kaster smatra, – govorio je Horvat majoru. – Da jesu, jednostavno bi ispekli na ražnju Bruslija i smazali ga u slast, a on se, vidiš, kod njih baš podgojio.

– Naravno, ja sam oduvek tvrdio da je najveća životinja na ovoj planeti prokleti crveni pacov Kaster.

Jedan gušter im se polako približavao.

– Gospodari stranci, – rekao je, – moja se srca raduju što ste uspostavili prijateljstvo sa jednim od naših. I on je gospodar stranac, ali sasvim srodio se sa nama i načinom života koji živimo.

– Hej, – viknu Horvat, – pa on uopšte ne kapira da je Brusli naš...

– Ćut! – prekide ga RCA, a onda se obrati gušteru. – Gospodaru domaćine, ako nas svi vaši budu primili kao ovaj gospodar stranac, naša će se srca beskrajno radovati.

– Gospodari stranci, sve što oči vaše ovde vide, a srca požele, vaše će biti...

– Gospodaru domaćine, ne znam kako da izrazim svoju zahvalnost...

– Gospodaru stranče, stranac si pa mi nemoj zameriti ako te upozorim da što manje zahvalnosti ovde treba da imaš, ako želiš da dobrodošlim jesi.

Pripadnici Mlečne federacije ovo shvatiše kao učtivost, ali nisu znali kako da na nju reaguju. Sistem vrednosti na ovoj planeti kao da je bio malo poremećen. Malo više malo. –

Gušteru neuzvraćena reakcija nije smetala.

– Gospodari stranci, mogu li vas okrepom ponuditi?

– Gospodaru domaćine, da li taj poziv važi i za sutra?

– Gospodaru stranče, za sutra, dan posle sutra i ceo niz dana što sledi.

– Onda sutra, gospodaru domaćine. Zadovoljstvo nam je bilo sa tobom razgovarati.

– Zadovoljstvo je moje, gospodaru stranče. Uvek mi je zadovoljstvo kada mogu da upražnjavam šarušu.

Major RCA se naklonio gušteru, povukao za rukav zbunjenog Horvata i pošao.

Brusli im se pleo pod noge.

– Ti lepo ostani ovde i budi dobra kuca, doći ćemo mi opet, – pomilovao ga je po glavi RCA.

Brusli pomisli kako se RCA šali, a onda, kada vide da ga stvarno ne gledaju, pokunji se i zavuče u pećinu.

– Uopšte ne razumem zašto smo tako brzo morali da odemo, – reče Horvat kada su zamakli za put.

– Desetak kilometara je prilično dugačka šetnja na ovoj gravitaciji. Imaćeš vremena da shvatiš.

– Daj, nemoj se praviti važan, RCA.

– Napredueš, dečko, napredueš; to je pravo ophođenje sa pretpostavljenima.

– Ozbiljno te pitam...

– Dosta je što smo, za početak, videli da se sa njima može. Hoću da analiziram sve što sam video i sutra dođem spremniji, razumeš.

– A šta si pa mogao da vidiš za ovako kratko vreme?

– Naselje. Način na koji se kreću kroz naselje. Prisustvo u naselju. Arhaičan sklop rečenice. Predmete za kućnu upotrebu...

– OK. I?

– I čini mi se da smo pogrešili zbog toga što smo hteli onom drugom plemenu da naturimo materijalna dobra, dok je njihova civilizacija, po svemu sudeći druge vrste. Video si, nikakav luksuz, nikakav dizajn.

– Kontakti se moraju bazirati na duhovnim vrednostima?

– Da, bićemo njihova »draga Saveta«. Svakom ćemo dati svoju korisnu informaciju, pa neka uspostave sistem vrednosti i raslojavaju se do mile volje.

Poručnik htede da kaže nešto, ali se predomisli. Da je po RCA, on bi guštere samo proučavao. Ali, u Mlečnoj federaciji naučnici imaju informaciju iz prve ruke samo ako su u uniformi.

XVII

Poručnik Horvat poljubio je u vrat kapetana Deu Lister Hreks. Dea se proteglila, zevnula, zavukla glavu pod jorgan čvrsto stegnuvši Horvatovu šaku prstima.

– Tek što sam legla. Gde ste ceo dan.

– U naselju guštera, draga. Fantastično, uspostavili smo prijateljski kontakt...

– I zapili se sa njima, je li?

– Ne, to smo RCA i ja svratili do kantine da proslavimo jednim pićem...

– Jednim?

– Pa, sada je to jedno veliko piće koje se talasa u prostorima mog želuca.

– Pretpostavljam da je i bilo razloga za slavlje...

– Da znaš samo. RCA i ja smo uspeli...

– Horvate, – mazno se još jednom proteglila Dea, – kako bi bilo da o poslu razgovaramo sutra ujutru, a da se sada lepo skineš i legneš pored mene?

– Poručniku ovakav poziv nije trebalo tri puta ponoviti. Brzo se oslobodio uniforme i bacio na krevet. Dea ga je dočekala raširenih ruku.

Ljubili su se dugo, jedva se dodirujući. Počeše oboje teško da dišu. Odjednom, poručnik se uspravi, skoči iz kreveta i svuče sa nje pokrivač.

– Vatreni moj, – stenjala je Dea, – hoćeš li me ti skinuti tako divlje i strasno?

– Pusti sad strast! Gde ti je stomak?

– Koji stomak?

– Stomak, sa jajašcima! Slušaj, ja znam da si ti Veganka i da na sebe uzimaš oblik koji ti se sviđa, ali kada si, da bi više ličila na Zemljanku, jajašca držala u stomaku, onda je veoma glupa šala da im menjaš mesto...

– Šta ti je?

– Gde su jajašca? Znam da je život jajašca godinu dana! Gde su?

– Mili, jajašca sazrevaju godinu dana, ali nisu svo vreme u mom telu. Kod mene su svega nekoliko dana. Nemam ih više...

– Porodila si... Ovaj, hoću da kažem, sada su jajašca samostalna? Gde su moje bebe, hoću da ih vidim...

– Ne misliš valjda da ću ih godinu dana tegliti sa sobom. Otarasila sam ih se...

– Kako to misliš, otarasila?

– Tako lepo, otarasila. I, uostalom, šta te se tiče? To su moja jajašca, ti si samo dao genetsku informaciju. I to ne za sve...

Dea se potpuno ohladila, o nekom seksu više nije bilo govora. A sudeći po Horvatovom izbezumljenom izrazu lica, teško da će i noć moći mirno da prođe.

– Gde su moje bebe?

– Dobro, Horvate, da li si ti normalan? Da li si ti uopšte normalan?

– Nisam, i neću da budem sve dok ne vidim gde su jajašca!

– Napolju. Otišla sam napolje, na reku i ostavila ih tamo.

– Tek tako ostavila?

– Da li si ti ikada učio egzobiologiju? Znaš li uopšte da je tu bilo hiljadu jajašca? Da li možda očekuješ da vodim računa o svih svojih dvesto hiljada potomaka, koliko ih imam u životu? Pre šest meseci sazrela jajašca je oplodio poručnik JVC svojom informacijom. Bili smo u kosmosu i ja sam ih izbacila u prostor.

– Ubila si svoju decu?

– Nisam ih ubila, ona se jednostavno neće razvijati sve dok se za to ne steknu pogodni uslovi, padnu na neku planetu..

– A ako ih pogodi meteorit?

– Ne mogu da upravljam putanjom svih meteora u kosmosu. Ne mogu da upravljam nijednim. Uostalom, šta se tebe tiču JVCova deca. I on, kao Kentaurijanac, ima veoma izražen roditeljski instinkt, pa se nije bunio.

– Je li? Pa što onda nisi ostala sa JVCom kada te tako lepo razume?

– Zato što je prestao da mi se dopada, poručniče Horvat, a bojim se da i vi sada doživljavate njegovu sudbinu. Napustite moju kabinu, naređujem vam to kao vaš pretpostavljeni oficir.

Horvat je skočio, uhvatio je za ramena, počeo da ih drmusa.

– Slušaj, Dea! OK, možda vi Vegani tako postupate sa svojom decom, ali ja sam Zemljanin i hoću moje bebe!

– Poručniče Horvat, vi se zaboravljate! Ponavljam vam da sam ja vaš pretpostavljeni oficir.

– Baš me briga, ti si moja žena i...

– Tvoja žena? – Dea poče da se smeje na način koji bi, najblaže, mogao da se opiše kao satanski. – Tvoja žena, glupi Zemljanine? Ha, ha...

Možda Horvatu ne bi prekipelo da se ona nije tako smejala. Ovako, zamrači mu se pred očima, poče da je udara nemilice.

– Horvate!

Nije prestajao.

– Ona poče da se transformiše, uze na sebe oblik ljuskara sa Ganimeda. Bez obzira na žilav otpor, Horvat je ipak bio samo čovek i, goloruk, protiv ovako nadmoćnog protivnika nije imao šanse. Ubrzo se našao savladan, stegnut divovskim kleštima.

– Mogla bih sada da te zadavim, odvratni Zemljanine – unosila mu se Dea u lice. – Mogu, ali bi to bilo previše brzo i premalo bolno za tebe. Ionako ćeš završiti pred streljačkim vodom zbog napada na pretpostavljenog oficira. Idi sada u svoju kabinu i čekaj da vojna policija dođe da te uhapsi.

Horvatu nije padalo na pamet da čeka. Možda će sud uvažiti njegove razloge, možda i neće. U svakom slučaju, karijera mu je zapečaćena, nigde više neće moći da dobije posao zbog napada na pretpostavljenog oficira. Bez obzira na Krevet.

Nema više šta da traži na teritoriji Federacije mlečnog puta.

Baš ga briga.

Uostalom, i deca su mu na ovoj planeti.

Ode do svoje kabine, pokupi nešto sitnica koje bi trebalo da mu ovde olakšaju život.

Stražar na ulazu u komandni brod dobi naređenje da ga uhapsi kada je ovaj već bio sa druge strane vrata.

– Poručniče Horvat, molim vas da se vratite, hapsim vas.

Horvat se nasmeja i nestade u noći.

Stražar ispali u noć nekoliko plotuna i dade uzbunu.

Dežurni oficir proceni da nema svrhe slati poteru u noć i tako se spase gnjavaže.

Pukovnik Merlin O'Hara zadovoljno je trljao ruke. Zvezde su bile na njegovoj strani. Bio Tribun ili ne bio, generalu Kasteru će biti prikazan kao takav.

XVIII

Brusli je bio ogorčen.

Takav postupak sasvim je ličio na ljude.

Čudio se sam sebi kako je nešto drugo i mogao da očekuje.

Kao da ih nije znao već više od dve godine.

»Ti lepo ostani ovde i budi dobra kuca, doći ćemo mi opet«.

Šta to ima da znači?

Da im nije više potreban, da su ga ostavili gušterima?

Poklonili ga, kao neku stvar?

Vernost za vernost.

Ako su ljudi takvi prema njemu, ni on neće biti bolji prema njima.

Ima on svoje nove gospodare.

Odjednom, oseti potrebu da bude dobar prema novim gospodarima, ali nije znao kako.

Oni nisu nežni ni jedno prema drugom, ni prema mladuncima. Nikada se ne maze, pa im ni njegovo umiljavanje neće značiti ništa.

Da učestvuje u nekim igrama? U onoj smešnoj igri koju oni zovu šaruša? Da uhvati gospodara, a onda mu pokloni nešto? Šta da mu pokloni? Šta najviše voli? On što liči na kokošku, a ima mnogo nogu? Prava stvar.

Viđao je takve životinje u šetnji.

Bilo ih je vraški teško uloviti, ali on o sebi kao lovcu ima veoma visoko mišljenje. Čak i više od toga.

Uputio se u lov.

Osećao je mnogo tragova, ali ga oni nisu zanimali. Tražio je jedan jedini, specifičan.

Ubrzo ga je našao, sledio.

Zaustavio se na par koraka od životinje koja kao da je osetila opasnost. Nije imala glavu, ali je Brusli bio siguran da sada intenzivno njuši, gleda i sluša.

Skočio je, promašio, ponovo ga je zavela sopstvena težina ovde, još nije uspeo da koordinira snagu mišića sa informacijama koje su mu čula pružala.

Ne tugujući preterano zbog promašaja, uzdao se u brzinu. Pojurio je za životinjom, ali je uskoro morao da odustane. Bila je isuviše brza za njega. Nije ni čudo, kada neki ima tako mnogo nogu...

Shvatio je da šansu ima jedino ukoliko uspe da nađe životinju i uhvati je u prvom skoku.

Sledeća na koju je naišao bila je na grani. Pokušao je da je uplaši lavežom, prinudi da siđe na tlo, a onda skoči.

Ništa nije bilo od toga.

Još dva puta je nailazio na životinje, skako, promašivao.

Odlučio je da se vrati u naselje, usput uhvati bilo šta za gospodara.

I onda, kada je sasvim izgubio svaku nadu, naiđe na životinju, ne veću od prosečne mačke, samo nimalo nalik na nju, kako se sprema da navali za noge koje je on bezuspešno jurio ceo dan.

Preotimanje plena bilo je čisto tehničko pitanje na koje Brusli nije izgubio mnogo vremena.

Sa plenom u zubima, ponosan koliko samo on zna da bude, krenuo je prema naselju.

Novi gospodar razgovarao je sa dvoje iz Mlečne federacije. Brusli na nji ne obrati pažnju. Ne posle onog »ti lepo ostani...«.

Iskušenje i nije bilo veliko, među njima nije bilo ljudi.

Oni su se oprostili sa novim gospodarem, bili u odlasku.

– Do Postojanja, koji su ti gušteri vrsta, – čuo je kako ona koju zovu Dea kaže onom koga zovu RCA, – ljubazni, gostoprimljivi, ali neće da čuju ništa. Čim naslute neku novu informaciju za koju nisu znali, a osete da bi mogla da im bude od koristi, okreću glavu...

Brusli ne obrati pažnju na priču, već dođe do novog gospodara, spusti mu plen pod noge i zakevta. Novi gospodar se trže i hladno prosikta.

– Gospodaru stranče, hvala ti na daru. Zatekao si me mimo običaja, van pomaka senke. Nemoj nikada više tako činiti jer ću biti prinuđen... Odlazi, srca se moja ne raduju što te vide.

Povređen, Brusli se zavuče u pećinu i poče da cvili zbog života, ovakvog kakav jeste.

XIX

Poručnik Horvat stresao se od hladnoće jutra. Nije spavao celu noć, uplašen zvucima, režanjima, kricima i svom onom kakofonijom zvukova koje je atmosfera ove planete pojačavala do besmisla.

Nije bio poneo infracrvene naočari, pa je bio prinuđen da puca u sve što mu se približilo. Sada, na dnevnom svetlu video je da su se među žrtvama njegovog noćašnjeg Litl Big Horna (zar se general Kaster baš toliko urezao u njegovu podsvest da su mu poredenja sa njim i njegovim sistemom vrednosti postala deo poimanja?) našle i neke bezopasne, čak i simpatične životinjice.

Pojeo je (ukoliko se to uopšte može zvati hranom) energetsku pilulu, krenuo dalje u potragu za jajašcima.

Nije znao ništa.

Mogao je da ih ne nađe.

Mogao je da ih nađe uništena.

Mogao je da pronađe jajašca neke životinje koja su nalik na ona koja traži.

Mogao je da ih pronađe, pa da godinu dana živi u dilemi da li je briga bila jalova, da li su jaja oštećena atmosferom, radijacijom, zemljištem.

Nije znao koja ga od tih mogućnosti više izluđuje.

Srećom, makar je znao direkciju. Setio se da uzme brojač visoke osetljivosti. Dea je nosila prsten sa mineralom koji je bio radioaktivan toliko zanemarljivo malo da ga Gajgerovi brojači iz dvadesetog veka ne bi konstatovali. Aparat koji je on nosio, bio je dovoljno osetljiv da reaguje i na manje količine. Mogao je da prati Dein trag.

Jajašca je našao na jednom kamenu okruženom glibom. Proklju̇ča u njemu, zažali što je nije ubio pre nego što je napustio brod. Pravo je čudo što su jajašca tu posle dvanaestak sati, četrdeset hiljada sekundi, četrdeset hiljada mogućih naleta ptica, insekata ili bilo čega drugog.

Bojažljivo ih dodirnu i začudi se njihovoj čvrstini.

Bila su kao staklo, hiljadu minijaturnih zrnaca.

Više od dve trećine bilo je modro, manje od trećine tamno crveno. Znao je, modre minijaturne kuglice biće jednog dana bića identična njemu. One tamno crvene, ista Dea. U jednom trenutku povede se za mišlju da uništi tamno crvena jajašca, ali se predomisli. Tačno je da ona nemaju veze sa njim, da su proizvod partenogeneze lude Veganke, ali, ipak iz njih treba da se ispile mlada, nemoćna bića. Koja su, opet ipak, u krajnjem slučaju polusestre njegovih sinova. Valjda će vaspitanjem uspeti da ubije ono zlo koje nose u nasleđu po ženskoj liniji.

Pažljivo je pokupio jajašca, stavio ih u bočicu, bočicu u nedra.

Pažljivo je pretražio glib nekoliko kvadratnih metara unaokolo.

– Trud se bio isplatio, jedno tamno crveno jajašce bilo je skliznulo sa kamena.

Onda je seo na taj kamen, zamislio se.

Bez obzira na broj inteligentnih bića u Postojanju, veoma je mala verovatnoća da će se neki brod koji ne pripada Mlečnoj federaciji naći na ovoj planeti. Ako i naiđe, teško da će se sresti u ovih par stotina hiljada kvadratnih kilometara kopna.

Prema tome, mora se pomiriti sa činjenicom da zauvek ostane ovde.

Optimist po prirodi, odluči da smisao u boravku njega i njegove dece na datoj planeti pronađe kasnije. U ovom trenutku, bilo mu je mnogo važnije šta će raditi večeras.

Bilo bi pametno sačekati da se Mlečna pokupi, pa tek onda sići u selo guštera.

Sa druge strane, plašio se samoće na nepoznatoj planeti. A ako ga gušteri prihvate, trebalo bi da pristanu i da ga kriju. Ili će sam kidnuti kada primeti da se Mlečni približavaju.

Lepo su ga primili u naselju guštera.

Onda su ga oterali, jer nije znao da se prilagodi pravilima igre koja su tu vladala. Tek kada je napustio njihovo selo, shvatio je da to što su odbijali njegovu zahvalnost i želju da bude koristan nije bio tek akt puke ljubaznosti. Bio je to način života guštera, biti samostalan i nezavisan, biti dužan za svako dobro i živeti pod pritiskom tog duga.

Brusli je konačno razrešio sve svoje dileme. Oprostio je čovečanstvu i dobrovoljno krenuo sa Horvatom u progonstvo.

I, već posle par trenutaka, i jedan i drugi osetiše kako nisu sami na tuđoj planeti.

XX

Kapetan Dea Lister Hreks je uporno tražila usmeni raport kod generala Kastera, iako se lepo iz pismenog izveštaja videlo da je pokušaj raslojavanja gušterskog društva nematerijalnim dobrima pretrpeo neuspeh.

General Kaster je bio više nego mrzovoljan; bez obzira na količinu datih događanja, njegov je lični uticaj bio merljiv jedinicama manjim od minimuma za zadovoljenje sujete.

Njegov herojski predak je sa Indijancima barznao na čemu je; on lično, bio bi spremana da založi i više od jednog skalpa za inicijativu koja mu je izmicala. Čak i ono što je spadalo u njegov domen izmicalo mu je iz ruku – automatizam je činio svoje.

Kapetan Dea Lister je, po svemu sudeći, bila osuđena na dabakl. U najboljem slučaju ražalovanje, u nekom srednjem suspenzija i doživotni, autsajderski beleg na ličnom kartonu, u najgorem – vod za streljanje. General Kaster, ipak, nije hteo da prejudicira stvari; bio je to jedan od onih momenata kada je čovek mogao da se prepusti inspiraciji.

– No, kapetane, – režao je, – vi, verovatno imate veoma dobre razloge kada me odvajate od operativnog plana koji može biti od sušastvenog značaja za uspeh ovog ekspedicionog korpusa...

Dea Lister je dovoljno dugo bila egzopsiholog da je ovakav Kasterov nastup ne uplaši. Bilo je više nego očigledno da nikakav operativni plan ne postoji i da je to samo izgovor za lavinu mrzovolje koju bi ona morala da plati. Međutim, sa argumentima kojima je raspolagala, nije morala da se plaši bilo čega u Postojanju.

– Generale, – rekla je više nego sigurno, – ja ih konačno imam.

– Koga? – pitao je general reda radi, navikao na samouverenost jedino kao način za eskiviranje odgovornosti sa tendencijom pritužbe ili kuknjave.

– Imam ih, guštere. Cela njihova civilizacija mi je više nego jasna.

– Znate šta se dešava u glavi prokletih crvenih pacova?

– Sasvim, generale. Skroz. Potpun egzosociološki sistem.

Generalu Kasteru, u principu, nisu se dopadala rešenja nevojničke prirode; sa druge strane, dani jalovo izgubljeni na planeti utkali su u njega neku vrstu sujeverja. Nalazio se u poziciji razljućenog igrača domina koji vidi da je partija izgubljena; sa njegovog stanovišta, progutao bi dosta toga da se krene iznova i onda uspostave prave relacije...

– No, kapetane, čekam.

– Vidite, – nasmejala se Dea, – rešenje nam je bilo pred nosom.

General Kaster odmahnu rukom, kao da tera mušice. Sva je sreća što su procesi masovne militizacije žena definitivno odbačeni krajem dvadesetog veka.

– Kapetane, za sfere postojećeg, ja još uvek čekam! Naređujem vam da kažete to što imate!

Dea je bila veoma dobar egzopsiholog; osetila je da više nema smisla otezati sa odgovorom. Pažljivo je dovela generala u stanje razdražljivosti koje, istovremeno, daje i maksimalnu koncentraciju. Insistirati na finesama bio bi više nego nepotreban luksuz.

– Vidite, generale, – počela je, – krivica za katastrofu na drugom kontinentu i sve ostalo što smo promašili počiva na njihovoj etici. Na njihovom veoma razvijenom etičkom sistemu, generale.

– Izvešću vas pred ratni sud, kapetane, – zaškripa zubima Kaster, ne uspevajući više da se uzdrži.

– Jako će da vas košta ovo sa prokletim crvenim pacovima, jako!

Dea je očekivala sličnu eksploziju pre kapitulacije koja će neminovno uslediti, pa nađe za shodno da se pravi kao da nije čula generala, Ćutati, pustiti generalov gnev da nabuja, a onda ga kanalisati tamo gde želi.

– Prokleti crveni pacovi, – general je sada već urlao, – prokleti crveni pacovi – razvijaju li razvijaju etički sistem, a ja o tome ne znam ništa! Moji egzopsiholozi prikrivaju od mene podatke od prioritetnog strateškog značaja. Znate li šta to znači? U najmanju ruku sabotaža, ali u svakom slučaju veleizdaja.

– Ništa nisam prikrila, generale, Zatražila sam raport čim sam uspela da dođem do otkrića...

– A zbog čega niste ranije došli do rešenja kapetane? Ako se niste dovoljno trudili to je još uvek sabotaža, a ako ste nesposobni, onda mogu da pomislim kako ste se priključili Oružanim snagama namerno, da biste smanjili njihovu efikasnost. Veoma perfidna igra, kapetane.

– Dozvolite mi da vas podsetim da sam jedini egzopsiholog i korpusu, generale, rekla je ona gotovo se umiljavajući. – Poručnik Horvat...

– Tačno, poručnik Horvat! – dreknuo je general i pritisnuo dugme interfona. – Dežurni oficir, smesta!

Major TCL propisno je salutirao ušavši u prostoriju.

– Šta je bilo sa Horvatom?

– Nalazi se u bekstvu, generale.

– Znam da se nalazi u bekstvu, majore! Ne znam šta je preduzeto?

– Ništa, generale.

– Kako ništa, majore? Kako se usuđujete da mi kažete kako nije preduzeto ništa?

– Pukovnik O'Hara naredio je da se ne preduzima ništa do daljih naređenja, generale.

– Lepo, a ja sada dalje naređujem da se nešto preduzme. Otkrite gde se krije. I trideset dana kućnog pritvora u vašoj kabini zbog toga što mi kao dežurni oficir u raportu niste ukazali na to da se dalja naređenja očekuju!

Major TCL prvo htede da kaže kako nije mogao da ukaže na nedostatak daljih naređenja zato što se raport predaje na kraju dežurstva, ali se predomisli. Pred oficirima kao što je general Kaster uopšte je nezdravo pojaviti se, pogotovo u danima kada sve ide nizbrdo u ekspedicionom korpusu. On salutira i izađe iz kabine.

– Tako, odahnu general, zadovoljan što je makar ništavnom kaznom pokazao sebi da se ipak pita o nečemu i da mu ruke nisu vezane. – A sada, kapetane, da čujem gde smo mi to grešili u kontaktu sa prokletim crvenim pacovima.

– Pala mi je u oči epizoda sa Bruslijem, generale. Gušteri su ga potpuno prihvatili – onoga trenutka kada je on pokušao da im se oduži, izgubio je sve simpatije svog novog gospodara.

– Možda je prokleti crveni pacov pomislio kako mu se prokleti crveni pacov nije odužio u dovoljnoj meri, kapetane.

– Ne, generale, – Dea tu šarmantno popravi frizuru, nije stvar u tome. Etički sistem gušтera bazira se na davanju, a ne na primanju. Analize epova koje sam posle uradila, potvrdile su mi tu teoriju.

– Pređite na stvar, kapetane, – naredio je Kaster. – I, molim vas, nemojte ono, hromozom gore–hromozom dole, nego odmah o čemu se radi.

– Gušteri su nekako obrnuti od svih razumnih vrsta za koje znamo, generale. Kod njih je sasvim u redu ukoliko su oni ti koji pomažu vama ili vam čine usluge. Međutim, kada vi hoćete da pomognete njima, ili im učinite uslugu, načinili ste od njih smrtne neprijatelje...

– Zašto?

– Nije mi baš sasvim jasno... Gušteri veruju ili u reinkarnaciju, ili u zagrobni život, ili u sledeću fazu, ili u tako nešto posle. A to posle je faza u kojoj se dugovi napravljeni u ovom životu vraćaju. Gušteri se, jednostavno, trude da načine sebi što veći kredit...

– Čekaj malo, kapetane. Ako sam dobro shvatio, što si bolji prema gušterima oni su gori, što ih više zezaš, oni su mekši i poslušniji...

– Tako nekako, generale.

– To, miki! Uzmemo sada jednu četu, napravimo pokolj, a oni nam u znak zahvalnosti poklone zelene zvezde i učlane se u Mlečnu federaciju...

Dea Lister Hreks bila je isuviše dobar psiholog da bi reagovala na ovakvo rezonovanje.

– Šta kažeš, a ?

– Generale, vaš predlog je u grubim konturama skica delovanja svakog iole ozbiljnijeg stratega, ali se bojim da nije sasvim izvodljiv. Osnovna smetnja za njegovo izvršenje je, kako biste vi to rekli, hromozom gore, hromozom dole.

– Nauka i politika, – tužno uzdahnu Kaster.

– Bojim se da je i jedno i drugo u pitanju, generale. Politika zbog Saveta koji ne dozvoljava uništavanje osim u samoodbrani, bez obzira na praktične razloge koji mogu da stoje iznad jedne takve odluke...

– Da.

– Dve hiljade ljudi je isuviše veliki izvor informacija da bi nekoliko desetina mrtvih gušтera ostalo prikriveno od Saveta. Ne spominjući Tribunat...

General Kaster je bio isuviše dobar vojnik da bi mu senka zadovoljstva pri pomenu Tribuna oslikala lice. Zadovoljstvo je ipak osetio.

– Dobro, kapetane, – nasmešio se, osećajući kako ga obuzima dobro raspoloženje. – A šta kaže nauka?

– Nauka kaže da gušteri prave razliku između dobra koje daju i dobra koje im se iznude. Imaju veoma razvijen instinkt samoodržanja. Ja lično pretpostavljam da je njihov etički sistem posledica toga što su nekada bili veoma ratoborni. Milost prema neškodljivom protivniku umesto njegovog fizičkog uništenja, bio je način da se održi vrsta... Milost se kasnije

proširila na svaku manifestaciju dobra, dok nisu došli u ovu krajnost.

– U redu, kapetane, predložiću vas za unapređenje, – nasmešio se po drugi put general. A sada, vi kao egzopsiholog verovatno imate i predlog kako da dođemo do zelenih zvezda bikristala, a da delamo koliko toliko u skladu sa odlukama Saveta.

– Naravno, generale...

Dea Lister Hreks mogla je da kaže generalu kako bi gušteri jednostavno dali zelene zvezde onome ko ih zatraži. Tako nešto bi, međutim, bilo isuviše jednostavno za oficira Kasterove potrebe sa delanjem. Sa druge strane, tako ni ona ne bi mogla da ispuni ono što je sebi postavila kao zadatak života ili smrti...

XXI

Horvat nije pripadao nigde i to je, po njemu, neko morao da plati. Isuviše slab da bi se suprotstavio ekspedicionom korpusu oružanih snaga Federacije mlečnog puta, odlučio je da račun ispostavi gušterima.

Prvo je mislio da napravi jedan osvetnički potez, onda da ode do nekog drugog plemena i tamo se nastani, ali mu se izluđivanje guštera dopalo, postalo za njega igra.

Najadekvatniji postupak za nerviranje guštera je učiniti mu dobro delo, za koje će on posle morati da se oseća dužnikom.

Prve noći doneo im je u izobilju divljači, za koju je znao da je među njima omiljena. Da se zna ko je to uradio, ostavio je znak.

Druge noći popravio je klimav most koji se nalazio na potoku nedaleko od naselja.

Treće noći, kada je pokušao da u svaku pećinu ubaci rukovet trave koju su rado udisali, postavili su mu zasedu, napali ga.

Uspeo je da se izvuče, ali je ostao bez većeg dela svoje opreme.

Svest o tome da njegovi napori nailaze na povratnu reakciju, razgalila ga je još više; potencijalna opasnost samo ga je još više uzbuđivala.

Uživao je u skloništu na vrhu brda iznad naselja, kada bi podesio automatskog prevodioca na najuži mogući snop koji je uspevao da premosti daljinu do sedam stotina metara, ali zato i ždrao baterije kao lud.

Sledeća akcija bila je, po njemu, vrhunac domišljatosti. Brusli je odvukao guštere, a on se uvukao u naselje i islikao ga motivima i na način koji su sasvim odgovarali estetskim prohtevima guštera. Gušteri su bili tim bešnji što su im se crteži dopali (oni sami zbog građe prednjih ekstremiteta, nisu mogli da se bave ničim sićušnim), pa je dobro koje su primili bilo veće i zahtevalo veću *šarušu*.

Uvideli su da bez čvrste organizacije, bazirane na hijerarhiji, neće moći da urade ništa i Horvat, posredstvom automatskog prevodioca, saznade da vladanje nije nepoznata institucija u svetu gušterova. Kada je situacija to nalagala, a opstanak vrste bio ugrožen, jedan od njih postajao je voda.

Biti voda smatralo se najvećom žrtvom za pleme, pošto su

gušteri i prihvatanje poslušnosti tretirali kao dobro koje zahteva *šarušu*.

Život vođe po prestanku opasnosti jednostavno se gasio. Bivše vođe kopnele su ne videći smisao u životu u kome se ta količina *šaruše* ne može vratiti.

Horvatu je laskalo to što su ga gušteri ocenili kao toliku pogibelj.

XXII

– Uopšte nema potrebe da se general maltretira gravitacijom, bukom i smradom guštera, – rekla je Dea Lister Hreks u komori za dezinfekciju, oslobađajući se mikroorganizama Mlečne federacije koji, napolju, najverovatnije ugibaju, što ne znači da ne mogu da mutiraju u bilo šta. – Ono što treba da se uradi, mogu i sama.

– Ako je rešenje toliko izvesno kao što vi to tvrdite, a na osnovu elemenata analize rekao bih da jeste, – odgovori major RCA, – onda praunuk indijancojeda neće propustiti priliku da konzumira svoj deo trijumfa u prikupljanju zelenih zvezda bikristala. Zato se sve ovo i radilo, zar ne?

– Ne ulazim u motive pretpostavljenog oficira koji mi daje naređenje. Trudim se da postavljeni zadatak izvršim na najbolji mogući način.

– Nekada se to zvalo opšte dobro i svoje odlično, zar ne? Na Horvatovoj Zemlji.

– Odbijam insinuaciju, gospodine majore.

– Mogu samo da kažem da mi se rešenje, bez obzira na delotvornost, nimalo ne dopada. Možda tu zbilja nema ničega što se formalno krši sa preporukama Saveta, ali se bojim da nismo ni preterano moralni.

– A zašto da nismo? – prkosno mu se unese u lice Dea, namerno menjajući lik, pribavljajući Horvatove crte. – Poručnik Horvat udario je oficira Mlečne federacije i onda, umesto da posluša pretpostavljenog oficira, fizički se odupirao hapšenju i pobegao. A bekstvo za vreme misije ekspedicionog korpusa smatra se dezerterstvom, zar ne? Možda nije dužnost generala Kastera da dezertera u cilju očuvanja discipline na brodu uhvati i primerno kazni? Ili možda general u tu Svrhu treba da žrtvuje svoje ljude, kada su na dohvat ruke saveznici koji će sa mnogo manje gubitaka i napora taj posao obaviti, budući domoroci i poznavaoci terena?

– Lakše malo, ženo, – grubo je prekide RCA, – Nisam ni pokušavao da tražim grešku u tvom logičkom sistemu. Jednostavno sam rekao da mi se ne sviđa, i to kažem i sada – ne sviđa mi se i gotovo.

– Zašto? – izazivala ga je Dea, – dosada nisam naišla na Kentaurijanca pedera, ali možda je Horvatovo dražesno dupence načinilo presedan u Postojanju.

– Problem je upravo u tome što ti to dupence više nije u vidnom polju kada se ritmično kreće u pravcu tvoga, zar ne?

– Hvala, kada budem trebala psihoanalizu, obratiću se vama. Za sada se uzdržite.

– I hoću, da znaš. Nisam ti zamerao zbog onog sa decom; to je jednostavno način na koji vi Veganci postupate sa potomstvom i to je van dobra i zla. Međutim, to što si tada bila van dobra i zla, uopšte te ne oslobađa tih kategorija. Tvoj problem, ženo, ne moj.

– Primer kentaurijanskog religioznog moralisanja, šta li?

Major RCA sleže kentaurijanskim ekvivalentom ramena i ode u drugi kraj komore u koju upravo uđoše general Kaster i pukovnik O'Hara.

– Major RCA, – neprijatno se trže Merlin, – nisam znao da je vaše učešće neophodno u ovoj ekspediciji.

– Pukovniče O'Hara, ja sam nameravao da sam odem do naselja guštera i ovde u komori sreo kapetana Deu Lister Hreks koja mi je saopštila da idete i vi. Mislio sam da odemo zajedno, da gušteri ne misle da smo razbijena vojska.

– Razbijena vojska? – namrštio se važno general Kaster.

– Generale, moja je dužnost da skupim što više podataka o civilizacijama koje ne pripadaju Mlečnoj federaciji. Naravno, ukoliko mi vi date pismeno naređenje da ostanem pošto je moje prisustvo u suprotnosti sa višim ciljevima misije, ja iz ovih stopa idem u kantinu. Još ću vam i reći jedno veliko hvala.

– Majore, idete sa nama, odsečno reče general, a onda se okrenu pukovniku O'Hari. – Merline, da li su momci pripremili vozilo?

Na komandnom brodu ekspedicionog korpusa nalazio se četvorosed, vozilo koje se kretalo na vazdušnom jastuku. Sva ranija iskustva pokazala su da se ne može iskoristiti dobro kao lebdeći transporteri ili gravokomore, ali je prividan luksuz obezbeđivao potreban autoritet generalu kada bi izlazio.

Vreme napolju bilo je tmurnije nego obično, nebom je plovilo više turbo oblaka nego inače.

Do naselja guštera vozili su se nešto više od pola sata, ne progovarajući ni reči.

– Merline, vidi, – uhvatio je general pukovnika za rukav. – Prokleti crveni pacovi su naoružani. I zbilja ih je mnogo.

– Zbilja, – primeti major RCA, – ni ja ih nisam video toliko ratničke. Čak ni kod prvog pokolja.

– Merline, možda je trebalo da povedemo četu ili dve u pratnji...

– Bez brige, generale. Sa ovim što im nudimo, sigurniji smo nego sa bataljonom, – uveravala je Dea.

– Za ime Postojanja, sada imaju i gazdu! Zbilja neviđeno, – iščuđavao se Horvat. – Ovde mora da se nešto opasno zakuvalo!

– Pukovniče, molim vas, nemojte zaustavljati sve dok ne dođemo do glavnog guštera, – davala je instrukcije Dea. – Sve samo u granicama pristojnosti, preveliko davanje počasti neće shvatati kao uvredu, ali nikad se ne zna. I, za početak, molim vas da mene pustite da govorim.

Pukovnik Merlin O'Hara zaustavi vozilo neposredno pred

gušterom koga su krasila znamenja očigledno najvažnijeg.

– Gospodari stranci, moja se srca raduju što vas vide, – pozdravio ih je gušter.

– Gospodaru domaći, – progovorila je Dea, – došli smo da vas zamolimo za jednu veliku uslugu. Ukoliko nas uslišite, bićemo vaši večiti dužnici.

Siktaj odobravanja prođe među gušterima.

– Ovo je general Kaster koji nas vodi, – predstavila ga je Dea.

Glavnokomandujući gušter sapatnički pogleda generala.

– Gospodaru brate, – rekao mu je toplo, – znam kako se osećaš. Veliku je *šarušu* pleme dalo nama u zalog povinujući se željama našim, ali neko teret komandovanja mora na sebe preuzeti.

– Vrlo tačno, gospodaru brate, – klimnuo je glavom general, ne znajući šta dalje da kaže.

– Jedan od naših je otpadnik, – objašnjavala je Dea, – nestao je u bespućima vaše planete. Nužan nam je. Mi ne možemo da ga uhvatimo, pa smo došli da vas zamolimo za pomoć. Težina koju osećamo na vašoj planeti prevelika je, svaki šapat vređa naše uši kao vika, pretoplo je. Ono što bi nama bilo teško, ili možda čak neizvodljivo, u vašoj je moći.

Gušteri su čekali.

– Ovo je njegova slika!

U naselju se pojavi Horvatova holografska projekcija. Iznenađenje ustalasa redove guštera, a onda jedan od njih hitnu koplje. Koplje prođe kroz sliku i pogodi majora RCA u kentaurijanski ekvivalent grudi.

Major RCA pade, a gušter koji je bacio koplje pade na kolena, dopuza do njega.

– Nisam znao da je vazduh, gospodaru stranče. Oprosti mi.

– Nema veze, gospodaru domaći, neće mu ništa biti, – reče odsečno general. – Merline, ukaži mu prvu pomoć i odnesi ga u kola...

Dok je glavni gušter objašnjavao generalu i Dei da se i pleme okupilo na ratni pohod zbog Horvata, pukovnik uze majora i odvuče ga u kola. RCA je gubio svest.

– Ne brini, izvući ćeš se, – govorio mu je O'Hara podvezujući ranu. – Kada se vratimo na brod okrpiće te, pa ćeš izgledati kao nov.

Vratio se na mesto događanja.

– Hoćete li nam pomoći? – pitala je Dea.

Glavni gušter nije znao šta će sa sobom.

– Gospodari stranci, – siktao je, pokazujući više mimike, gestikulacije i sitnih, nekontrolisanih pokreta nego što se to moglo očekivati od bilo kog guštera u Postojanju, – *šaruša* koju dugovah plemenu ogromna beše, te nadu u večito smirivanje izgubio sam. No vi tada naiđoste sä molbom koja šarušu veću sa sobom nosi, koju ćete mi dugovati. Silna zahvalnost leži na plećima mojim.

– Šta on tu sada lupa? – pitao je general Kaster šapatom Deu.

– Nešto u vezi njihove etike, generale, – odgovorila je isto tako šapatom Dea. – Praktično,

on misli da se zadužio preko mene zbog privilegija koje komandantski položaj donosi. Mi smo mu sa molbom utrčali kao poručeni, pošto u njihovom sistemu vrednosti usluga koju tražimo više vredi od poslušnosti njegovih potčinjenih. Momak ne samo da je izravnao taj njegov apstraktni dug, nego je, po svemu sudeći, sada još i u plusu.

– I sada će nas obasuti zelenim zvezdama bikristala u znak zahvalnosti?

– Neće, jer kada bi nam poklonio zelene zvezde, naš dug prema njemu bi bio veći. Sve ovo najlakše je shvatiti ako shvatite zahvalnost kao monetu, s tim što je ona obavezna. Obavezna kao princip, bez obzira na njenu puku realizaciju...

– Opet ste počeli sa hromozomima gore i dole, kapetane. Kako ćemo doći do zelenih zvezda bikristala?

– Jednostavno ćemo ih zatražiti.

– Kapetane, zar to nismo mogli odmah?

– Generale, – tu Dea generala pogleda tako da mu se decenijama neaktivni hormoni uskomešaše, – bila sam sigurna u princip, ali sam htela da ga proverim u praksi na nečemu manje važnom od zelenih zvezda bikristala...

Glavni gušter je strpljivo čekao da se stranci isćućore do mile volje. Ovako nepristojni, oni mu duguju *šarušu* zbog njegovog strpljenja. Naravno, vrlo malo *šaruše* u poređenju sa onim što je dobio zahtevom za izručenje Horvata, ali kada je *šarušu* u pitanju, ni najmanje količine nisu na odmet.

Natovareni zelenim zvezdama bikristala, koje su gušteri dali tim rade što je postojalo verovanje među njima da one donose sreću, vraćali su se u brod.

– Vrlo dobro obavljen posao, majore Dea Lister, vrlo dobar posao, – ponavljao je general.

– Hvala, generale, odgovarala je Dea.

– Znači, to je najmanji zajednički sadržalac civilizacija, – buncao je RCA, – to je... Kada se bića tretiraju kao civilizovana? Kada imaju vlast, i kada love ćoveka...

Pukovnik Merlin O'Hara nije rekao ništa. Pažljivo je osluškivao majorovo disanje. Rana je bila mnogo gora nego što je pretpostavljao. A ako je, u brzini, suviše olako shvatio i nije u uradio sve što je mogao da uradi, tim bolje. Ni zvezde nemaju simpatija za tako žestoku opoziciju. A ako i imaju – isuviše su visoko.

XXIII

Poručnik Horvat nije imao iluzija.

Iz svog skloništa u blizini naselja posmatrao je tok posete. Nije imao iluzija; prisustvo njegove holografske projekcije i očigledna srdačnost obeju strana nedvosmisleno je potvrđivala da će ga sada juriti udruženim snagama.

– Postali smo jako važni, znaš, – pomilovao je Bruslija koji je odmah reagovao mahanjem repa. – Pojma nemam kako bi konačno uspostavili

kontakt da se nije ukazala potreba da nam malkice pomognu da odapnemo. Šteta samo što je ceh prvi platio RCA...

Bilo mu je žao majora, iskreno, ali sada je imao da vodi računa o sebi.

– Pravilo opstanka, druže moj...

Pažljivo su se pomerili do mesta na kome ih gušteri iz naselja nikako nisu mogli videti.

– Vidiš, jedino rešenje nam je da što pre podbrusimo pete i nestanemo iz ovog kraja. Valjda na ovoj planeti postoji neko fino parče zemlje na kome ćemo ti i ja da sačekamo da mi klinci izrastu...

Oseti žeđ. Mahinalno se maši za mesto na pojasu na kome je stajala čuturica, ali nije je bilo.

– Bar kada bismo mogli da se još jednom uvučemo u naselje i pokupimo nešto opreme. Bilo bi nam mnogo, mnogo lakše.

Brusli klimnu glavom, kao da je razumeo.

– Folirantu... Nećemo ići u naselje, dečko, isuviše je rizično. Improvizovaćemo, snaći se sa onim što priroda ima da nam ponudi. Priznajem da nisam baš neki spretnjaković, ali ako je neandertalcima uspevalo da prežive, valjda će i nama. A sem toga, i ti si neki lovac.

Na pomen lova, Brusli zakevta.

– Važi, samo nećemo baš odmah. Prvo treba da se pokupimo.

Pokušavao je da se seti snimaka iz vazduha ovog terena i odredi kojim pravcem da krene.

– Šta ono rekosmo; levo kamenje, desno livada i močvara. Ne znam kako ti, ali ja obično ne mogu da jedem kamenje.

Ni Brusli nije mogao, samo Horvat ne obrati pažnju na njegovu reakciju.

Idemo!

Krenuli smo brzo, onoliko brzo koliko je Horvat mislio da mogu, a da im snaga potraje neko vreme.

– Šta je ovo ispred nas, stari druže? Gušteri dolaze sa severa? Nazad ne možemo, jer postoji mogućnost da su oni iz sela krenuli. Ništa, pravićemo se blesavi i proći pored severnjaka.

Ispostavilo se da to neće ići. Naoružani gušteri su reagirali čim su ga videli – srećom, bili su dvesto ili tristo metara daleko i bili upućeni na strmu uzbrdicu.

– Vidi što smo popularni, drugar moj, oni tamo iz sela pozvali su pola planete da se sjuri na nas dvojicu. Nalevo krug!

Baciše se u jednu pukotinu, pa, budući van vidnog polja gušteru, uđoše u drugu, iz druge u treću.

Horvat je bio optimista.

– Ima da napravimo magarce od njih, kuco, što je sa stanovišta evolucije za njih napredak, zamisli, za par sati od gušteru do sisara. Nema ih više od dvadesetak, tih severnjaka, a toliki broj ne može da kontroliše sve ove pukotine, pećine i ostale vrste rupa u stenju. Verovatno neće ni pokušavati preterano, nego se truditi da što pre dovuku glavninu trupa. Jedino što ćemo mi u međuvremenu da se pokupimo. Uvek ćemo znati gde su, automatski prevodilac radi za nas.

Brusli nije imao ništa protiv.

– A pošto postoji teoretska, pazi – samo teoretska, mogućnost da se ne izvučemo, ja ću da se pobrinem za svoje potomstvo. To što ga ostavljam neće me predstaviti u boljem svetlu od one veganske krave, ali ću ih bar staviti na sigurno, a ne kao ona, na »samo se poslužite«...

Pažljivo izvuče jajašca iz nedara i postavi ih na teško dostupno mesto u pukotini. Za svaki slučaj, pokri ih biljkom nalik na mahovinu, pošto je prethodno poskidao korenje sa nje.

– Tako, klinci. Vegetirajte tu godinu dana, a kada bude vreme da se izležete, nadam se da ću biti u stanju da dovučem dupe ovamo.

Onda na obližnoj strani, koja je toliko ličila na Ajfelovu kulu da se nije mogla pomešati sa drugima, obeleži u kojoj se pukotini jajašca nalaze. Šara će za sve druge biti besmislena, ako je uopšte primete; teško je poverovati da neko na ovoj planeti govori francuski.

– Tako, kuco, a sada da brišemo odavde.

Napredujući od pukotine do pukotine i od pećine do pećine, prešli su više od pola kilometra. Horvat se usudi da se popne na jednu visoku stenu i osmotri. Skotrljao se dole od oduševljenja.

– Stari moj druže, mi smo ih zeznuli. Kao što sam i pretpostavljao, opkolili su područje na kome misle da se nalazimo, pa sada čekaju pojačanje da ga pročešljaju. Ne moramo da žurimo uopšte...

Brusli zacvile.

– Šta ti je to na nozi?

Životinja nalik na pijavicu i stonogu istovremeno priljubila se uz Bruslijevo koleno.

– Marš!

Situacija se sada promenila utoliko što se životinja sada priljubila uz Horvatovu ruku. On oseti neki čudan osećaj u kostima; parazit se, znači, nije hranio krvlju, već mineralima iz koštane mase.

Diveći se sam sebi što ga nije uhvatila panika, Horvat drugom rukom uze kamen, odvoji životinju i sa zadovoljstvom je speljska o stenu.

Čudan osećaj u zglobovima prstiju nesta.

– Daj da vidim nogu...

Spolja, nije se primećivalo ništa, ali je Brusli hramao.

– Mislim da nije imala vremena da napravi neki ozbiljniji cirkus, stari druže.

Brusli potvrdi kevćući. Ipak, još uvek nije mogao normalno da hoda.

– Mogu sada da se gađam teorijama do mile volje, drugar, ali pojma nemam šta je. Ipak, mislim da ćeš se za nekoliko dana oporaviti. Jedini problem je u tome što mi tih nekoliko dana nemamo na raspolaganju. Hajde da probamo...

Krenuli su. Iako Bruslija, očigledno, noga nije bolela, išao je znatno sporije nego inače.

– Ništa, moraću da te nosim.

Uze u naručje Bruslija. Ovaj ga odmah liznu po nosu.

– Nije to ništa, stari druže, uradio bi ti to isto i za mene.

Išli su dosta brzo. Horvat je počinjao da se umara.

– Ništa ne brini, izdržaću još nekih pola sata. Još sam dobro i

prošao. Sta misliš da si bernandinac, koliko bi tek on bio težak na ovoj gravitaciji?

Pred sumrak, nađoše pećinu. Bila je idealno skrovište, pošto se njen otvor video samo pod određenim uglom, baš onim pod kojim su oni došli. Ostalo su zaklanjale stene i retko rastinje.

– Ne kažem da je A kategorija, stari druže, ali za ovu noć će biti dobar smeštaj.

Unutra videše da pećina nije prazna, skroz uza zid pribila se neka životinjica. Brusli zalaja, životinjica pobeže.

– Pa, nadam se da nije otišla po svog starijeg brata. A ti si mogao da budeš malo pristojniji, ipak smo mi došli kod nje u goste.

Brusli zakevta.

– Dobro, nije važno. Laka ti noć, drugar, i želim ti da sanjaš najveću kosku na svetu.

Brusli pomisli na najveću kosku koju je video u životu, a onda odluči da ipak sanja o nečem drugom. Pokuša to da kaže Horvatu, ali ovaj, kao obično, nije razumevao lavež.

– Spavaj, drugar, spavaj. Vidiš da i ja spavam, a to što čuješ je moja nezgodna navika da pričam u snu. Niko nije savršen.

– I Brusli posluša, pa zaspa.

Životinjica se vrati u pećinu, pa pošto je videla da joj posetioci neće najverovatnije učiniti ništa nažao, pribi se uz svoj ćošak, pa zaspa i ona.

XXIV

Merline, – pitao je general Kaster, – kako je posada primila moju odluku da se krene odmah.

– Vrlo dobro, generale, – odgovorio je pukovnik O'Hara.

– Vrlo dobro ne znači ništa, Merline.

– Generale, činilo im se sasvim normalno da sada, pošto su zelene zvezde bikristala utovarene, a pripajanje guštera u Mlečnu federaciju odloženo za neku drugu priliku, više ne tračimo vreme, i logično je da jedan dezerter ne vredi onoliko koliko košta i jedan sat boravka ekspedicionog korpusa na nekultivizovanoj planeti, generale.

– Odlično.

– Sem toga, generale, ne zaboravite da su se i zaželeli kuća.

– Dom vojnika je tamo gde mu se naredi, Merline.

– Da, generale, ali dozvolite da vas podsetim da je u ekspedicionom korpusu pravih vojnika veoma malo, većina su eksperti na službi u Oružanim snagama.

– Tačno, Merline. Kada se vratimo u bazu, moraš me podsetiti da u izveštaju spomenem da bi odnos trebalo promenuti u korist profesionalnih vojnika.

– Da, generale.

Motori su brujali. Do odlepljivanja sa planete ostalo je još manje od tridesetak sekundi. Gravi-pogon bio je takav da se, bez obzira na ubrzanje, u prostoru broda gotovo ništa nije osećalo.

– Merline.

– Da, generale?

– I ti misliš da je preporuka Saveta da se štedi kad god je to moguće bila presudna u donošenju moje odluke o polasku?

– Generale, ja izvršavam vaše naređenja.

General Kaster se smejuljio.

– Naredio sam povlačenje, jer sam se setio da sam komandantu guštera rekao da nam Horvata isporuči živog ili mrtvog. E, šta bismo radili sa njim živim?

– Generale, ja se iz dana u dan sve više divim vašem načinu rezonovanja.

– Da, Merline, nije to ništa...

Napuštali su gornje slojeve atmosfere, ulazili polako u orbitu iz koje će se katapultirati prema Kentauru, sedištu Federacije Mlečnog puta.

– Prokleti crveni pacov! – gunđao je general posmatrajući modri disk planete na monitoru. – Šta misliš, da li da im šutnemo jedno neutronsko čedo koje će izazvati lančanu reakciju tamo dole i tako završimo sa hepiendom prokletu crvenu priču. A, Merline?

Pukovnik O' Hara podiže glavu sa kontrolnog monitora.

– Ne verujem da bi to bilo dobro, generale. Zalihe bikristala koje smo poneli dovoljne su Mlečnoj federaciji za dugi niz godina, ali ne i za večnost.

– Hajde, molim te, za taj dugi niz godina oni hromozom gore dole manijaci će već da smudre neki nov pogon. Na poslednjoj sednici štaba kojoj sam prisustvovao, bilo je razmatrano tako nešto.

Pukovnik O'Hara je slegao ramenima što je moglo da znači i da i ne.

– A sem toga, šta misliš o tome da nas ponovo pošalju ovamo?

Generalov izraz lica izražavao je krajnje gađenje. Pukovnik O'Hara nađe za shodno da svoje crte uskladi sa likom pretpostavljenog, mada ga na kraju ovog putovanja očekuje najdraža penzija.

– Osim toga, – nastavio je general, – na ovoj prokletoj misiji osim ono malo manevrisanja guštera, nije bilo nijedne čestite ratne operacije. Jedna dobra nuklearna eksplozija bi me baš razveselila.

– Generale, – preznojao se pukovnik O'Hara suočen sa mogućnošću da Kaster stvarno potegne neutronsku bombu, – a šta ćemo sa Tribunom?

– Tim pre, tim pre, – protrlja zadovoljno dlanom o dlan general, – nije da ne verujem u sadizam guštera, ali ovako bismo bili potpuno sigurni da je onaj prokleti crveni pacov Horvat postao međusobno veoma udaljena gomila atoma.

– Generale, razmišljao sam o tome...

– Da Horvat nije bio Tribun?

– Ne, nego da na jednom brodu ima više Tribuna...

General Kaster preblede, onoliko koliko je to kao Crnac mogao da učini.

– Merline, mi nismo učinili ništa što se kosi sa odlukama Saveta, a za šta bi Tribunov zamenik mogao da zna?

– Apsolutno ništa, generale. Sve se to dešavalo u naša četiri oka. Horvat je, zvanično, dezertirao plašeći se zbog kazne koja ga je očekivala zbog napada na Deu Lister, a samo Dea, vi i ja znamo kako smo na kraju pridobili guštere...

– Pao mi je kamen sa srca, mada bi Dea mogla da doživi nesrećan slučaj. Jesi li za viski?

– Sa zadovoljstvom, generale, samo da sklonim zelenu zvezdu u sef...

– Koju sada zelenu zvezdu?

– Odlikovanje pokojnog majora RCA, generale. Po povratku na Zemlju, dužni smo da ga uručimo Savetu koje će ga ceremonijalno uručiti njegovoj porodici.

– OK, Merline, strpaj to u sef, pa da popijemo. Izvršili smo zadatak, zeznuli one pacifiste u savetu...

Pukovnik Merlin O'Hara pažljivo spakova orden zelene zvezde u kutiju, ne sluteći da mehanizam za snimanje i memorisanje ugrađen u njenoj unutrašnjosti još uvek beleži svaki zvuk. Savet nije žalio sredstava ni ljudstva da bi obezbedio najbolju moguću opremu svojim Tribunima.

– Jedan ili dva prsta, Merline?

– Jedan, generale...

– U tom slučaju, neka bude gargantuanski prst, Merline. Zaslužio si. Drži.

Ne očekujući čašu tako brzo, pukovnik O'Hara se saplete i pade na kutiju sa ordenom. Gadno opsova.

– Ništa, Merline, – blagonaklono reče general, namerno previđajući pukovnikovo nedoličnо ponašanje pred pretpostavljenim, – tu bar nema šta da se razbije.

– Nadam se da nema, – pogleda pukovnik O'Hara u kutijicu. – A ako i ima, nadam se da je nesalomljivo.

Onda stavi kutiju u sef, zatvori ga i okrenu se generalu koji je strpljivo držao dve čaše viskija u ruci.

XXV

Sklonište poručnika Horvata i Bruslija napuni se smradom.

– Znam da sam u govnima, – besno promrsi Horvat, – ne moraš i ti da me podsećaš na to.

Životinjica u uglu pećine ne reagova na poručnikov glas, ali smrad posta sve jači. Što je još gore, Horvat oseti kako ga miris guši i peče za oči.

– Bio sam ja i u gorem smradu, da znaš, – inatio se poručnik. – Izdržaćemo mi to, je li, Brusli?

Pas je kašljao.

Poručnik oseti kako mu se vrti u glavi i shvati da nije vreme za heroje. Podiže Bruslija i oprezno priđe otvoru pećine.

– Da li dobra kuca može da namiriše gušteře, a?

Brusli ga nemoćno pogleda. Samo je čovek mogao da pita tako nešto. Od smrada se nije moglo ni disati, i teško da bi tu nekom moglo da bude do njuškanja.

– Ok, Brusli, onda ćemo na sreću.

Osetiše ogromno olakšanje izašavši iz pećine.

– Pa, stari moj, – mrmljao je Horvat, više za sebe, – na koju ćemo sada stranu? Iskreno govoreći, svaka mi deluje podjednako obespokojavajuća...

Sledeći neki čudan poriv (valjda ni gušteri ne vole da se penju), poručnik krenu uzbrdo. Na stotinak metara od njih, nalazilo se polje crvene trave nalik na trsku, čovečije visine. Ako ništa drugo, bar neko vreme će moći da se igra žmurke sa gušterima u njoj.

Nenadano, pred njim se pojavi gušter naoružan kopljem nalik na halebardu iz davno minulih vremena Zemlje. Ne dozvoljavajući Horvatu da se snađe, gušter podiže oružje, nanišani ga ovlaš i hitnu.

Poručnik pokuša da eskivira u stranu, ali vršak koplja pogodi Bruslijevo bedro, brobi ga i dobro zagreba Horvata.

Brusli bolno zacvile. .

– Idiote gmizavi! – vrisnu Horvat, – šta ti je skrivilo ovo jadno kuče? Ne vidiš da je povređen? Hajde, probaj sada sa nekim malo jačim.

Pokušavajući da bude što nežniji u datim okolnostima , poručnik stavi Bruslija na zemlju, izvuče mu koplje iz rane (srećom, gušteri nisu stigli da smisle udičasti kraj koplja koji bi, u povratnom hodu, kidao ranu), i krete na protivnika.

Gušter se saže, namesti četvoronoške. Njegov nekoliko metara dugački i dvadesetak kilograma težak rep opasno se njihao levo desno.

Protivnici se oprezno približiše jedan drugom, merkajući trenutak pogodan za napad.

Prvi gušterov udarac promaši – obučavajući se u ritualnim bitkama repom, gušter je zaboravio da pred sobom ima Zemljana. Jedan gušter nikada ne bi ostao na istom mestu, tako da su udarci repom gađali ne mesto na kome se protivnik nalazio, nego tamo gde bi mogao da se nalazi.

Poručnik reši da iskoristi vreme koje je pretpostavljao da gušteru treba da ponovo podigne rep u borbeni položaj, ali se prevari u proceni. Koplje je trebalo upotrebiti odmah, pošto je njegov protivnik bio mnogo brži nego što je on to očekivao.

Gušter udari ponovo, promaši i ovoga puta. Sada je gađao tačno ono mesto na kome se Horvat nalazio, ali se poručnik sklonio i odmah napao.

Nije bacio koplje, znajući da bi gravitacija usporila let ionako teškog koplja, već se zaleteo i svom snagom sjurio vrh koplja u gušterovo oko.

Bljuvalo mu se – ovo je bio prvi put da je ubio inteligentno biće. Prvi put je ubio nekog uopšte.

Fijuk repa umirućeg guštera upozori ga da nije vreme za ljudskost.

Grupa guštera nalazila se na nekih dve stotine metara i grabila prema njemu.

U trenutku odbaci ideju da ponese koplje sa sobom, protiv više protivnika bilo bi beskorisno. Uze Bruslija u naručje i potrča prema travi.

Shvatio je da je pogrešio čim je našao među stabljikama. Stabljike su bile manje elastične nego što je očekivao, povijene biljke izdajnički su otkrivale njegovo prisustvo.

Čuo je brujanje potere iza njega.

Trčao je, teško dišući, sa mukom se probijao kroz visoku travu oštrih listova. Učini mu se da će uskoro biti lakše, jer je svetlost na metar ili dva ispred njega ukazivala na činjenicu da se bliži kraj području trave. Jedva je uspeo da se zadrži i ne padne u provaliju, proklinjući sebe zbog toga što je uobražavao da trave više nema samo

zato što mu je sudbina naklonjena, pa hoće da pomogne.

Stajao je bespomoćno na jednoj strani kanjona, još uvek stežući u naručju Bruslija čija se krv mešala sa njegovom. Druga strana bila je nedostižna – pet metara na Zemlji bi možda, uz neku ludu sreću i mogao da preskoči, ali ovde, zbog gravitacije, to je više od sedam metara. Ni skok u kanjon verovatno ne bi preživeo: zemaljskih desetak metara ovde se pretvara u petnaest, o čudovištima koja su gmizala po plićaku planinske reke da i ne govorimo.

Čuo je guštere kako polako dolaze do njega. Nervirala ga je sporost kojom su to činili; znao je da nisu odustajali nikad, imali više strpljenja i izdržljivosti od bilo čega drugog na planeti i razloga za žurbu nije bilo.

Koplja guštera sekla su oštru travu, šum kosidbe bio je sve bliži.

Setio se prvog sukoba i klanice koja se tom prilikom dešavala. Setio se sistematičnosti kojom su gušteri tranžirali žrtve. Normalno, oni su ubijali kao da ubijaju svoje – visoko regenerativni, samo je temeljito uništena opasnost eliminisana opasnost. A vojnici su stvarno tako delovali, boreći se do zadnjeg daha. Da su se predali i bili ubedljivo bespomoćni, gušteri bi ih poštedeli ne bi li im naplatili šarušu...

Spusti Bruslija pažljivo na tlo.

– Dovoljno si bespomoćan da te ne vide kao opasnost, nego kao potrošača šaruše. Budi što bezobrazniji sa njima kada se oporaviš, i živećeš kao bog...

U jednom trenutku ga obuze varljiva nada da može preživeti tako što će guštere zamoliti za milost.

– Nepostojanja hoće, – progunđao je, – ko zna da li je ona šaruša kojom sam ih zadužio veća od one koju bi im dugovao za život. Ako je saldo negativan, ukokaće me bez da trepnu...

Onda pomisli kako gušteri ne bi odoleli da je sasvim između života i smrti. Krvario je, doduše, ali ne toliko da bi bio ubedljiv kao samrtnik. Posle par uboda bi to sigurno bio, ali gušteri sigurno ne bi prekinuli na vreme.

Kroz koprenu trave, video je prva koplja kako palacaju tamo ovamo, kao jezik kobre ili kazaljka na beskrajnom valjku spektrografa.

Odluku da skoči u ambis doneo je iznenađujuće lako. Na kraju krajeva, bio je svestan činjenice da mu je jedina alternativa smrt, znao je da izbor između polaganog umiranja pod kopljima i trenutnog kraja u kanjonu kod svakog iole racionalnog bića i ne postoji kao dilema, ali ga je lakoća kojom je prihvatio kraj zapanjila. Tako nečega nije bilo ni u literaturi sa kojom se sretao, ni u praksi koju je preživeo. Potpuno odsustvo očaja je gotovo šokiralo njegov razum naučnika i jedina senka žaljenja sa kojom se suočio odnosila se na nemogućnost da o svemu tome malo bolje razmisli.

Zapušio je nos (konačno, iako u sloju od svega desetak santimetara, dole je bila voda) i skočio.

– Zbogom, kuco! – uputio je poslednju misao Brusliju. – Da sam kojim slučajem povređen do bespomoćnosti kao ti, ovo ne bi bio kraj. No teško da se može naći prava mera...

– Udesićemo nekako, Zemljanine, udesićemo – odjeknulo mu je u glavi. – Samo malo strpljenja...

Poručnik Horvat primeti da ne pada, već da lebdi u vazduhu iznad dna kanjona.

– Samo sekund, da izračunamo kojom brizom treba da padneš...

– Da budeš potpuno slomljen i bespomoćan, ali još uvek dovoljno živ da posle nege gušẗera i nekog vremena ne osećaš posledice pada...

– Ili bar da te posledice pada ne muče više nego što je neophodno.

– Imamo ga.

– Drži se, Zemljanine, padaš!

Za trenutak, poručnik vide kako stene koje strše iz toka planinske reke postaju sve bliže i veće, onda oseti strahovit bol i sve nesta u ljubičastoj izmaglici gubitka svesti...

– KRAJ –

DODATAK

DELOVI MEMORIJE IZ PROGRAMA NECENZURISANE REDAKCIJE ENCIKLOPEDIJE FEDERACIJE MLEČNOG PUTA KOJI SE ODNOSI NA PRVU POSETU EKSPEDICIONOG KORPUSA F. M. P. »LITL BIG HORN« (YMFW-187, KOMANDANT GENERAL DŽORDŽ ABRAHAM KASTER) ZELENOJ ZVEZDI (PLANETI EGP-122W/ZAG), A U VEZI SA ROMANSIRANIM IZVEŠTAJEM TRIBUNA RCA

ADMINISTRACIJA

Ogroman sistem kakav je Federacija Mlečnog Puta (v) ne bi bio moguć bez dobro organizovane uprave – administracije ili uređenosti – koja je sprovodila u život kako odluke Saveta, vrhovnog tela Federacije (v), tako i manjih skupštinskih tela u federalnim jedinicama ili lokalnih parlamentima. Suočen sa birokratizacijom administracije i funkcionera u njoj, Savet je pokušao da iz korena reformiše upravu što je dovelo do Treće federalne krize 871. godine Lunarne ere(v), u kojoj se videlo da administracija ima akumuliranu društvenu moć do te mere da može ugroziti opstanak Federacije. Ne dozvoljavajući ipak da birokratizovana administracija negira proklamovani demokratski duh i dovode do činovničkog totalitarizma, Savet donosi dve mere: limitiranje prihoda u administraciji i uvođenje institucije Tribuna (v), pojedinca visokih egzaktno izmerenih moralnih kvaliteta zaduženih za uočavanje i sprečavanje nepravilnosti, zloupotreba vlasti i kršenja zakonitosti uopšte. Tribuni, iako malobrojni, uspešno razbijaju nekoliko krupnih, monopolistički i grupno svojinski povezanih visokih funkcionera; druga mera uslovljava kadrovsku popunu administracije uglavnom iz nižeg srednjeg staleža čiji mentalitet više vrednuje siguran i ne preterano naporan posao za male pare nego rizične, iscrpljujuće i konkuretno zdrave projekte koji donose potencijalno visoke prihode. Sa ovako inertnom kadrovskom bazom, administracija gubi mogućnost da bitnije utiče na generalnu politiku Federacije, ali zato vrši pojačan uticaj na takozvanu svakodnevnicu običnog čoveka. Upravne kancelarije, službe i nadleštva se umnožavaju geometrijskom progresijom, dolazi do preklapanja delokruga rada, pa čak i do dupliranja vođenja određenih projekata. Otuda nije ni čudo što su rešenja, odluke i uputstva često nejasna, kontradiktorna pa čak i međusobno isključujuća. Tako nešto umnogome svakodnevnicu čini neprijatnom, a zabeležene su i prave tragedije kao ono kada se 1979. godine Lunarne ere 20.000 kolonista u blizini Oriona pretvorilo u atome zbog toga što je Naredba PČL/GEL/M776 nalagala obaveznu kolonizaciju svake nastanjive planete, a Rešenje DDE/COL/129-9840 nametalo potpunu eksploataciju planeta bez domorodačke biosfere, a sa više od 65% korisnih ruda. Kao i ve-

ćina do sada proučenih administracija, i administraciju Federacije Mlečnog Puta karakterišu neefikasnost, formalizam, kastinsko preziranje staleža koji joj ne pripadaju, stroga hijerarhija, otpor prema promenama, sklonost ka predstavljanju pojedinačnih interesa kao opštih. Veza i tesna saradnja administracije i oružanih snaga u Federaciji Mlečnog Puta uslovljena je istorijskim pretpostavkama, a savezništvo te dve klase jače je nego što je to primećeno u drugim civilizacijama

DVADESETI VEK

Dvadeseti vek nove ere u računanju vremena na Zemlji (ili prvi vek Lunarne ere u sistemu Federacije Mlečnog Puta) urezao se u istoriju čovečanstva, a kroz nju i u istoriju Galaksije i Postojanja više nego bilo koji vremenski segment. Uzroci koji su do toga doveli još uvek su u domenu pretpostavki. Najrašireniје verovanje je ono po kome je dvadeseti vek ostao zapamćen po prvom letu čoveka na Mesec kao prekretnici u razvoju vrste, ali to teško da ima veze sa vrednosnim pojmovima zaostalim iz dvadesetog veka, koji se ne odnose na progres, već marginalne stvari kao što su fudbal ili inflacija. Po drugima, dvadeseti vek zapamćen je zbog toga što je u njemu bilo najviše manifestacija duha, besmislenih ratova po jedinici vremena i prostora, ludiranja i tako dalje, što se ne može prihvatiti pošto dvadeseti vek po manifestacijama duha zaostaje za renesansom po besmislenosti ratovanja za Aleksandrovim ili Napoleonovim osvajanjima, a ludiranje u ludim dvadesetim ili osamdesetim nije ni prineto dekadenciji ruskog plemstva u devetnaestom veku ili zabavama patricija pred kraj rimskog carstva. Bilo kako bilo, niko se danas više ne iznenađuje kada naleti na Septokokca koji se zaklinje da njegova rođaka ima grlo kao Dženis Džoplin, bez obzira na činjenicu da su Septokokci inteligentne paprati koje zvuk proizvode trljanjem lišća.

EKSPEDICIONI KORPUS

Višenamenska vojno-istraživačko-intervencijska formacija u oružanim snagama Federacije Mlečnog Puta. Sastoji se od dve hiljade ljudi (ljudi se ovde pominju ne u smislu oznake vrste, već broja inteligentnih i dejstvujućih jedinki) smeštenih u jedan ili više kosmoplova, zavisno od specijalizacije i profila posade. U poslednje vreme, sledeći običaj začet tamo negde u vreme prve posete Zelenoj Zvezdi, čisti, profesionalni vojnici brojem ustupaju pred brojem stručnjaka. Rešenjem YYT-19345/SD-P iz 1999. godine Lunarne ere ekspedicioni korpusi nisu pod komandom Vrhovnog Štaba, već direktno potčinjeni Savetu Federacije Mlečnog Puta.

EKSPEDICIONI KORPUS, STRATEGIJA NEMEŠANJA

Jedno od najstarijih pravila ponašanja u kosmosu (na neistraženoj planeti po kome osnovne organizacione jedinice

(čovek, ekipa, ekspedicija) deluju samostalno u okviru svog zadatka, bez koordinacije sa drugim organizacionim jedinicama i sa primarnim zadatkom da vode računa o svom opstanku. Praktično, to znači da jedna organizaciona jedinica ima da gleda svoja posla i ne petlja se u rad druge, pa makar ova druga bila u smrtnoj opasnosti. Logično opravdanje postojalo je za ovaj propis u samom početku kosmičkih osvajanja, kada je zbog niskog stepena tehnološkog razvoja, nedovoljne količine informacija i nedovoljne uvežbanosti posade faktor rizika bio izražen do te mere da je bilo sasvim normalno da osnovna organizaciona jedinica istraživačke ekipe svoj zadatak ne izvrši živa, a da propast jedne automatski može značiti propast svih. Kasnije, kada su stepen tehnološkog razvoja, informisanost i uvežbanost ljudstva dostigli nivo potencijalne saradnje, saradnja nije ostvarena (ostvarivana) samo zbog eksplicitno izraženog propisa. Zbog čega propis vremenom nije menjan ne zna se, a još manje je objašnjivo zašto predlog za izmenu navedenog propisa uopšte nikada nigde nije podnet.

FEDERACIJA MLEČNOG PUTA

Federativna zajednica svetova koji se prostiru na nekih milion i sto pedeset hiljada svetlosnih godina u najširem delu sa najgušćom koncentracijom svetova u blizini ruba Galaksije. Naseljavaju je desetak autentičnih civilizovanih rasa kao i veći broj mutanata, polutana i inteligentnih vrsta koje još nisu dostigle punu zrelost. U istoriji Federacije Mlečnog Puta izdvaja se nekoliko ključnih momenata: 1) rat za otcepljenje, 2) formiranje Federacije Sola, 3) formiranje FMP, 4) vreme ekspanzije, 5) imperija uzvraća udarac, 6) epoha hladnog rata, 7) paks galaktika. **Rat za nezavisnost** Rat za otcepljenje od matice Zemlje počele su kolonije na Mesecu 161. godine Lunarne ere, a ubrzo su joj se pridružile i kolonije na tamnoj strani Merkura, Veneri, Marsu, asteroidima, pa čak i postaja meteorološkog odelenja OUN na Ganimedu koja je u to vreme brojala svega dvadesetak ljudi. Rat je vođen uglavnom propagandnim sredstvima, ekonomskim pritiscima i verbalnim napadima dok su ratne operacije, zbog visokih troškova koje su iziskivale, bile retke neefikasne i simbolične. I jedna i druga zaraćena strana proglasile su se pobednicima u ovom ratu. **Formiranje Federacije Sola.** Matica Zemlja nije više raspolagala energetskim i sirovinskim resursima, a otcepljene kolonije su imale samo to bez razvijene tehnologije, tako da je bez tesne saradnje došlo do teških potresa i na jednoj i na drugoj strani. Udaljenije i manje kolonije su potpuno propale, a na Zemlji zavladala najveća ekonomska kriza u istoriji koja je zapretila potpunim uništenjem prvo civilizacije, a onda i samog fizičkog opstanka čoveka. Ponovno ujedinjenje postala je istorijska nužnost i do njega je došlo samo godinu dana od izbijanja rata. Iako formalno ravno-

pravne federativne jedinice, kolonije u odnosu na Zemlju predstavljaju manjinu, pošto se u Savet bira po jedan predstavnik svake suverene teritorije, kakvih je na matičnoj planeti bilo preko tri stotine. Dominacija Zemlje stvara sve preduslove za ponavljanje kolonijalne krize do koje ipak ne dolazi zbog uvođenja takozvanog prava planetnog veta. Po ovom pravu, svaku odluku Saveta može da obori većina predstavnika jedne planete, satelita, asteroida ili orbitalne stanice sa statusom suverene teritorije. Ovaj period karakteriše ponovno uspostavljanje ekonomske stabilnosti u federalnim jedinicama, kao i intenzivna kolonizacija sunčevog sistema. Po jupiterskoj konvenciji iz 403. godine, federalne jedinice nemaju prava na kolonije, već one stiču pravo na samostalnost čim se na to odluče, s tim da 10% prihoda deset godina plaćaju onoj federalnoj jedinici koja je koloniju osnovala. Osnivač određuje kojih će to deset godina ubirati prihod, s tim da potraživanja posle sto godina postaju nenaplativa. **Stvaranje Federacije Mlečnog Puta.** Otkrivanje relativno jeftinog nadsvetlosnog pogona omogućava posetu Federacije Sola sistemu Kentaur. U sistemu se ekspedicija sreće sa civilizacijom Kentaurijanaca približno istog nivoa. Ne samo nivo civilizovanosti, već i evolucije, izgled i način razmišljanja su zapanjujuće slični, onoliko koliko to mogu da budu životi na planetama udaljenim četiri svetlosne godine. Kentaurijanci i ljudi dopadaju se jedni drugima na prvi pogled, tako da 492. dolazi do ujedinjenja i stvaranja Federacije Mlečnog Puta. U Savet Federacije Kentaurijanci šalju samo jednog člana, pošto imaju vladu na višeplanetarnom nivou. Ljudi, protivno svojim navikama, poneseni ksenofilskom euforijom predlažu uvođenje pariteta. Kentaurijanci odbijaju – po njihovom poimanju Postojanja, pitanje vlasti i njenog vršenja je potpuno nevažno i egzistira samo kao nužno zlo za onoga ko se toga prihvati. Istovremeno, sigurni su da pravo planetarnog veta može da ih zaštiti od onih odluka Saveta koje im se ne bi svidele. **Vreme ekspanzije.** Sledećih nekoliko vekova FMP raste. Novootkrivene vrste pridobijaju se s jedne strane primenom fizičke sile, podmićivanjem ili ucenom, a sa druge one prilaze same, videvši u Federaciji šansu za brži razvoj, ili im je potpuno svejedno kome pripadaju. Pred kraj vremena ekspanzije donosi Savet odluku o pravu na samoopredeljenje (v), po kojoj svako pristupanje Federaciji jeste pravosnažno samo ako je izraz slobodnog izbora. Uopšte, u ovom periodu zapažen je porast demokratičnosti i onoga što se naziva pravdom.

Na godinu dana pre kraja vremena ekspanzije ekspedicioni korpus otkriva inteligentna bića na planeti TRY – 1134L/TJA koja se priključuju FMP prikrivajući činjenicu da su kolonija Denderija iz Fredendvilmanske Imperije. **Imperija uzvraća udarac.** Planeta TRY – 1134L/TJA popularno nazvana Beskrajna Bara, nalazila se, igrom slučaja, na granici in-

teresnih sfera FMP i Fredendvilmanske Imperije. Imperija je duže vremena znala za postojanje FMP i spremala se za rat – FMP, sa druge strane, pojma nije imala o postojanju Denderija, pošto su ovi sve svoje komunikacije podesili tako da deluju kao prirodno zračenje zvezda. Stoga nije ni čudo što je FMP udarac Imperije, navodno osvetu zbog okupacije Beskrajne Bare, dočekala potpuno nespremna. Već u prvom naletu, ona gubi veliki broj planeta, a gubici u ljudstvu i materijalnim dobrima su ogromni. Zavedeni početnim uspehom, navikom da pobeđuju i prividnim košmarom u Federaciji (jedna od krilatica koja prati Federaciju od samih početaka glasi: »ne funkcioniše ništa osim funkcionisanja«), Denderiji čine ogromnu stratešku grešku. U želji da pokore što veći broj planeta FMP razbijaju flotu na mnogo manjih formacija Koje zaposedaju ogroman broj međusobno udaljenih tačaka. Flota FMP, koja se u celini bila povukla u sistem Kentaur, lako izlazi na kraj kraj sa oslabljenim protivnikom i u munjevitom naletu ponovo osvaja jedan po jedan svet, da bi samo posle šest meseci zavladala svim svojim teritorijama. Posle kraćeg kolebanja, Savet Federacije odlučuje da jednom za svagda neutrališe Imperiju i, osvajajući njene svetove, pravi istu grešku; raspršene, manje formacije FMP postaju lak plen ostataka denderijanske flote koja, iako desetkovana, koncentrisana još uvek predstavlja snagu sa kojom se mora računati. U sledećih par desetina godina, cela stvar se ponavlja još nekoliko puta, sve dok i jedna i druga flota nisu toliko oslabljene da ne mogu da dejstvuju u napadu, već samo da čuvaju pozicije koje su postojale i pre sukoba. Sam predmet spora, planeta Beskrajna Bara, pretvorena je u atome još u samom početku rata. **Epoha hladnog rata.** Zbog različitih društvenih uređenja, kao i uspomena na stogodišnji rat, FMP i Fredendvilmanska Imperija nikada nisu uspeli da svoj međusobni odnos podignu na viši nivo. Iako su postojale veze između dva sveta (mahom trgovačke), i jedna i druga strana su se trudile da propagandnim, povremeno terorističkim aktivnostima, protivniku nanesu što veću materijalnu i moralnu štetu. Zvanično, i Imperator i Savet Federacije su želeli mir i zagovarali ga; u stvarnosti, obe strane su radile na oživljavanju flote, a do sukoba nije došlo samo zato što se nijedna strana nije osećala dovoljno jakom da počne rat. Sumnjiva ravnoteža donekle biva učvršćena pojavom treće velike sile, Alijanse Nezavisnih Civilizacija, ali je mogućnost rata još uvek bila prisutna. **Paks galaktika.** Neposredno iza osnivanja Alijanse Nezavisnih Civilizacija, svoje postojanje u galaksiji objavljuju Altrosi. U svega nekoliko rečenica, oni Savetu Federacije, Imperatoru i šefovima država i vlada Alijanse saopštavaju da im je dosta pucnjave po svemiru i upozoravaju da neće tolerisati takvo stanje. Jedna jedinica Imperije se oglušava na upozorenje i vrši invaziju na

jednu od planeta Alijanse. Altrosi brzo reaguju, uništavajući najbližu planetu Denderija. Imperija prvo protestuje, što je košta još jednog sveta, a onda pokušava da objavi rat Imperiji, što je košta flote. Federacija Mlečnog Puta, videvši da je Imperija ostala bez glavnine trupa, pokušava da naplati račune iz Bęskrajnobarskog rata, na šta Altrosi reaguju tako što joj uništavaju pola flote. U istu grešku pada i Alijansa, pokušavajući oslabljenoj Imperiji i Federaciji da naplati sve one godine potčinjenosti. Altrosi im daju bolnu lekciju posle koje je zavladao galaktički mir. U miru, sve tri sile u galaksiji se demilitarizuju u širim razmerama, dozvoljavajući sebi da tu i tamo bez primene sile ili u samoodbrani pripoje svojoj teritoriji poneku novootkrivenu teritoriju. Galaktičkim mirom je ipak najviše ugrožena Fredendvilmovska Imperija, u čije je temelje ugrađen osvajački princip i uvođenje jednog sistema u galaksiji.

GUŠTER (HOMO SAURUS)

Inteligentno biće W klase, matična planeta Zelena Zvezda (v). Gušteri Zelene Zvezde predstavljaju vrhunac evolucijske linije gmizavaca i karakteriše ih organizovanost razvijenog nervnog sistema, odsustvo kloake i izotermično dejstvo mitohondrija. Visoki su oko dva metra, hodaju uspravno služeći se repom kao stabilizatorom, koeficijent inteligencije preko 120 standardnih jedinica. U vreme prvog kontakta nalazili su se na nivou rodovske zajednice koja je tehnologiju razvila samo do nivoa zadovoljavanja najelementarnijih potreba, razvijajući duhovna preimućstva inteligentnih stvorenja u drugom pravcu. Interesantno je to da oni ni kasnije, posle par vekova kontakta sa Federacijom Mlečnog Puta, Imperijom i Alijanse Nezavisnih Civilizacija nisu promenili ni način života, ni tradicionalnu »šarušu« (v) oko koje se vrti ceo njihov život.

HERAL

Nedovoljno proučen predmet iz civilizacijskog miljea guštera sa Zelene Zvezde. Najverovatnije ima funkciju knjige beletrističkog sadržaja.

IZVEŠTAJI (PISMENI)

Pravilo koje kaže da se zvaničnom, pismenom izveštaju pridaje veća pažnja nego bilo kojoj formi usmenog izveštavanja datira iz najranijeg perioda postojanja Oružanih snaga Federacije Mlečnog Puta. U vreme kada je istraživanje kosmosa bilo skopčano sa visokim rizikom i kada je bilo normalno da se istraživačka ekipa ne vrati sa zadatka, zaista je postojala potreba da se sačini makar bilo koji zbir informacija koji će ostati i objasniti okolnosti pod kojima su se dešavale stvari. Kasnije su se potrebe ovakve vrste izgubile, ali je pismeni izveštaj, kao konačna istina, lepo mogao da posluži kao nešto čime komandni kadar može manipulisati pri podnošenju računa pretpostavljenima u cilju izbegavanja lične odgovornosti.

LUNARNA ERA

Era Federacije Mlečnog Puta. Po nekim izvorima, Lunarna era započela je 1969. godine od Hrista po zemaljskom računanju vremena kada su se na Mesec spustili Amstrong i Oldrič, što je bio prvi uspešan put od jednog do drugog nebeskog tela u istoriji ljudske rase. Po drugima, Lunarna era započela je osnivanjem prve kolonije na Mesecu. I jedno i drugo tumačenje imaju dan danas svoje pristalice tako da kalendar još uvek nije potpuno usklađen i svaki dokument treba prihvatiti sa rezervom od nekih par stotina godina.

MLEČNA FEDERACIJA

Popularni naziv za Federaciju Mlečnog Puta, veoma raširen među stanovništvom i vrlo neomiljen kod viših oficira i administratora koju su jedno vreme njegovu upotrebu sankcionisali novčanom kaznom. Iako kazna nije bila preterano visoka, posle njenog ukidanja u vreme uvođenja potpune slobode govora, došlo je do budžetske krize. Praznina u kasi Federacije bila je tolika da je dovela do potpune reforme poreskog sistema.

METABOLIZAM, UNIFIKACIJA

Potpuno je jasno da metabolizam vrsta koje su nastale na različitim planetama ne može biti istovetan čak ni kada je osnova života ista (na primer ugljenična, kao kod bića sa Zemlje i kentaurskih vrsta). Sa druge strane, u jedan kosmički brod, orbitalnu stanicu ili postaju nemoguće je ugraditi uslove koji bi odgovarali potrebama više odjednom. Najlogičnije bi bilo sastavljati posade samo od pripadnika iste vrste, ali prvo to nije u skladu sa načelima demokratičnosti u Federaciji Mlečnog Puta, a drugo, ispostavilo se da su mešovite posade mnogo efikasnije zbog toga što ne samo da podrazumevaju širi spektar čulnih i fizičkih predispozicija, već i nekoliko načina razmišljanja što je u susretu sa nepoznatim više nego probitačno. Godine 782. Lunarne ere Savet donosi Zakon o minimalnom prisustvu tri vrste u federalnim službama i istovremeno Kodeks metaboličke unifikacije. Kodeks metaboličke unifikacije ne označava propis o svođenju metabolizama različitih vrsta na jedan, kao što bi se to dalo pretpostaviti na osnovu nesrećno odabranog imena, već zbornik fizioloških studija, biohemijskih tablica i uputstava za sastavljanje mešovite posade.

Mešovite posade sastavljaju se po principu najmanjeg metaboličkog sadržioca što znači da se stvaraju takvi uslovi da ih mogu koristiti dve vrste (Kentaurijanci i ljudi, s tim što je ljudima hladnije, Kentaurijancima toplije nego što su navikli, vazduh ljudima malo redi, Kentaurijancima gušći od optimuma etc) dok treću vrstu predstavljaju Lirani ili Veganci koji su razvili evoluciju maksimalne prilagodljivosti svake ćelije i svesne kontrole organizma tako da mogu da uzmu bilo koji oblik života. One vrste koje nemaju najmanji metabolički

sadržalac sa nekom drugom vrstom (Altani koji žive u živinim okeanima u sazvežđu Blizanaca, Hreteni koji mogu da žive u bilo kojim uslovima, ali čiji miris ne može da podnese niko u Postojanju) ulaze u posadu velikih ekspedicionih korpusa, sastavljenih od više letačkih jedinica. Svo vreme puta nalaze se u svojim brodovima, a na mesta delovanja izlaze u skafanderima.

OČOVEČENJE

Iako nisu ni najinteligentniji, ni najorganizovaniji, ni sa najširim dijapazonom prilagodljivosti, ni sa najizgrađenijom civilizacijom ili tehnologijom, ljudi i mutanti čoveka zauzimaju dobar deo svih važnijih pozicija u Federaciji Mlečnog Puta. Razloge za to treba potražiti u istorijatu same Federacije, kao i volji za moć koju ljudi imaju; osnovne crte ljudskog karaktera, ambicija i strast za vladanjem ni kod jedne druge vrste nisu tako razvijeni. Poređenja radi, ako se volja za moć drugoplasiranih Vegana izrazi indeksom 100, kod čoveka ona dostiže vrednost od čitavih 1986,8. U međugalaktičkom jeziku, čovekom se naziva predstavnik svake inteligentne vrste što govori u prilog činjenici da je očovečenje Galaksije dobrano odmaklo.

RELIGIJA

Suprotno ranijim mišljenjima, religija ovladavanjem prirode i ubrzanim tehnološkim razvojem nije izgubila svoje mesto u Postojanju. U većini civilizacija ona je, naravno, ostala bez svoje ontološke komponente, ali u ostalim pojavnim vidovima nije odstupila. Objašnjenje za to leži svakako u dokazanoj Teoriji potčinjavanja koja kaže da svako inteligentno i emotivno biće instinktivno oseća potrebu za verovanjem u neki cilj (koji može biti i njegova rođena egzistencija u najbanalnijim sferama trajanja) i borbom za isti. Teolozi Federacije Mlečnog Puta najviše su zaokupljeni pitanjem magije i eshatologijom, naukom o životu posle života. Što se magije tiče, osnovno pitanje odnosi se na to kako ona uopšte može da funkcioniše i dilemu da li je treba prepustiti prirodnim naukama na seciranje, ili prokleti bez mnogo filozofiranja. Eshatološki problem, postojanje drugoga sveta, zaokuplja pažnju teologa teoretski, ali nije zabeleženo da je bilo koji požurio da svoju teoriju proveri ili dokaže u praksi.

SAVET FEDERACIJE MLEČNOG PUTA

Vrhovno zakonodavno telo Federacije Mlečnog Puta. U prvim vekovima Federacije, Zemljani su imali ubedljivu većinu zbog toga što je svaka suverena teritorija imala po jednog predstavnika; kolevka čovečanstva bila je isparcelisana na nekih tri stotine država, a nezemaljske vlade imale su vladu na planetarnom nivou. Većito nadglasavane, nezemaljske vrste, počele su sa rasparčavanjem suvereniteta i deobom planeta na više država. Zemljani su odgovorili daljim usitnjavanjem

federalnih jedinica, nezemaljci isto i uskoro Savet nije mogao da funkcioniše zato što je postao preglomazan. Parlamentarna kriza rešena je tako što je odlučeno da se u Savet bira po jedan predstavnik na milijardu inteligentnih bića, bez obzira da li se radilo o jednoj ili nekoliko stotina hiljada država. Ovo je, opet, dovelo do dominacije inteligentnih ameba sa Rigela koje su, ubrzo, stradale u epidemiji koja nikada nije dovoljno objašnjena. Savet Federacije Mlečnog Puta zvanično je nezavisan u odnosu na Altrose, najsuperiorniju i najmoćniju civilizaciju u Postojanju, ali nikada ne donosi odluke za koje se zna da se Altrosima ne bi dopale. Uglavnom zbog toga što se zna da bi Altrosi bez mnogo priče, ali zato veoma bolno, eliminisali svakoga ko narušava galaktički mir ili previše bezočno eksploatiše drugog.

PRAVO NA SAMOOPREDELJENJE,

Osnovno pravo svake inteligentne vrste je da sama izabere svoj put u budućnost. Ovo pravo, koje je važilo u Federaciji Mlečnog Puta i pre nego što su Altrosi objavili svoje postojanje i visoko humane principe, nije nastalo kao posledica čovekoljublja. Jednostavno, nijedna od inteligentnih vrsta u galaksiji nije zadovoljna onim što je postigla, pa puštajući nove civilizacije da se razvijaju kako hoće, otvaraju mogućnost da neka od njih slučajno naleti na pravu stvar, koja bi se kasnije mogla kopirati.

SAMOOPREDELJENJE, UTICAJ FEDERACIJE

Pravo svako inteligentne vrste da sama izabere svoj put u budućnost ograničeno je na teritoriju koju ta vrsta naseljava. Strogo je zabranjeno vršiti bilo kakav uticaj na civilizaciju u razvoju i usmeravati je u bilo kom pravcu do god se drži svoje teritorije. Intervencija sa strane dozvoljena je samo kao pomoć, i to ako se zaključi da bi bez te pomoći vrsta bila fizički ugrožena.

SAMOOPREDELJENJE, PATRONAT

Savet Federacije Mlečnog Puta svakoj inteligentnoj vrsti koja još nije izgradila svoju civilizaciju i nije u stanju da putuje svemirom, određuje Patrona koji vode računa o tome da njen razvoj bude neometan sve do onog trenutka dok predstavnik vrste ne poželi da se priključi Federaciji, ili je eksplicitno ne otera do Nepostojanja. Patroni nisu članovi Saveta, ali imaju pravo planetarnog veta kojim poništavaju one odluke za koje smatraju da će ugroziti njihove štićenike. Tribuni nisu neposredni pretpostavljeni Patronima, ali čestim inspekcijama kontrolišu da li ovi svoje štićenike pretvaraju u roblje.

ŠARUŠA

Osnovni etički princip gušćera sa Zelene Zvezde koji se uzdigao do njihovog osnovnog životnog principa. Šarušom se smatra svaka ljubaznost, usluga ili pomoć. Ova jednoga dana mora biti vraćena (pretpostav-

lja se da je običaj nastao u vreme najteže borbe za opstanak, ili ukoliko su gušteri ranije verovali u drugi život – sada ovo vraćanje egzistira isključivo kao apstraktna moneta), tako da se gušteri jako čuvaju toga da je prime, ali pokušavaju da je utrape kad god mogu. Šaruša se, primljena i data, može potirati, u skladu sa skalom vrednosti koja tu postoji. Gušteri će razmeniti dobra iste vrednosti ili informacije ili ljubaznosti ako su lišeni mogućnosti da budu jednostrano darežljivi, predusretljivi ili ljubazni, ali će se, recimo, po cenu života boriti da im neko ne spase život ili učini krupniju uslugu. Šaruša ne postoji jedino za vreme takozvane senke i onda se postupci koji je nose upražnjavaju kao igra, ali i kao vežba za utrapljivanje ili izbegavanje iste. Šaruša pred Federaciju Mlečnog Puta postavlja ogromni problem; gušteri bi bili presrećni da trgujući što više idu Federaciji niz dlaku i tako navuku beskonačne količine šaruše, ali čak ni administracija nema obraza da ih tako bezočno pljačka. Sa druge strane, Federacija nije u mogućnosti da na bilo koji način plati gušterima zelene zvezde bikristala (v), jer bi se ovi branili od primanja šaruše ako treba i oružanim ustankom i bitkom do uništenja. Pitanje ulaska guštera u Federaciju je potpuno bespredmetno, jer nijedan od njih ne bi pristao da bude predstavnik svoje vrste. Po skali vrednosti koju poseduju, vladanje nad drugima smatra se jednom od najvećih primljenih šaruša.

TELEPATSKA ERA

Posle telepatskog buma, koji se dogodio 1541. godine Lunarne ere, sva inteligenta bića u galaksiji stekli su telepatske sposobnosti. Svako je mogao da čita svačije misli, što je dovelo do porasta nasilja, raspada porodica i maksimalne težnje za usamljeništvom. Srećom po opstanak inteligentnog života u galaksiji, ovaj fenomen potrajao je svega dvadesetak godina, a onda se telepatska moć izgubila, ostajući samo kod izuzetnih pojedinaca sa istom učestalošću kao i pre telepatske ere.

TELEPATSKI FANTOMI

Telepati su povremeno na Zelenoj Zvezdi hvatali odbleske misli visoko inteligentnih bića, ali nisu uspevali da ostvare kontakt, kao da su ta bića odbijala komunikaciju. Kako na Zelenoj Zvezdi, osim guštera, nisu primećena bića sa značajnijom inteligencijom sposobnom za socijalni život, cela je stvar pripisana podsvesti telepata i njenim nekontrolisanim probojima. Na osnovu ovog, neki od vodećih autoriteta na polju telepatije zaključili su da je uslov za posedovanje telepatskih moći podsvest određenog, gotovo identičnog profila. Same telepate se sa ovakvim mišljenjem ne slažu postavljajući kao kontraargument pitanje zbog čega se njihova podsvest buni i izbija u prvi plan samo na Zelenoj Zvezdi. Ne dajući odgovor, autoriteti uopšte odbijaju da polemišu sa telepatama, optužujući ih da da trude da prikažu kako su im podsvesti individualno

izgrađene, pa prema tome i različite.

TREĆA RUKA KENTAURIJANACA, EKVIVALENT ZA

Treća ruka Kentaurijanaca, u fizičkom smislu u stvari, ne postoji. Kentaurijanci su sasvim nalik ljudima (šta više, najsličnije su im figure; glava, trup, ekstremiteti, sve na istom mestu osim polnih organa), a njihovom trećom rukom naziva se ograničena moć telekineze (metar u prečniku oko tela) koju oni, ponekad, iz puke zabave materijalizuju.

TREKAVCI

Inteligentna bića Y klase koja su greškom upala u memoriju ovog programa.

TREZONSKI POGON

Univerzalan pokretački princip svih kosmičkih brodova u galaksiji. Bazira se na vremenu polusastava zelenih zvezda bikristala, zakonu o održanju neentropičnosti u međuzvezdanom prostoru, zakonu o nepromenljivosti vremena, zakonu o privlačenju breskova. Budući pronalazak Septikokaca (koji su se problemom bavili apstraktno, ni u jednom trenutku ne pokušavši da ga praktično primene), nerazumljiv je za sve ostale inteligentne vrste galaksije, ali teorijsko neshvatanje pogona ne ometa njegovu eksploataciju u praksi. Trezonski pogon omogućava neshvatljivo velike brzine; u eksperimentisanju, stalo se kod one koja, zbog inercije, dovodi do raspadanja međumolekularnih veza materije. Pokazalo se da se najbolji efekti postižu sa zelenim zvezdama bikristala od oko kilogram i dvesta grama po komadu.

TRIBUN

Institucija i njen naziv preuzeti su iz drevne istorije planete Zemlje, epohe koja je ostala zabeležena kao rimsko carstvo. Savet Federacije Mlečnog Puta oživotvorio ju je krajem sedme decenije devetog veka Lunarne ere, kada je administracija pokušala da uvede birokratski totalitarizam. Iako se delovanje Tribunata u starom Rimu dosta razlikuje od delovanja u Federaciji Mlečnog Puta, princip je, u suštini, ostao isti; Tribun je dužan da štiti stanovništvo od zloupotrebe položaja, stanja nezakonitosti i stanja nehumanog sprovođenja zakona. Tribuni deluju individualno (čak se međusobno i ne poznaju, a ako se slučajno i poznaju – ne prepoznaju se), maskirani u takozvanog običnog čoveka (čoveka kao oznake inteligentnog bića, neljudske vrste). Teoretski, Tribun može ceo život provesti kao običan građanin Federacije, ali se nije desilo da bilo ko od njih makar jednom nije dostavio izveštaj o stanju koje odstupa od poželjnog, a gotovo svi su bar jednom ocenili da je povreda zakonitosti drastična, identifikovali se i u ime Saveta Federacije zaveli prinudnu upravu u poremećenoj sredini. U takvim situacijama, Tribuni predstavljaju sam Savet Federacije, vrhovnu vlast koju vrše uz sva diskreciona prava. Samo po

sebi se razume da Tribun ne može da bude bilo ko – koncentracija tolike moći može se poveriti samo odabranima. Prvi i osnovni kvalitet je visoka moralnost, koja se utvrđuje merenjem odgovarajućih impulsa u mozgu (iako se radi na tome, potpuna kontrola misli je nemoguća čak i vrhunskim aparatima, koji jedva da imaju desetinu sposobnosti koju je imalo svako inteligentno biće za vreme Telepatske ere), kombinovana sa takozvanim prometejskim kompleksom. Osim ove dve osobine, Tribun mora biti izuzetno inteligentan, visoko komunikativan, svestrano obrazovan, sposoban da za kratko vreme shvati mehanizme delovanja usko specijalizovanih profesija, u sjajnoj psihofizičkoj kondiciji, brz u reagovanju, vičan borilačkim veštinama, otporan na razarajuća dejstva alkohola, droga i seksa, sa razvijenim stepenom tolerancije u odnosu na provokaciju – ukratko, mora imati takav spoj tačno odmerenih kvaliteta da je uopšte čudo da tako nešto postoji, i to u više od tri primerka.

TCL (ISTO I ENG, WPR, ETC – OVO POSLEDNJE U SMISLU »I TAKO DALJE«)

Kentaurijanci su vrsta koja je opsednuta svojim ekvivalentom za televiziju do te mere da je većina kentaurijanskih ličnih imena termin ili vezan za program, ili za njegovu proizvodnju. Kako se kentaurijanska televizijska tehnologija potpuno razlikuje od zemaljske, njihova imena se prevode terminima koje je čovek koristio u tom mediju. Običaj ovakvog prevođenja datira iz vremena prvog kontakta ljudi i Kentaurijanaca; zašto je zadržan kroz sve vekove postojanja Federacije Mlečnog Puta, ne zna se. Inače, kentaurijanska opsednutost njihovim ekvivalentom televizije postoji samo na matičnim planetama. Kentaurijanci odbijaju da gledaju program drugih inteligentnih vrsta smatrajući ga nižerazrednim, dosadnim, bljutavim i amaterskim.

TZONSKI PREDLOG

Zelena Zvezda je planeta na koju nije moguće primeniti pravo na samoopredeljenje, postupak prema inteligentnim vrstama koje još nisu razvile civilizaciju. U dokumentu koji reguliše tu oblast, eksplicitno stoji da se Patron određuje do onog trenutka kada predstavnik civilizacije decidirano ne objavi volju svojih birača u smislu budućnosti, ili, paragraf dva, 99% ukupne populacije neorganizovane u smislu društva, ne iznese svoj stav. Kako gušteri 100% izražavaju spremnost da budu na usluzi galaksiji, to im se na osnovu paragrafa dva ne može odrediti Patron a Zelena Zvezda postaje otvorena planeta za trgovinu, turizam, kulturno-umetničku, naučnu i svaku drugu saradnju. Sa druge strane, opet, gušteri, opsednuti principom »šaruše«, nikako ne bi pristali da svoje usluge naplate u bilo kom obliku. Kako Savet Federacije Mlečnog Puta ne može pristati na eksploataciju te vrste (iako ona predstavlja izbor guštera, pa prema tome neki od osnov-

nih demokratskih principa bivaju iznevereni što opet otvara gomilu teoretskih pitanja o demokratiji kao takvoj), na snagu je, do daljnjeg, stupio predlog poslanika Tzona. Tzonski predlog, oslobođen retoričkog balasta karakterističnog za Tzona, može se izraziti jednom rečenicom: plaćati guštere tako da oni to ne znaju. Gušterima se plaća tako što se satelitskom kontrolom otkrivaju potencijalna aktiviranja vulkana, zemljotresi, klimatski poremećaji i ostale elementarne nepogode koje se saniraju pre nego što se dogode; vrše se genetička poboljšanja vrsta značajnih za opstanak guštera i tako dalje. Tzonski predlog je sve češće na udaru opozicije u Savetu pri čemu se opozicija poziva na činjenicu da je pravo prisilnog dobročinstva odbačeno još u desetom veku Lunarne ere. Opozicija, inače, finansirana kapitalom preduzeća koja imaju najviše udela u eksploataciji Zelene Zvezde, uputila je apel za pomoć Altrosima. Apel je ljubazno odbijen sa objašnjenjem da se oni brinu za mir i neometano Postojanje u galaktičkim razmerama, ali da bez obzira na stepen razvoja koji su postigli ne mogu da se bave pojedinačnim slučajevima, pogotovo ne onima čiji je značaj izuzetno lokalan. Odgovor Altrosa nekako je procurio u javnost, posle čega je opozicija u Savetu Federacije Mlečnog Puta izuzetno ojačala.

VEGANI, RAZMNOŽAVANJE

Jedini poznat slučaj informativnog razmnožavanja u Postojanju kome prethodi koitus. U koitusu, Veganka spoznaje genetsku šifru partnera i prenosi informaciju na neoplođeno jajašce, iz koga se kasnije razvija jedinka koja je praktično partnerov klon. Broj jajašca spremnih na oplođenje u jednom ciklusu je negde oko hiljadu, što je posledica nasleđa iz vremena borbe za opstanak u kome je tek jedno ili dva jajašca davalo preživelu jedinku. Jedan od kurioziteta u ovom načinu razmnožavanja je taj da partner Veganke ne mora biti pripadnik njene vrste. Veganke su čak sposobne da obogate jajašca informacijom i u koitusu bez partnera, ali u tom slučaju će se iz jajašca izleći one same, što se sa opšteprihvaćenog stanovišta smatra krajnje nepoželjnim.

ULZU (FELLIS SATURNALIA)

Sisar, životinja srodna mački, podmukla, krvožedna, inteligentna. Postojbina joj je Zelena Zvezda, kasnije se raširila po celom sistemu. Legende o njenoj nevidljivosti vuku poreklo od najranijih dana gušterske civilizacije, a osnov im je fantastična sposobnost životinje da poprimi boju okoline, i to iz vidnog ugla protivnika ili žrtve. Kako Ulzu, normalno, ne može da oboji kožu saglasno dva ili više vidna ugla, postaje lak plen (relativno lak, pošto je opremljena oštrim zubima i kandžama) dva ili više neprijatelja, pod uslovom da se isti ne poređaju u jednu liniju.

ZELENA ZVEZDA, META NA KOŽI ULZUA

Meta na koži Ulzua koja se dobija bacanjem ploda biljke Dea Stellaris na istu u cilju pre-

vazilaženja Ulzuove nevidljivosti. Zbog čega se plod Dee Stellaris, inače tirkizno plav, na koži Ulzua oboji zeleno ne zna se. Razlozi zvezdolike disperzije soka na koži Ulzua su isto tako nedovoljno istraženi.

ZELENA ZVEZDA, PLANETA EGP – 122W/ZAG

Planeta EGP – 122W/ZAG, sazvežde Device, četvrta planeta u orbiti žutog patuljka, tri satelita, bogata biosfera, naseljen inteligentnim bićima W klase. Rotacija 28 sati, revolucija 400,1 standardni dan. Atmosfera zemaljskog tipa povećane gustine, prečnik 1,345T, gravitacija 1,4S, odnos kopna i mora 5:1. Realni značaj za privredu Federacije Mlečnog Puta predstavljaju zelene zvezde bikristala, pojavni značaj nemerljiv zbog osnovnog etičkog principa (»šaruše«) inteligentne vrste.

ZELENA ZVEZDA, OZNAKA ČINA

Oznaka čina generala. U oružanim snagama Federacije Mlečnog Puta čin se obeležava zvezdicom, obojenom od ljubičaste do crvene do ranga pukovnika, a složenom bojom za najviše oficire. Tako je boja zvezdice kod generala zelena, kod maršala staro zlato, vojvode trula višnja etc.

ZELENA ZVEZDA, ODLIKOVANJE

Odlikovanje u Federaciji Mlečnog Puta, sedmokraka zvezda obojena u zavisnosti od reda. Zelena zvezda daje se za doprinos i uspeh koji se može očekivati od generala u istoj situaciji, crveni za uspeh očekivan od pukovnika etc. Odlikovanje se nosi sve dok odlikovani u normalnom napredovanju ne dostigne rang boje koja je na odlikovanju. Iako ne postoji zakonska obaveza da se posle toga prestane sa nošenjem odličja, smatra se neukusnim nositi kao znak priznanja boju u čijem se tonu rezultati podrazumevaju.

ZELENA ZVEZDA, BIKRISTAL

Osnovno gorivo trezonskog pogona, smesa alotropskih modifikacija ugljenika, urana, arsena i još nekih elemenata u tragovima, organizovanih u bikristalnu strukturu. Može se naći u celoj galaksiji, ali u vrlo ograničenim količinama. Ozbiljnije količine bikristala zelene zvezde otkrivene su samo na planeti EGP – 122W/ZAG u sazvežđu Device koja je po njima i prozvana Zelenom Zvezdom.

ZELENA ZVEZDA, LIST SIMBIOTIKE

Zeleni zvezdoliki listovi biljke Simbiotica Simbioticus predstavljaju najbolji medikament u Postojanju. Simbiotika je biljka koja manijačno teži simbiozi sa svakim živim stvorenjem, a ukoliko je stvorenje povređeno, ona menja svoj metabolizam prilagođavajući svoje izlučevine terapeutskim potrebama povređenog. Nije zabeleženo da je simbiotika ikad pogrešila i izlučila nedelotvornu ili opasnu stvar. Medikamentske osobine simbiotike učinile su je veoma popularnom širom galaksije, ali je odu-

ševljenje za nju dobrano splasnulo kada su eksperimenti pokazali da ona ne može da živi ni na jednom drugom svetu osim na Zelenoj Zvezdi, čak ni u veštački stvorenim uslovima sa gravitacijom, atmosferom i ostalim atributima matične planete simbiotika nije uspela da preživi, što se dovodi u vezu sa zračenjem žutog patuljka oko koga Zelena Zvezda kruži. U Federaciji Mlečnog Puta postojala je inicijativa da se teži bolesnici, kada je to god moguće, prenose na Zelenu Zvezdu i tu izlože dejstvu simbiotike, ali je ceo projekat odložen do datuma rešavanja krize izazvane tzonskim predlogom i uspostavljanja trgovinskog sistema sa gušterima. U simbiozi koju simbiotika ostvaruje, ona daje izlučevine svog metabolizma kao medikament, hranu ili stimulans, tražeći zauzvrat samo to da bude pored predmeta svog obožavanja. U početku, filolozi su smatrali da simbiotika pripada rodu inteligentnih biljaka, ali su kasnija istraživanja pokazala da ona ne poseduje ni inteligenciju, ni emocije, već da je njena težnja za simbiozom posledica genetskog odstupanja pre nekih tri hiljade godina.

ZELENA ZVEZDA, PREDMET OBOŽAVANJA

Koincidencija oblika i boje lista simbiotike i mrlje ploda Dee Stellaris na koži Ulzua (oboje veoma značajno za opstanak guštera u ranijim vremenima) stvorila je na Zelenoj Zvezdi uverenje da zelena zvezda predstavlja simbol pozitivnih sila, a samim tim postaje predmet obožavanja. Kako obožavanje (obaveza prema sili od koje se zauzvrat očekuju usluge) nikako nije spojivo sa »šarušom« (principom koji favorizuje davanje, a negira primanje) gušteri su ovaj problem rešili tako što dobar deo vremena noću provode budni posmatrajući nebo, pa kada ugledaju neku zelenu zvezdu (što atmosfera planete dozvoljava), satima joj laskaju, govore stihove i nazivaju je imenima od milja. Gušteri smatraju da su time zelene zvezde prekomerno zadužili »šarušom«, pa sve ono što im zelene zvezde eventualno pruže predstavlja samo pokušaj izmirenja duga. Sigurni su, pritom, da dug nikako ne može biti izmiren pošto oni zelene zvezde obožavaju svake noći, a uticaj božanske dobre volje teško da se može iskusiti više od par puta u životu.

ZELENA ZVEZDA, OZNAKA POSEDOVANJA

Gušteri svoju imovinu kao i imovinu plemena obeležavaju zelenom zvezdom, pri čemu broj i veličina krakova otkrivaju ime vlasnika. Označavanje imovine nema za cilj da imovinu zaštiti, već da onome ko je prisvoji saopšti kome se duguje »šaruša«, što predstavlja i više od zaštite u uobičajenom smislu.

Stiven Volfram

PLAMENO JEZERO

Aula. Aula, gde si? – govorila je tiho, gotovo šapatom. – Aula, pobogu, odazovi se.

Žena je znala da mora pronaći Aulu. Stvar je bila hitna, a ona se nalazila u Opasnim. Kako su joj nekada govorile duše trebalo je kloniti se Opasnih. Da, trebalo je. Strašne priče čula je od duša o ovim vrludavim hodnicima jezivo crvene boje, u kojima se, negde, krila Aula. Znala je da je Čuvari mogu ščepati svakog časa. I znala je šta bi potom sa njom učinili. Ali, morala je da rizikuje. Ona zapravo nije imala pravo izbora.

Aula je bila Proročica. Jedina koja je preostala nakon Trećeg Ciklusa koji je završen neslavno po ljudsku rasu. Kada su duše preuzele kontrolu, Aula je bila prinuđena da se povuče u Opasne, utvarne crvene hodnike koje su sagradili ljudi sredinom Trećeg Ciklusa. Da se povuče i da čeka. Zena je znala da u Auli postoji nada da će jednom, ma kada to bilo, uspeti da uništi duše. Istina, ona je i sada posedovala kolosalne moći. Ali, ni približno toliko velike kao duše.

Zena se seti Prvog Ciklusa, jedne fine etape u Zemljinoj istoriji kada je čovećanstvo počelo da osvaja svemir. Ne da ga kolonizuje nego da ga detaljno ispituje. Onda su, krajem Prvog Ciklusa, uporedo sa planovima o kolonizaciji drugih svetova, konstruisani kompjuteri, koji su se uporedo sa napretkom mikro-tehnologije sve više usavršavali. Da, bio je to zlatan vek istorije čovečanstva.

Negde sredinom Drugog Ciklusa konstruisani su brodovi na hiperpogon. I kolonizovan je Mars. Pa onda Venera. Tada su se ljudi, svesni svojih moći, otisli u druge Stelarne sisteme i nastavili sa kolonizacijom. Taj proces bio je nužan, jer se čovečanstvo na Zemlji veoma namnožilo a i životni vek mnogostruko je produžen. Više se nije živelo šezdeset, sedamdeset godina kao početkom Prvog Ciklusa. Već dvesta dvesta pedeset. I više se nije umiralo od bolesti nego od starosti.

Zemljani su još početkom Prvog Ciklusa organizovali sistematsko traganje za sabraćom po razumu. Ogromne uši radio-teleskopa bile su usmerene ka nebu, primajući signale iz nepregledivih međuuniverzumskih udaljenosti, i dostavljajući ih u kompjuterski centar gde su se obrađivali prispeli podaci. Oči optičkih teleskopa mogle su da prodru daleko i da dobro osmotre Zvezdane sisteme udaljene hiljadama svetlosnih godina. Ali, ništa se nije pronašlo. Izgledalo je kao da svemir uporno ćuti. I rodila se bojazan da je čovek možda sam u mračnim bespućima vaseljene.

Onda, kada se tome niko nije nadao, uspostavljen je kontakt. Kontakt sa drugom civilizacijom, daleko superiornijom od Zemaljske. Kontakt sa dušama. Bilo je to krajem Trećeg Ciklusa.

Taj period označavao je prestanak ljudske vladavine na Zemlji. Sada su Tuđinci postali gospodari. Sada su oni mogli da upravljaju masama i da rade šta god su hteli. A oni su stvarno imali bujnu maštu. Bujnu i izopačenu. Za Zemljane, naravno, jer na njihovom matičnom svetu ono što su činili bilo je, za njih, sasvim normalno.

I tako, umesto da zemaljska rasa kolonizuje svemir i da osvaja nova prostranstva, dozvolila je da bude

pokorena. Pokorena u pravom značenju te reči.

Naučnici su u laboratorijama na Zemlji, negde sredinom Trećeg Ciklusa, pronašli način kako da uskladištavaju memorije umrlih iz sive mase u njihovim lobanjama u kristalne kompjuterske memorije, i da na taj način – na neki način – sačuvaju život i nakon smrti. No, to su bile nepojmljivo skupe usluge tako da je retko ko sebi mogao da priušti tako nešto.

Da, ljudi su poznavali način uskladištenja umova. Ali, ne i duša. A Tuđinci su to znali.

U stvari, sami Tuđinci bili su duše. O njima se mnogo toga znalo. Znalo se da su još pre deset hiljada godina izveli eksperiment i pokušali da odvoje duh od tela, kao i da ga uskladište u memoriju kompjutera. Znalo se i to da je taj prvi pokušaj propao. No, oni su bili uporni u svojim nastojanjima. Toliko uporni da su napokon, posle šest stotina godina, uspeli.

Njihova znanja bila su ogromna. Oni su dobro poznavali strukturu materije i bilo im je jasno da ih obličje koje su posedovali samo sputava u njihovom daljem napretku. Imali su Tuđinci nekada humanoidan oblik. Imali su mozak. Ali, taj njihov mozak nije mogao brzo da misli. Bar ne onoliko brzo koliko su oni smatrali da je potrebno. U brojnim eksperimentima koje su izvodili shvatili su da je duh nesputan i prioritetan. A shvatili su i da duh ne može da postoji bez materije.

I tako su preinačili svoja tela i smestili se u nove domove, sačinjene od neuništivog materijala koji je postojao na njihovoj planeti.

Tuđinci su vekovima tragali za nekom stranom rasom. Njihove Duše lutale su od jednog do drugog Solarnog sistema sve dok nisu pronašle ono što su tražile. Želeli su da se zabavljaju. Na sebi svojstven način. I njihova želja se ispunila.

Kada su primili razumne signale iz svemira, Zemljani su u svojim hiperpogonskim brodovima pohitali ka udaljenom suncu...

...I dopremili Tuđince na Zemlju. Tuđinci su se u početku ponašali prijateljski i ispričali sve o sebi. Ili skoro sve. Recimo, nisu rekli da su dozvolili da budu dopremljeni na Zemlju tek zbog promene ambijenta. I da imaju neuništiv poriv za ljudskom patnjom.

– Aula – ponovo prošaputa Zena, ovaj put za nijansu povišenim tonom. Osvrnula se oko sebe i proverila da li je Čuvari možda nisu primetili. Zaustavila je dah i oslušnula. Mogla je da čuje samo svoje srce koje je ubrzano tuklo u grudima. Znači, dobro je. Čuvari nisu uočili njeno prisustvo.

Zakoračila je i skrenula u drugi hodnik obavijen potpunom tamom. Kad je nešto zgrabi za ruku i povuče je u stranu.

Umalo nije vrisnula. Umalo nije umrla od straha. Srce joj je sada tuklo kao ludo a dlanovi su se pojačano znojili. Dah joj se povratio kad je videla ko je.

– Šta ćeš ti ovde? – upita je Proročica povukavši je sa sobom u hodnik i još dublje u tamu. – Zena, zar ti nisam rekla da ne dolaziš ovamo – siktala je.

– Ali, Aula, morala sam da dođem. Trebam tvoju pomoć – izgovorila je Zena u jednom dahu.

– Pomoć? Mora da je posredi nešto krupno kad si se usudila da dođeš u Opasne. – Najednom je ućutala kao da osluškuje a onda reče: – Pođi sa mnom. Ovo nije baš najbolje mesto za razgovor.

Proročica mora..da zna kud me vodi – razmišljala je Zena. Ona svakako poznaje sva skrovita mesta ovde – hrabrila je sebe samu dok se strah uvlačio u njeno telo. Znala je da drhti i bilo joj je pomalo neprijatno zbog Aule. Ali, nije mogla da obuzda strah. Išla je kroz mračan hodnik i iako je znala da joj Aula neće nauditi, iako je znala da je Proročica zapravo na njenoj strani, plašila se mraka. Bojala se najviše

zbog toga što nije mogla da vidi, što nije mogla da razazna nikakvu kretnju, što je sve bilo toliko mirno.

Proročica stade.

– Sačekaj trenutak – rekla je i počela tiho da govori neke nerazumljive reči. Onda se začu tih, jedva čujan zvuk koji je dolazio iz zidova. – Hajde – reče Aula i cimnu je za sobom.

– Moraćemo da ostanemo u mraku – govorila je Proročica nešto glasnije nego maločas. – Zidovi pružaju solidnu zvučnu izolaciju ali bi svako veštačko svetlo moglo da privuče pažnju Čuvara. Ne kažem da bi ih sigurno privuklo ali, ta mogućnost postoji. Pogotovo ako imaju detektore, a ja mislim da su ih snabdeli tim alatkama. Proročica uzdahnu: – Zašto si došla?

– Zbog Ula. On hoće da prodre u Operativni Centar sa još nekolicinom svojih prijatelja i da pokuša da uništi duše.

– Lud je! – prosikta Proročica. – Taj tvoj Ul sasvim je šenuo!

– To sam mu i ja rekla. Ali, šta vredi. Ti i sama znaš koliko je on tvrdoglav, Aula – pomirljivo je govorila Zena. – Ti moraš da mi pomogneš i zato sam ovde.

– Da ti pomognem? – Proročica se osmehnu. – Kako to misliš, Zena? Jedino da mi pošalješ Ula ovamo. Ne, Zena, ne verujem da će on pristati na to.

– Ne verujem ni ja ali ću ipak pokušati da razgovaram s njim. Znaš, Aula, stvarno se bojim za njega. On je tako hirovit...

Ućutale su. Zena pokuša da se seti kako je Proročica poslednji put kada su se njih dve videle bila obučena. Da, tada je na sebi imala odoru kao abonos crne boje i neke amajlije oko vrata. Amajlije u koje je toliko verovala i za koje joj je jednom rekla da su to jedine stvari koje joj mogu pomoći da uništi duše. Naravno, pod uslovom da dosegne Transfer. Zena nije znala šta to zapravo znači ali je verovala da je to nešto krupno.

Aula je bila lepa, mlada žena. Mogla je imati oko devedeset godina ali joj Zena nikada ne bi dala više od šezdeset. Imala je duguljasto belo lice i pune crne obrve malo povijene na gore. Njene oči bile su crne i izražajne a usne pune i senzualne. Kosa joj je bila dugačka i neuredna. Uvek. Aula nije imala vremena da se posveti doterivanju. U stalnom bežanju pred Čuvarima, borila se za svoj goli život. A osim toga, po vasceli dan ona je meditirala, borila se svim silama da dođe do Transfera.

– Gde smo sada, Proročice? – upita Zena tiho.

– Rekla sam da možeš slobodno da govoriš – odgovori Aula. A onda dodade: – U jednoj zapuštenoj odaji koju Čuvari ne posećuju. To je najbezbednije mesto, Zena. Otkrila sam ovu odaju sasvim slučajno, kad sam išla u Srebrne po hranu. Čuvari retko kad kontrolišu Srebrne jer se tamo nalaze samo trajne vitaminske pilule, koje oni ne koriste kao hranu, i hvala im zbog toga. Tamo sam, na moje veliko iznenađenje, otkrila još nešto. Nešto nalik na prizmu. Verovatno da su i Čuvari videli taj predmet ali mu nisu pridali neki značaj, pa su ga ostavili tamo. Hvala im i na tome! Jer, u toj prizmi nalazi se raspored svih skrivenih prostorija u Opasnim. A i šifra kako da uđeš u njih. I to se sve lepo može videti jedino ako prizmu postaviš pod uglom od sedamdeset stepeni, približno, i omogućiš da je svetlost ravnomerno obasja.

Zena oseti kako je Proročica ispružila ruku napred i pomilovala je po obrazu. – Hajde sad Zena. Idi! Idi i ubedi brata da mi se javi.

*

Kada su Tuđinci pokorili Zemlju, svojim moćima koje su zadirale u svest ljudi i pretvarale ih u poslušne sluge, odredili su sebi Čuvare – simbiozu ljudskih bića i mašina

– koji su bili zadužení da čuvaju Opasne, Srebrne i ostale hodnike Hrama i da dopremaju pojedince u Operativni Centar na seanse.

Seanse nikada nisu trajale duže od dva – tri časa, što je dušama bilo dovoljno da se lepo zabave. Kada bi završili sa time, oslobađali bi ispitanika i vraćali ga u normalan život.

Nisu imali utvrđen raspored kad će koga dovesti u Operativni Centar i koliko puta. Ali, ako bi ispitanik pokazivao burne reakcije, e onda su nastojali da ga dovode što češće.

Kontrola nad Zemljanima nije bila konstantna. A za tim nije ni postojala potreba. Duše su bile neuništive. Tuđinci su to znali i zato su sebi dopuštali da se komotno ponašaju.

*

Ul je nekako uspeo da okupi šestoricu najhrabrijih koji su bili spremni da krenu u Hram. Smatrao je da su duše na neki način međusobno povezane, što bi im itekako olakšalo zadatak. Kada bi im samo pošlo za rukom da unište jednog Tuđinca? razmišljao je dalje, izazvali bi lančanu reakciju i sve duše bile bi brzo pokojne.

Njegove zelene oči plamtele su naročitim sjajem dok je govorio šestorici odabranih: – Mi moramo da uništimo duše!

– Tako je! – povikaše ostali.

– Dosta je bilo sa njihovim iživljavanjima!

– Dosta! Dosta! Dosta!

Ul razgrnu ogrtač ispod koga je nosio ruo – pištolj prikačen za platneni opasač. Na njegovim razvijenim grudima orošenim znojem jasno je mogao da se vidi dubok ožiljak.

– Ovo sam zaradio prošli put kad sam pokušao da pronađem Proročicu – govorio je s ponosom, mada se u njegovom glasu osećao izvestan prizvuk gorčine. – Žigosali su me Čuvari! – prosiktao je. – Ali, sada će oni upoznati Ula. I oni i Tuđinci!

*

Zena brzo šmugnu kroz otvor kad Proročica izgovori šifru. Znala je da se kreće u potpunom mraku ali se nije bojala. Ničega. Čak ni Čuvara.

Znala je da Ula mora da pronađe što pre. I da ga uputi Auli. Samog, bez one šestorice ludaka. Prošli put su Čuvari žigosali njenog brata. Bio je neoprezan i uhvatili su ga. Znala je da, ukoliko ga sada uhvate, neće biti žigosan nego mrtav.

Taman je stigla negde na sredinu Opasnih kad začu neki šušanj. Skamenila se. Nije imala gde da se skloni, nije imala kuda da beži. U strahu je pogledala na jednu pa onda na drugu stranu. Nije bilo nikoga. Čekala je neko vreme tako, šćućurena i obamrla. Ništa. Mora da joj se samo pričinilo.

Ubrzala je korak nastojeći da zadrži dah. Još malo ju je delilo do kraja hodnika a onda će izaći iz Opasnih i biće na sigurnom.

Ukopala se u mesto. Čuvari! Znali su da je tu i čekali su je. Njih trojica stajali su na kraju Opasnih preprečivši joj prolaz. Instinktivno se okrenula i potrčala u suprotnom pravcu. Ali, nije daleko stigla. Još dva Čuvara pojavila su se pred njom.

Zajecala je u nemoći. Čuvari su joj lagano prilazili kezeći se i govoreći: – Biće žigosana pre nego što je duše uzmu pod svoje.

*

Kako je samo crveno to jezero – razmišljala je Zena stojeći na rubu stene i posmatrajući plamteću vodenu površinu pod sobom. Plavo sunce žestoko je peklo, i ona oseti da joj se niz leđa sliva znoj. Šakom je prekrila oči i pogleda u nebo. Bilo je plavo kao indigo. Paperjasti

oblaci videli su se u daljini ali je izgledalo kao da se oni ne kreću. Čudno – pomisli Zena. Ovakav predeo bio joj je stran. Bila je sigurna da ga nikada ranije nije videla, niti da ga je ikada stvorila u svojoj mašti.

Nije se pitala šta će ona ovde. Znala je da nešto traži. A znala je i šta.

Ula su uhvatili Pobožni. Bilo je to preksinoć, kada su se Pobožni pokazali naročito aktivnim. Inače, oni se retko usuđuju da zađu u predeo Plamenog jezera. Zena nije znala zašto ali je mogla da pretpostavi. Pobožni ne samo da su se bojali jezera nego su ga smatrali nekom vrstom Božanstva.

Ona je nekako uspela da im umakne. Malo je bilo nelogično kako joj je to pošlo za rukom, pogotovo što su Pobožni došli u velikom broju i bukvalno im onemogućili svaku odstupnicu. Njoj i njenom bratu. Sećala se. Ul se borio svim silama da ga ne uhvate. Njegov šiva-nož parao je tela napadača. Ali, ne zadugo. Uhvatili su ga i vezali. A onda su ga poveli sa sobom.

Nije znala u kom pravcu su otišli. Da li na sever. Ili možda na zapad.

Stajala je tako, posmatrajući Plameno jezero, i razmišljala. Nije vredelo. Mogla je uludo da razmišlja satima, i da pokušava da odredi u kom pravcu su odveli Ula. Već se pomirila sa Ulovom sudbinom kada joj se učini da u daljini vidi ljudsku figuru. Vazduh je treperio usled velike vrućine i njoj je sve počelo da poigrava pred očima. Brzo je oborila pogled i preklopila lice dlanovima. Oči su je strašno pekle, a počele su i da suze.

Nekako je uspela da savlada sve nelagodnosti i da ponovo podigne pogled. Ona osoba joj se približavala, nije postojala nikakva sumnja. Stavila je obe šake na čelo, načinila nekoliko koraka, a onda stala.

Proročica! Sada joj je bila toliko blizu da je, bez sumnje, mogla da odredi da je to Aula. Aula, koja joj je sada bila toliko potrebna. Ona je Proročica. Ona zna kuda su odveli Ula!

Zena potrča ka njoj.

– Proročice! – rekla je oduševljena što je vidi. – Proročice, jedino mi ti možeš pomoći. Ti znaš da su odveli Ula, zar ne? Ti to znaš, draga moja Aula, je li tako?

Proročica ju je posmatrala. Bila je ozbiljna. Njen pogled bio je ukočen i hladan, a lice bez grimase. Rekla je:

– Da. Znam da su odveli Ula.

– Kuda Proročice? Reci mi, molim te.

Proročica Aula pogleda u Plameno jezero.

– Ono zna odgovor – pokazala je rukom prema crvenoj vodenoj površini. – Ono će mi reći – kazala je.

– Ono?! Plameno jezero!

– Da, Zena. Plameno jezero ima dušu baš kao i nas dve. Ja znam to. Ja sam to oduvek znala.

Proročica pade u Transfer.

– Idi prema istoku – govorila je izobličenim glasom – Idi sve dok ne ugledaš Lobanju. Tamo ćeš naći Ula.

– Ali...

– Idi Zena. Moraš da požuriš, jer se nešto strašno sprema Ulu. – i dalje je govorila sablasno. – Lobanja je ogromna stena. Lako ćeš je naći.

Zena nešto promumla u znak zahvalnosti Proročici. Okrenula se prema istoku i potrčala. Koliko god je mogla brzo.

Činilo joj se da će umreti. Sunce je ubitačno plamtelo a vazduh je bio suv i težak. Znoj joj se slivao niz telo, ali ona nije obraćala pažnju na to. Najvažnije joj je bilo da stigne do Ula. Proročica je rekla da se njemu sprema nešto strašno ali joj nije rekla šta to. Možda će njenog brata Pobožni žrtvovati? Ta pomisao joj je nanosila užasan bol, i nagnala je da potrči još brže.

Na kraju više nije imala snagu za bilo kakve napore. Ubrzano je disala, a srce joj je toliko silno tuklo da je imala utisak da će se ugušiti. Onemoćala i iscrpena sručila se na tle.

Znala je da više ne može da trči. Ali je zato imala snage da puzi. Dok je to činila, nekoliko puta osetila je snažan bol: na kolenima, na dlanovima. Tek onda je shvatila da je sunce odavno zašlo. I da je noć.

Kada je pri svetlosti Duplog Meseca ugledala Lobanju, pomislila je da sanja. Njene ruke bile su krvave, na njenim nogama otvorile su se rane i krv je natapala pocepanu tkaninu koju je nosila na sebi. Njena gusta kosa bila je raščupana, a njeno lepo lice ulepljeno od znoja i prašine.

Naterala je sebe da ustane i da ponovo potrči. Saplitala se, padala, ali nije odustajala. Do Lobanje ju je delilo možda stotinak metara, ne više. Stegla je zube i nekako pokrenula svoje kao olovo teške noge.

Proročica je bila u pravu. Lobanja je bila ogromna stena, visoka više od pedeset metara, tako da je mogla da se uoči sa velike daljine. Na njenom vrhu gorele su vatre, a neki čudni glasovi dopirali su do Zene. Nalikovali su kričanju. Pobožni su uhvatili Ula i sada se vesele. Znala je to.

Premda ju je sve bolelo, premda je svaki mišić na njenom telu bio ukočen od prethodnih napora, bez oklevanja je počela da se uspinje ka vrhu.

I kada je napokon stigla, još više izranavljena i krvava, jedva je uspela da zadrži krik. Prizor je bio u toj meri užasan i tako stravičan i nestvaran da je ona poželela da umre. Da umre odmah. Ovde. I da ne gleda Ulove muke.

Ula su vezali za jedan stub. Vatra je plamtela oko njega a Pobožni su igrali neki svoj rutualan ples i s vremena na vreme ispuštali jezive krike. Bili su potpuno goli, a njihov ljut znoj dopirao je do njenih nozdrva, terajući je na povraćanje.

Pobožni se najednom umiriše. Njihov nozdrva, ples prestade kada se jedna osoba u crnom pojavila. Duga crna kosa presijavala se pred svetlošću Duplog Meseca. Proročica!

Došla je da spase Ula, Zena je to znala. Kad su njih dve razgovarale tamo, kod Plamenog jezera, Aula joj je rekla da požuri. Da će se Ulu nešto strašno dogoditi. Ona je bila Proročica. Ona je sve znala. Znala je i da Zena nije u stanju da pomogne svom bratu. Ona nije posedovala moć da oslobodi Ula. Da ga iščupa iz krvavih kandži Pobožnih.

Proročica se kretala polako. Nosila je nož u desnoj ruci i išla je pravo prema Ulu. Pobožni su stajali kao ukopani i nemo posmatrali Aulu.

– Ovo je za tebe, o veliko Plameno jezero – rekla je Proročica kada je stigla do Ula.

Sečivo zapara vazduh i zari se u Ulove grudi. Jedan snažan trzaj i srce je izletelo. Krv poprska lice Proročice a Pobožni nastaviše sa svojim plesom u još žešćem ritmu i uz još stravičnije krike.

– Ne! Neeee! – urlala je Zena. Ali, niko nije obraćao pažnju na nju.

*

– Čuvari ne zalaze u Srebrne – neko reče šapatom.

– Ne. Proročica mi je, kad smo se poslednji put videli, kazala da se u Srebrnim nalazi hrana koju Čuvari nikada ne upotrebljavaju. Tu smo svakako najbezbedniji.

– Ali, mi ne možemo dugo ostati u Srebrnim – reče drugi glas. – Naš cilj je operativni centar a da bismo stigli do njega moramo proći kroz Opasne. Nije li tako, Ule?

– Tako je. – reče Ul zamišljeno. – Krećemo odmah – dodao je. – Ti Tobe – rekao je snažnom muš-

karcu širokih ramena – znaš šta treba da uradiš. Nekada si bio stručnjak za kompjutere i za usklađištenje mozgova. A sada, krenimo.

Kretali su se polako zastajući s vremena na vreme i proveravajući da li je sve u redu. Čuvari ih za sada nisu primetili, i to je bilo dobro.

Iz Srebrnih su prešli u Opasne. Ul izvadi svoj ruo-pištolj. Ostali učiniše isto. Do Operativnog Centra, koji se nalazio na kraju Opasnih, delilo ih je pedesetak metara. Ul im rukom dade znak da stanu. Trojica Čuvara stajali su pred vratima Operativnog centra. Ulu se učini da ih je malo. Do sada je Operativni centar bi vraški dobro čuvan. Nikada tu nije bilo manje od deset Čuvara. Zašto ih je onda toliko? To nije mogao da zna.

– Mislim da bismo sada mogli... – prošaputa Tob, ali mu reč zastade u grlu.

Nešto je snažno blesnulo i snop zraka polete ka njima. Tob pade kao pokošen.

Čuvari! Navirali su iz Srebrnih u velikom broju. Ali, nije li Proročica tvrdila da oni ne zalaze tamo?

Ul aktivira svoj rao-pištolj i opali. Jedan Čuvar se uz bolan krik zatetura i pade...

Čuvari su pobili sve njegove prijatelje. Veoma brzo, Napad je bio iznenadan i smrtonosan. Ul je ostao sam na milost i nemilost Čuvarima.

– Nemojte ga ubiti – progovori jedan od njih. – On nam je potreban živ.

Okupao ga je snop plavičaste svetlosti. Dok je padao čuo je kako jedan od Čuvara kaže: – Ona je tako naredila.

*

U početku nije mogao da shvati gde se nalazi. Pokušao je da se pomeri ali je osetio kako ga sve boli. Vrat mu je bio ukočen, ruke nepomične. Noge takođe. Sakupio je nekako snagu da se pridigne. Nije mogao da mrdne! Kao da se nalazio u okovima. Kao da su ga vezali.

Snažna bela svetlost sa tavanice onemogućavala ga je da osmotri gde se nalazi. Došlo mu je da urla. I pokušao je. Ali, glas nije mogao da pusti.

Odustao je od daljih napora, pokušavajući da se smiri i da razmisli o svemu. Sklopio je oči kako mu svetlost ne bi smetala.

Onda je neko progovorio.

– Ugasite veliko svetlo – rečeno je – i uključite pomoćnu rasvetu. Ta-ko.

Ul oseti kako ga podilaze žmarci. Kako poput zmije gamižu duž njegovog tela. Otvorio je oči i pogledao. Proročica! Stajala je pored njega i osmehivala se.

– Nikada do sada nisi video kako izgleda Operativni centar govorila je tiho, melodičnim glasom i izgledalo je kao da peva. – Nisi ni mogao, naravno, jer su te Čuvari uvek dopremali ovamo u ne-budnom stanju. I tebe i sve ostale žitelje Zemlje. – Ućutala je. Njene prodorne crne oči hipnotički su ga posmatrale. – Sada ti se pružila prilika, Ule-prošaputala je. – Gledaj!

Zidovi se rastaviše i pred zabezeknutim Ulom ukaza se Zena. U magnovenju je shvatio da mu je vrat slobodan i da bez teškoća može da ga pomera u stranu.

Njega i Zenu razdvajao je neki providan materijal, nalik na staklo. Mogao je jasno da vidi kako je ona vezana nekim čudnim svetlećim trakama za veliki, ovalni grimizni ležaj.

– Zena je sada u san-stvarnosti – objasni mu Proročica. – Duše se izgleda dobro zabavljaju – dodala je običnim glasom.

Ul je osećao da će eksplodirati. Želeo je da pita nešto Aulu, ali je verovao da je to nemoguće, s obzirom na prethodno iskustvo. Ali je pokušao. I uspeo da progovori.

– Kakve ti imaš veze sa dušama? – njegov glas bio je slab i tih.

Proročica reče prekornim glasom:

– A znatiželjan si ti Ule. Još uvek nije vreme da saznaš neke stvari. Samo polako, Ule. – Ućutala je na trenutak a onda rekla setnim glasom: – Morali smo da poubijamo tvoje prijatelje. – izgledalo je kao da mu se izvinjava.

– Da poubijate – prokrklja Ul. – Ti... bednice!

Aula je ćutala i bezizražajno ga posmatrala. Kako su samo bili naivni! Verovali su da je Aula poslednja Proročica koja je ostala na Zemlji, nakon porobljavanja ove planete. Slepo su verovali njenim pričama da nastoji da dosegne Transfer i da uništi duše. A ona je, van svake sumnje, i sama bila Tuđinac.

Ali, Tuđinci nisu imali ljudski oblik. Bili su smešteni u sive kutije ovalnog oblika, sačinjene od nekog Ulu nepoznatog i svetlucavog materijala. A Proročica je bila žena. I to veoma, veoma lepa. To mu je još više stvaralo zbrku u glavi. Upinjao se da shvati, a u stvari ništa nije shvatao.

Proročica se ponovo oglasi.

– Kucnuo je čas da ti objasnim Ule. Ovo neće biti seansa rekla je – i duše neće imati priliku da uživaju u tuđim mukama. Prvi put od dana kad su pokorili Zemlju. One su sada zaokupljene onim što se događa sa Zenom, tako da u ovom trenutku, nas dvoje za njih i ne postojimo.

Proročica se odjednom ukoči. Njene oči crne kao abonos zasijaše naročitim sjajem i Ul oseti da mu se mozak sažima. Malo ga je bolelo, a onda potpade potpuno pod Aulin uticaj.

Transfer.

Plameno jezero. Video ga je i ranije tokom seansi, ali nikada nije shvatao njegovo pravo značenje. Sada jeste. Tek sada. Proročica: – Ja sam Plameno jezero, Ule. Ja sam duša. Prva koja je poprimila obličje na svetu Tuđinaca.

Znala sam sve šta se dešava na toj planeti. Bila sam sveprisutna i mogla sam da pratim razvoj civilizacije. Kada su Tuđinci došli na ideju da uskladište duše, svoje duše, osetila sam bojazan. Premda je bilo veoma komplikovano pronaći način uskladištenja duša, znala sam da će oni uspeti u tome i ostvariti svoje namere. Bili su uporni, a posedovali su i kolosalno znanje.

Dostigli su zamašnu etapu evolucije svesti. No, postojalo je nešto što oni nikada nisu iskusili. Patnju. Nikada nisu ratovali i nikada se nisu ubijali. A želeli su da vide kako izgleda ubistvo i kakav je to osećaj kad neko pati.

Posle prvog neuspelog pokušaja uskladištenja, organizovali su sistematsko traganje. Smatrali su da u Prirodi mora da postoji nešto što je uspelo u onome u čemu oni nisu. Prošlo je dva veka dok su pronašli ono što su tražili. Onda im je bilo potrebno još dva puta toliko vremena da razotkriju sve moje moći. Moći Plamenog jezera.

I tako su, šest stotina godina kasnije, uskladištili svoje duše, odbacujući ljudski oblik koji su ranije posedovali. Da bi bili apsolutni Gospodari sveta, morali su prethodno da se obezbede. Zato su preinačili mene, Plameno jezero, odvojivši jedan deo mog sveprisutnog duha i smestivši ga u ovo telo.

Tako sam postala Proročica. Tuđinci su me neprestano držali pod kontrolom, što i nije bilo naročito teško s obzirom da su me udaljili prostorno od jezera. Da bih se ponovo stopila u jedno, i ponovo postala Plameno jezero, bilo je neophodno da postignem Transfer. Ali to je iziskivalo mnogo vremena i užasno mnogo autogenog treninga.

Kada su shvatili da primaju razumne signale iz svemira, Tuđinci su bili oduševljeni. Interesovalo ih je kakva ste vi rasa. A kada su saz-

nali da ste vi nekada ratovali, njihova bolesna mašta eksplodirala je kao bomba. Ujedno, sve moje nade da ću dosegnuti Transfer raspršile su se kao mehur od sapunice.

Zemlja je daleko od Plamenog jezera. Prostorne barijere su ogromne, a ja stvarno nisam u stanju da se povežem sa svojim nekadašnjim oblikom. To sam tek sad shvatila. Htela sam ponovo da pokušam kada su me Tuđinci dopremili na Zemlju. Nisam mogla da podnesem ono što su sa vama činili. Ali, moje moći su nedovoljne, Ule. Ja sam u njihovoj vlasti i pod njihovom kontrolom.

Njen glas polako je počeo da podrhtava. – Postoji samo jedan način da se sve ovo zaustavi. Samo jedan način da se oslobodite duša. I seansi. I patnji. I stradanja u sanvremenu. Slušaj me pažljivo Ule. Uzećeš hiperpogonsku letelicu i otići na svet Tuđinaca. Tamo ćeš lako pronaći Plameno jezero. Amajlije koje ću ti dati bacićeš u moj nekadašnji oblik. Time ćeš uništiti i mene i Tuđince.

Proročica mu je objasnila kako da dođe do broda na hiperpogon.

– Idi na zapušten kosmodrom, Ule – rekla mu je. – Tamo ćeš naći dve stare hiperpogonske letelice iz Trećeg Ciklusa. Uzmi jednu od njih.

Dok se kretao kroz noć, udaljavajući se od Hrama, razmišljao je o Auli i njenim rečima: – Amajlije koje ću ti dati, bacićeš u Plameno jezero. Time ćeš uništiti i mene i Tuđince. Bilo mu je žao Proročice ali, i ona sama je rekla da je to jedini način da se Zemlja oslobodi Tuđinaca.

Do kosmodroma se prebacio letciklom. Kada je stigao u Skladište letelica, nije se mnogo dvoumio oko toga koju da izabere. Bilo je tu vazdušnih jastuka, malih turističkih gravitacijskih čamaca, Klausovih anđela. Opredelio se za letcikl iz dva razloga. Prvo, bila je to bešumna letelica i drugo, bila je najmanja od svih koje su se upotrebljavale od sredine Trećeg Ciklusa do sada.

Znao je da Čuvari danonoćno dežuraju na kosmodromu. Ali, isto tako je znao da ih tamo nema u velikom broju. Ako bude malo pazio uspeće da se dokopa hiperpogonske letelice koja će ga odvesti na planetu Tuđinaca.

Spustio se u šumu, nedaleko od kosmodroma. Tu je ostavio letcikl i peške produžio dalje.

Kosmodrom je nekada predstavljao ogromno interplanetarno pristanište, ali nije upotrebljavan od dana kada su duše pokorile Zemlju. Nekada su odavde lansirane svemirske sonde sa zadatkom da istraže Jupiter, Saturn, Uran, Neptun i Pluton – dakle, spoljne svetove Sunčevog sistema, i da ispitaju šta se nalazi izvan orbite najudaljenije planete. Pa brodovi koji su se kretali približno brzinom svetlosti. Pa hiperpogonske letelice.

Ul se toliko približio da je jasno mogao da vidi Čuvare. Njih trojicu. Nešto su pričali među sobom i glasno se smejali. Njihov smeh bio je zvonak i neprirodan, ali, Ul nije obraćao pažnju na to. Sve njegove misli bile su usredsređene na letelicu.

Znao je da postoji samo jedan način da stigne do cilja. Morao je da ih napadne. Brzo i iznenadno. Nije više imao šta da čeka. Izvadio je svoj ruo-pištolj, aktivirao najubojitiji snop zraka i opalio.

Pucao je, pucao... Kada se napokon uverio da ih je pobio, potrčao je ka najbližoj hiperpogonskoj letelici. Žurno je otvorio vrata kabine i ušao. Ruke su mu se tresle dok je pritiskao okruglu, svetlucavu dugmad.

Motori su se aktivirali. Radila je! Kompjuter je pokazivao da tahionski pogon još uvek savršeno funkcioniše. Pritisnuo je dugme za start...

*

Plameno jezero! Bilo je ogromno, crveno i pulsirajuće. Ul ga je posmatrao razrogačenih očiju. Video ga je i ranije, u san-vremenu. No, nikada mu nije izgledalo tako sablasno. I nikada ga se nije bojao kao sada.

Izvadio je amajlije koje mu je Proročica dala. Držao ih je na dlanu i nemo posmatrao. Nešto je kolalo njegovim umom. Ne, ne može to da uradi! Nema snagu da učini tako nešto! Ne može da uništi Proročicu!

– Uradi to Ule, molim te.

Naglo se okrenuo. Proročica! Stajala je tu, na nekoliko koraka od njega, molećivo ga posmatrajući. – Uradi to – ponovila je.

– Ne. To ne može biti... – promucao je. – Ti si na Zemlji... Kako...

– Moja duša, Ule – rekla je. – Uspela sam da dostignem Transfer. Prišla mu je i pomilovala ga po licu. Njene krupne oči tužno su ga posmatrale.

– Ja pripadam Plamenom jezeru, Ule. Ja sam Plameno jezero – govorila je reskim glasom. – Moj materijalni oblik ne znači ništa. Sada ne.

Uzdahnula je a onda nastavila:

– Tuđinci su smatrali da će, ukoliko mi daju ljudski oblik, uspeti da me odvoje od mojih moći. Tu su pogrešili, kao što vidiš. Oni su mi, na taj način, omogućili da spoznam mnoge stvari, a najpre sebe.

Ona pogleda u Plameno jezero i ispruži ruku ka njemu.

– Pogledaj me dobro, Ule. Pogledaj i zapamti. Nastala sam pre mnogo hiljada godina, kada je jedna minijaturna crna rupa pala na svet Tuđinaca. Već sam ti rekla da su Tuđinci tragali za nečim u Prirodi što je uspelo da uskladišti svoju dušu. Kada su shvatili da se to nešto nalazi na njihovoj planeti i da im je sasvim na dohvat ruku, bili su oduševljeni. Ali, čim su došli u dodir sa Plamenim jezerom, počeli su da se preinačuju. Plameno jezero prouzrokuje izmenjenu stvarnost, i kod njega ne postoji razlika između san-stvarnosti i realnosti.

Uhvatila ga je za ruku u kojoj je držao amajlije koje mu je dala na Zemlji.

– Sada mi ih možeš dati, Ule-rekla je sigurnim glasom uputivši mu jedan osmeh.

Ispružio je dlan i posmatrao kako ona drhtavim prstima skuplja amajlije. Pomilova je po kosi koja se presijavala na suncu i poljubio je u čelo svojim suvim, ispucalim usnama.

– Kada su emisari sa Zemlje stigli na ovaj svet u svojim hiperpogonskim brodovima, nisu bili svesni toga da ovde vlada jedna izmenjena stvarnost. Pokupivši Tuđince i ponevši ih sa sobom, oni su san – stvarnost preneli na Zemlju. Možda će te to iznenaditi Ule, ali, mi smo i sada u san-stvarnosti.

– Šališ se.

– Uopšte ne. San-stvanost vladaće sve dok ovo ne bacim u Plameno jezero – rekla je pokazujući amajlije. – Kada to učinim ti ćeš ponovo poprimiti materijalni oblik. A i svi ostali na Zemlji.

– Šta?! – uzviknu Ul zabezeknuto.

– Neka te to ne iznenađuje, Ule. – kazala je mirno. – Rekla sam ti da Plameno jezero prouzrokuje izmenjenu stvarnost. A rekla sam ti i šta je Plameno jezero. Dugo sam se borila da pronađem način kako da uništim Plameno jezero. Kada sam došla do toga, onda nikako nisam uspevala da dostignem Transfer, i da elemente uništenja prenesem na svet Tuđinaca. Sada sam uspela i u tome. Dostigla sam Transfer mada to nije bilo neophodno. Premda je u tebi postojala neodlučnost sigurna sam da bi amajlije ipak bacio u Plameno jezero.

Uzdahnula je. Duboko i bolno.

– Želela sam da se i prostorno sjedinim s njih – kazala je iskreno. – Sada sve znaš, Ule. Sada možeš da se vratiš na Zemlju u svojoj hiperpogonskoj letelici. Da se vra-

tiš stvarnosti koja je postojala pre dolaska Tuđinaca.

– Ali, ja to ne želim – promumla Ul. – Hoću da ostanem s tobom.

Napućila je usne.

– Ono što sam naumila uradiću, bio ti tu ili ne. Ali, više bih volela da ne gledaš moje umiranje. Obećavaš li?

Klimnuo je glavom.

– Zbogom Ule – rekla mu je i uputila jedan dug pogled odlučnosti, pre nego što je bacila amajlije u Plameno jezero. Onda je iščezla. Nepovratno i zauvek.

Još neko vreme stajao je na steni i posmatrao pulsirajuću, crvenu površinu. A onda se okrenuo i pošao ka letelici, dok su se dve suze slivale niz njegovo lice.

– KRAJ –

S. Tyrkley

ANDROIDSKI PEČAT

1.

– Konobar.

Momak pritrča, gotovo dokliza.

– Tri piva – reče Edvin.

Kao skalpelom srezano lice se namršti. Bilo je tu obilje bora. Ružan tip, u stvari. Videlo se da ne voli strance. Nas.

– Sada će dva ujutru – odvrati konobar, skupljajući svoje čupave obrve. – Dolazi smena. Nema pića više na terasi.

– Da ga opalim? – upita Gomez, gledajući u mene.

– Tri piva i to odmah – ponovi Edvin. – Zemaljska.

Momak proguta knedlu.

– To... trebali ste odmah... Nisam zano...

– Šta sada čekaš? – nastavio je Edvin.

– Da ga ipak zviznem? – Čuo se Gomez još jednom. – Đa ga jednom onako zbiljski opalim? Ne sviđa mi se njegova njuška.

Momak iščeze klizajući nogama. Gomez pršte u smeh, momak je bio ćelav kao jaje.

– Ne volim mutante – mrmljao je Edvin – zbilja ih ne volim, a pun ih je ovaj ušljivi deo svemira. Kud god staviš nogu sapleteš se na nekog od njih.

Ja sam gledao u Mod koja se spremala da zablista u srebrnastom akvarijumu i osećao neku muku. Brzo presecanje prostora uvek me unervozi. Pogotovo kad vidim ovakvu Mod, izloženu svim ovim pogledima koji su dopirali sa svih strana okolo. Bila je tako prokleto otkrivena, umalo što nisam viknuo. Brzo sam došao k sebi. Ja i Mod više nismo bili zajedno. Mogla je da radi šta je htela.

Gomez je polemisao sa Edvinom.

– Istina da ih je vraški mnogo, ali, priznaćeš da su i oni potrebni. Pogledaj samo...

– Ništa ja neću da priznam – odvrati Edvin. – Ništa. Mutanti su samo ološ. Đubre. Šareno đubre.

– M-da – reče Gomez. – Nije ni meni stalo do njih, kao do istrošene komete, ali su se pokazali korisni. Niko ne ide tamo gde oni mogu, zar ne? Oni se ne plaše.

Edvin se osetio povređenim. Nastavio je živo:

– Pristajem da idem kud i oni. To što su prilagodljivi kao kameleoni, svedoči da su nestalni. Geni. Sve je to stvar njihovih prokleto klizavih gena.

Gomez očito nije imao volje da se dalje prepire.

– M-da... A, evo i naše pivo stiže.

Momak dokliza vukući noge po ledenom podu, napred-nazad, pokretima koji su odavali mutanta. U njegovom pogledu bilo je dosta poštovanja, izmešanog sa strahom. Kad je zaustio, cvileo je.

– Ako biste platili odmah...

– Gubi se! Gubi se brzo! – siknu Edvin, spustivši ruku do same drške blastera. Mutant se pretvori u paru, bio je ipak pametan u tolikoj meri. Edvin ponekad zna da bude jako grub i zao. Ovo je izgleda bio sličan momenat. Tip mu je to pročitao iz zenica.

Mod je već bila spremna, tela zaronjenog u akvarijum, mlečne karamel boje, naga, naga kao drevne nimfe. Opet osetih poznati grč u donjem delu stomaka, valjda zato što je ona mene ostavila. Mod... tako poznati stari kraj, gde možeš da odmoriš misli.

Njen program je uvek i svuda punio sale, gde god je gostovala. Imala je nesumnjivog talenta, koji se slagao uz ono telo, savršeno je izvodila svoju tačku. Ludu tačku pomamne igre.

Nije bacila ni jedan pogled ka meni. Slala je osmehe najbližem stolu gde je sedela neka grupica. Prepoznao sam u njima posadu sa nekog kosmičkog teretnjaka, izdvajali su se po svojim letačkim kombinezonima i iskvarenim slengom iz raznoraznih svemirskih krčmi. Buljili su u nju i kezili se. Ako je želela da me napravi ljubomornim, pa, uspela je. I previše.

Gomez me pogleda.

– Da sredim onog tipa tamo? Onog što bulji onako bezobrazno u malu Mod. Drzak je.

I više od toga. Već joj je slao poruke i davao znake prstima, ali nisam ovde bio zbog Mod. Ona mi je došla kao dodatni teret. Stara bol, čije bele kosti proviruju ispod zemlje.

– Ne sada. Ipak hvala, Gom. Ovde smo zbog posla. Velikog posla. Velike love, zar si zaboravio? Mod je slobodna da čini što je volja.

Tipa sam zapamtio. Za kasnije.

– Stižu neprilike – reče Edvin, spuštajući levu ruku do blastera za pojasom.

– Ostavi to – rekoh. – Mi smo poslovno ovde. Registrovani smo u Centrali luke, svi naši podaci i svrha dolaska na Sireninu Kosu memorisani su u kompjuteru. Sve je legalno. Poslovno smo ovde, zapamti. Ništa nam ne mogu.

– Uvek postoji sumnja zbog krijumčarenja.

– Zaboravi. Ništa nam zvanično ne mogu.

Prokleta, prelepa Mod. Uvek me izbaci iz ravnoteže. Bežao sam od istine, ali znao sam, kao što su i Edvin i Gomez znali, da nikada ne bih prihvatio posao za Big Džela u ovoj džungli, da Mod nije držala predstavu ovde. Ili bi ceo posao sigurno već bio gotov. Izmislio sam izgovor i došao u nadi da će me ugledati. I jeste. Ali, ništa. Nisam joj bio zanimljiv.

Čovek je već bio kod našeg stola. Visok, ljubičastog lica, posut mrljama po golim nadlakticama. Nosio je oznake čuvara reda na širokom sariju. Mutant, naravno. Ali, on je mogao da opstane napolju, na površini ovog amonijačnog diva planete, ja ne, ni Edvin, ni Gomez, ne bez zaštitne kacige. No, u lokalu je vladala zemaljska atmosfera. Ni to im nije smetalo.

Razumeo sam Edvina što ih nije mirisao, sa svom tom njihovom naduvenom umišljenom prednošću. Znali su to da istaknu na svakom koraku i u svakoj prilici.

– Vi ste Zemljani? – upita, čim je bio dovoljno blizu stola. Mogli smo da pričamo, Mod još nije počela. I dalje je gledala onog tipa, prevrćući svoje telo morske nimfe pred njegovim iskolačenim očima. Onako iskeženo nije ni delovao mutantski. To samo Zemljani znaju da čine. Svejedno. Njegova njuška sve manje i manje mi se sviđala.

Vratio sam se pridošlici.

– Ne – odgovorio je Edvin, umesto mene. – Mi smo mutanti. Preobučeni mutanti.

Gomez proguta osmeh i povuče iz boce. Ja sam ćutao.

Tip je očito bio nov, jer se zbunio. Još uvek su osećali nagonski strah pred nama, ljudskim bićima, nešto kao prastari atavizam u njima. Stegao je zube, pretpostavljao sam da ih je imao, preletevši pogledom po nama. Ono što je video, verovatno je ostavilo jak utisak na njega, jer otkliza vešto, izgubivši se između stolova.

– Da požurimo – reče Edvin. – Ovaj je nov, ali poslaće iskusnijeg koji će nam se prilepiti uz kožu, možda više njih.

– Nesumnjivo – uzvratio sam. – Mada smo poslovno, mogu da budu neprestano uz nas. Već kasnimo, a to su problemi.

– Ali... otpočeo je Gomez.

– Znam – prekinuo sam ga. – Čekamo Lua. Čim stigne, odmah se gubimo. On nam je jedina veza sa robom.

– Pivo je ustajalo – ubacio se Edvin. – Prokleto mesto je ugrejano. Suviše lica, mnogo buke.

– Misliš da je napolju bolje? Uz sav onaj pritisak i mnogo pijavica koje vrebaju na greške? Najzad, Henri je glavni.

Henri sam ja.

A ja sam posmatrao Mod.

– Ostajemo – rekoh. – Čekamo našu vezu.

– Evo ga – promrmlja Gomez.

Lu je melez. Možda jedina uspela mešavina gena mutanta i jednog od nas, ljudi. Bio je očit primer da takve veze rađaju loše potomke. Ne viši od tri i po stope, gole lobanje sa duboko uvučenim očima bez obrva, nosa kao izvučenog nečijom snažnom rukom. Usta, da, imao je i usta, tanka i lomljiva, iza kojih bi se retko pokazivali žuti zubi. Neprestano je žvakao mestu – opojnu mešavinu opijumske trave i nekih vrsta želea; kolutao tamnim zenicama i mrmljao. Ali, najbolje je znao na Sireninoj Kosi sva ležišta fazena. Fazen je najskuplji mineral u poznatom svemiru.

On je gurao naše brodove po svim rupama Galaksije, omogućavao prostorni skok i još koješta. Mirisao je na bogatstvo, na moć. Cena je bila nezamisliva, ali i tako papreno skup, uvek je imao kupce. Nije čudo što je Federacija svetova stavila svoju snažnu šaku na njega. Bio je monopolisan. I čuvan, jako čuvan.

Krijumčarenje fazena donosilo je mnogo nevolja. I mnogo smrti, bezimenih, vrelih, sipljivo teških i bolnih.

Bilo je potrebno imati jak, brz brod, sposobnu posadu. I dosta pameti u glavi. Uvek se hodalo sivom ivicom propasti. Zadovoljstva su koštala, a nas trojica smo želeli zadovoljstva. Ja i zaborav. Zato smo jurili za fazenom. Oduvek, koliko ja znam.

Spustio se u četvrtu stolicu, muklo gunđajući. Polovina ljudskih gena opterećivala ga je, svijala ka tlu, otežavala metabolizam i disanje. Ali, Lu nije izgledao naročito nezadovoljan sobom. Isuviše je imao koristi da bi se mnogo žalio. Dobri, lukavi, prevrtljivi Lu.

– Mnogo meseci je prohujalo Sireninom Kosom, otkako moje oči nisu videle vas – otpočeo je na svom iskvarenom slengu.

– Skrati – rekoh. – Žuri nam se.

Zaškiljio je u pravcu akvarijuma, dok mu se pronicljivi oči eh razlio usnama. Mogao je da pretpostavi prirodu moje žurbe, ali je ćutao. Čekao je, kao i uvek.

– Kakva je situacija, Lu?

– Kao i uvek... teška. Do robe je sve komplikovanije doći. Ne znati često rezultat. Mnogo gubitaka, mnogo mrtvih. Skupo.

– Da ili ne? – počeo sam već da gubim strpljenje.

– O, da... o, da – zabrzao je, preplićući jezikom. – Ali, cena je dvostruka. Troškovi, Hen.

Prokletnik. Bio je gori od svake pijavice u svemiru, ali još uvek je predstavljao jedinu vezu između nas i fazena. Gomez i Edvin su nezainteresovano gledali okolo, ali budno su pratili kretanje u lokalu. Znao sam da su spremni za svaku eventualnost.

– Koliko?

– Rekao sam. Duplo ili ništa.

Dobijali smo fazen, plaćali smo oružjem. Na svim naseljenim svetovima nije bilo ličnog naoružanja, jedna od uredaba federacijske uprave. Mutanti su voleli da se igraju jonizatorima i kolu-umrtvljivačima nerava, to im je davalo nekakav idiotski prestiž. Nisam ulazio u psihološke zavrzlame, jednostavno smo donosili oružje i preuzimali fazen. Niko nije gubio na

ovom poslu, niko sem onih tipova koji su neposredno kopali fazen. Grizao ih je kao kiselina. – Koliko imaš spremnog ovog puta. Lu?

– Tona. Jedna tona. Hen.

Zviznuo sam u sebi. I osetio ono poznato drhtanje u mozgu, znak koji me je često opominjao da nešto ne valja. Toplina se širila kroz moje vene kao narastajuća plima, kucanje bila treperilo je kroz dotaknuto telo.

Tona fazena!

Nikada pre nismo bili ni blizu tolikoj količini. Uvek desetak, najviše stotinak kilograma. Tona je predstavljala basnoslovnu sumu, koja se mogla dobiti na crnoj berzi. Nisam razmišljao o reciprocitetu, oružja je bilo i previše na našem brodu. Druge stvari su munjevito jurile mojom glavom. Druge, zloslutnije i opasnije.

Tada je i Mod počela.

Podvodna muzika je lagano krenula, odnekud sa dna akvarijuma bojila se u svim duginim prelivima. Mod se odvoji od samog dna, ispliva iz ogromne i otvorene školjke. Ruke joj se spustiše niz bedra i otisnu se nogama od podloge, ujednačenim, skladnim pokretima. Gledala je u onaj drugi sto, smešila se, disala kao velika, humanoidna riba. Da, mala Mod je imala precizno modulirane i ugrađene škrge, neprimetne za običnog posmatrača, koje je koristila samo u ovakvim situacijama. I malo modifikovana pluća, svakako. Malo je bilo podvodnih nimfi njene vrste, gotovo nijedna nije usavršila taj sklad u pomeranju ruku i nogu, ritam koji je posetiocima terao pritisak u glavu. Ništa nije bila izgubila od svoje svežine. Prokleta Mod.

Lu je ignorisao predstavu. Zenice su mu bile ukopane u moje.

– Odakle toliko mnogo? – upitah najzad, savlađujući muku.

– Došlo je do obrušavanja u rudniku. Mnogo mrtvih... ali i korist za nas biti. Nova žila izašla, jaka. Dosta faz'a, dosta robe.

Zaista dosta. I premnogo.

– Kada i gde?

– Na starom mestu. Sutradan. Noć loša za posao. Dan dobar.

Klimnuo sam. – Dogovoreno. Duplirana cena sa naše strane.

– Tona faz'a sa moje... – Lu se naceri. Zubi su bili žuti. Nije prestajao da žvaće mestu, jednom će mu to doći glave. S druge strane ja nisam prestajao da pratim Mod. Dolazilo je na isto.

– Nema čekanja – nastavio je. – Sutra poslednji rok.

Zaškiljio je duboko usađenim očima. – Sada dosta kupaca. Možda dobijem i to...

Prst mu je pokazivao na dršku blastera za Edvinovim pojasom. Odmahnuo sam. – To ne ide, Lu. To zaista ne ide.

– Ovaj put, da. Sledeći to. Inače, nema posla. Nema faz'a.

Šta je sad petljao ludi mutant? Mirisalo je na još nečije prste u svemu ovome. Trebalo mi je vreme i mir, morao sam da sve složim na svoje mesta.

– Proširio si posao, Lu? Još neko je u igri?

– Možda, možda ne.

Videlo se da ima nešto u rukavu, ali nisam insistirao. Nas trojica smo delili dobit sa Big Dželom u ovom poslu sa fazenom. Opet je mnogo preticalo, niko nije bio nezadovoljan. Ali, konkurencija bi nas opasno uzdrmala. Neko je stajao u senci.

Odlučio sam da blefiram. Ništa ionako nisam gubio. Bar nisam obraćao punu pažnju na akvarijum i telo koje se vitlalo u njemu.

– Arfunis je tu, nije li tako, Lu?

Trgnuo se, vrlo kratko i neprimetno, ali dovoljno da osetim pogodak na pravo mesto. Da, ta krvopija je nanjušila mogućnost lova, ili nas je pratila kroz hiper svemir. To je značilo da poseduje savršeno precizne instrumente, jer smo nas trojica bili majstori u prikrivanju tragova. Arfunis je bio običan pirat,

ali svirepo uspešan. Iza njega su ostajali kosturi. Do sada se nismo sukobljavali, ali sve je imalo svoj prvi put. Lu je požurivao i nagoveštavao promene. Do sada smo uvek lagano izvodili stvar, bilo je potrebno i vreme da se fazen iznese iz skrivenog mesta, pored sve prismotre i kontrole Federacije. Ti momci su bili vraški obučeni za svoj posao lovaca na krijumčare i uvek bi prvo pucali. Energetski bacači u njihovim rukama razarali su.

– Neka bude, Lu. Sutra. Za ostalo ćemo razmisliti.

Ustao je i sakupi usne u crtu odlučnosti.

– Poslednji posao, stara cena. Mnogo troškova.

Brzo se izgubio i ostavio nas u tišini. Sreo sam poglede ostale dvojice. Ništa nisam rekao. Igra u bazenu dostigla je kulminaciju, deljenje osmeha takođe. Grčevi su mi sigurno promenili lice, jer me Edvin i Gomez povukoše za sobom. Niko nije ni primetio da smo otišli Svi su gledali u moju divnu, malu Mod. Prokleta bila.

2.

Soba je bila prilično uska i mirisala je na brza odlaženja. Smetao nam je pritisak i osećanje nelagodnosti: Druga boca alkohola sa Dronora bila je poluprazna. Bio sam prazan, otkačenog mozga, nesposoban da povežem stvari koje su se nametale.

– Ako je Arfunis na Sireninoj Kosi, to može da znači gomilu nevolja – Gomez je prvi prekinuo tišinu.

Otpio sam dug gutljaj. Zatim još jedan. Mala eksplozija ljutine dotakla je dno mog želuca. Prijatna, reska bol. .

– Lu se spetljao sa njim. Nikada nisam verovao u mutantima – Edvin je dobovao prstima po dršci svog blastera. – Ucenjuje nas za sledeći put, zna da zavisimo od njegovih isporuka.

– Neće biti sledećeg puta – hrapavi zvuci su očigledno dolazili iz mog grla. Preostalu tečnost iz čaše popio sam odjednom.

– Kako to misliš, Henri?

Bilo je vreme da se situacija iskristališe. Ljutina alkohola razbila je moje osećanje bespomoćnosti, koje sam uvek dobijao pri susretima sa Mod.

– Neće biti sledećeg puta za nas – nastavio sam. – Lu želi da nas eliminiše iz posla. To je očito posle našeg razgovora. Arfunis ne deli ni sa kim, jasno. Obećao mu je lasersko oružje, a ko zna šta mutant namerava sa njim. Uglavnom, žestoko mu je potrebno. Zbog toga raskida ugovor sa nama, poništava sve ove godine i baca nas u ništavilo. Prikupljena je cela fazenska tona. Da li vam to nešto govori?

– Raj za mene – promrmljao je Gomez. – Hrpa love koju ne mogu da obuhvatim pogledom.

Edvin se počešao po obrazu. – Neočekivano mnogo. Možda... kažem možda je istina ono sa novom žilom, ali aparati Federacijske uprave na Sireninoj Kosi mogli bi da registruju toliku količinu. Mesto je prepuno doušnika... Za hiljaditi deo te količine mnogi bi ubili i samog sebe. Luda stvar.

– Blizu ste – rekoh. – Vrlo blizu. Upravo zato i smrdi. Lu je mutant, ali lukav. Dospeo je na taj nivo razmišljanja da nas smatra gotovim. Arfunis je nov, mnogo obećava. Možda je dao nešto i unapred. Lu ne sme da nam otkaže naručenu količinu, to je prevelik rizik i za njega. Uostalom, zna sa kim ima posla. Nikada se ne bi ni usudio da se ovako cenjka da neko ne stoji iza njega.

– Arfunis, taj zmijski car – reče Gomez.

– Ravno u sredinu, Gom! Baš on. Za Lua predstavlja garanciju novog ugovora, moć koja će nas uništiti i njemu obezbediti mir. Nema osvete, nema straha. Zato nam je izbacio

preveliku količinu. Znao je – ili ćemo odbiti, što je malo verovatno, ili ćemo oklevati. U oba slučaja imao bi razlog da poništi ugovor.

– A sada? – upita Edvin.

– Sutra će nas čekati. Ne sumnjam u klopku.

– Borićemo se – upade Gomez. – Progorećemo ih u mahu.

– Ne želim da iko od nas strada – nastavio sam. – A takva mogućnost postoji kada je u blizini Arfunis. Podjednako je dobro naoružan, kao i mi.

– Ne i tako vešt – dodade Edvin.

Klimnuo sam. – Svakako. Ipak, igraćemo na naš način. Nećemo im dati vremena da pripreme kulise i pozornicu. Idemo noćas na mesto sastanka!

Momci su se trgnuli. – Noćas? Ali... Zar ne važi zabrana kretanja za došljake? Nije li preuranjeno?

– Zabrana važi i za krijumčarenje fazena. Sirenina Kosa je večita zabrana i ograničenje za nas, pa smo ipak ovde. Neko nas sigurno posmatra i prati, a to ipak ne utiče na naše kretanje. Noćas, kad nas ne očekuju. U svakom slučaju imaćemo iznenađenje, ma kako kratko trajalo. Arfunis može i to da uzme u obzir, ali onda neće imati vremena da sve pripremi kako je želeo.

– Šta nosimo? – upita Edvin.

Stajali smo u sredini prostorije. Gomez je kontrolisao svoj ručni merač pritiska. – Sve – rekoh. – Ukrcavamo se u brod i idemo ravno na mesto susreta. Sutrašnjeg susreta. Ne sumnjam da je fazen spreman i uskladišten u sigurnosne karnistere. Mi ćemo ga samo pokupiti.

– To smo mogli i sutra.

– Znaš i sam, Gome, da je zračenje koje fazen isijava, najjače od prvog narednog dana iskopavanja. Arfunis nas ne bi napao na mestu razmene, jasno, ali bi postavio instrumente koji bi nas brzo registrovali. Niko ne želi da rizikuje otkrivanje rudnika, ni on ni Lu, ali stvar se može obaviti i duboko u svemiru, daleko od svih ostalih činilaca. Jedan udar vučnim zrakama i mi bismo bili paralizovani i ostavljeni na milost i nemilost onoj ajkuli. Kargo bi nam bio otet i sve bi se završilo sa jednom blistavom kuglom usijane pare. Mi bismo bili unutar kugle, razvejani u atome.

– Zloslutno zvuči – promrmlja Edvin.

– Jedna od mogućih perspektiva. Ali, ovoga puta nametnućemo naš stil borbe. Nikada nismo bili bliži tolikoj količini fazena.

U lokalu nije bilo ništa manje posmatrača nego kada smo otišli. I ovog puta niko se nije obazirao na trojicu Zemljana koji su prolazili. Mod je završavala podvodni ples, Mod koja je neprestano bežala od mene, i ja, gubitnik, koji sam je neprestano pratio. Predivna, blistava Mod. Sa očima mačke koje sijaju u mraku.

3.

Glava mi je pucala od pritiska, ali nazad se nije moglo. Brod je bio nepuna milju iza nas, a mi smo se probijali kroz amonijačni kovitlac ka ulazu u tunele rudnika. Oklop nas je štitio, ali ne u onolikoj meri koliko su ga reklamirali. To smo osećali pre probijanju pritiska i vrtoglavici. To se odnosilo samo na Zemljane, svakako. Mutanti su se kretali bez ikakvih zaštitnih sredstava, izuzimajući kiseoničnu bocu.

Uleteli smo u tunel i odahnuli. Već je moglo lakše da se diše, pritisak se povlačio. Edvin je držao spreman blaster u ruci, dok je Gomez spretno rukovao sa energetskim bacačem. Sprava je bila dovoljno snažna da sve u okolini pretvori u vulkansku paru, ako bude potrebno. Iskreno sam se nadao da neće.

Posle pola časa hoda, moji senzori na viziru šlema signalizirali su prisustvo drugih bića. Nismo bili sami, očito.

– Nekog ima – promrmljao je Edvin. – Taj glas...

– Lakše – upozorio sam ih. – Ako je Arfunis u blizini, sigurno je postavio zvučne lokatore, ili indikatore promene toplote. Naši oklopi zrače, ma kako to malo bilo. Udarićemo odjednom... sada!

Iskočili smo iz poprečnog hodnika u centralnu iskopanu jamu. Gomez je jako viknuo, a zidovi odgovoriše jekom. Bili su na nišanu našeg oružja,

Lu je stajao u sredini jame i izdavao naređenja. Mi smo ga u tome prekinuli. Arfunisa nije bilo, ili još nije došao. U Luovim očima nazirao sam tragove užasa.

– Šta treba da znači ovo? – promuklo je izustio.

– Mere opreza, Lu – nacerio sam se, koliko mi je to dopuštao moj šlem. – Odlučili smo da ranije krenemo sa Sirenine Kose, shvataš. Suviše gužve. Došli smo po robu.

– Sa uperenim cevima? – mutant se brzo pribrao. Ostala sedmorica nisu mrdala sa mesta gde su se zatekli. Suviše dobro su poznavali dejstvo blastera. Koža im je poprimila tamniju nijansu, znak da su paralisani strahom.

– Nedostatak poverenja – uzvratio sam. – Gde je fazen?

Podigao sam cev. Iz nje je samo smrt mogla da jurne. Lu nevoljno podiže ruku. – U tunelu – reče. – Ruda je u sigurnosnim karnisterima. I zrači, Hen.

– Hvala na upozorenju. Mislim da zrači slabije nego što bi se to sutradan dogodilo. Naročito sa Arfunisom za leđima.

Na spomen tog imena vidno se trgao. – Nemam... nemam ništa sa njim. Poslujem s vama. Kargo je spreman.

– Svi na onu stranu – rekoh, pokazujući zid koji je ispuštao kristalastu, bledu svetlost. Ovo je stvarno bila bogata žila. – Sačekaćemo još nekog. Ako sam ja u pravu, taj pirat će se uskoro pojaviti na ovom mestu. Ako nisam, dugujem ti izvinjenje, Lu. Šta ti misliš?

Ćutao je. Gomez i Edvin se rasporediše tako da su mogli da kontrolišu prilaz i hodnik. Ja sam držao na oku Lua i njegove. Sekundi i minuti su nastavili da teku sporim ritmom. Razmišljao sam. Arfunis mora da dođe da bi postavio pojačivač zračenja u neki od karnistera, kako bi nas uspešno pratio prilikom našeg skokovitog kretanja kroz hiper svemir. To znači da će koristiti drugi put dovde. Time bi naš brod ostao neprimećen. Razmišljanje je imalo logičkih šupljina, ali davalo je izvesne garancije za uspeh.

Dvadeset četvrti minut je isticao, kada su senzori signalizirali nečiji dolazak. To je mogla da bude samo jedna osoba.

Arfunis, svakako.

Bio je toliko samouveren da nije kontrolisao prilaz, previše po mom mišljenju. Ili nas je potcenio. Bilo je kasno da bilošta preduzme, kada je iskrsnuo iz hodnika i suočio se sa nama.

Na trenutak je zastao, savladan panikom. Teško je gutao, hvatajući kiseonik ispod šlema, nastojeći da povrati izgubljeni dah, pod naletima snažnog straha. Ajkula je po prvi put bila u klopci koju je pripremila za druge. Poplavio ga je talas besa, koji je potisnuo prvobitni strah. Udahnuo je i ljutito viknuo na Lua:

– Ti prljavo, mutantsko kopile! Izdao si me!

Nasmejao sam se. Okrenuo se ka meni i za tren me posmatrao. Zatim me prepozna u magnovenju. Uzvratio je smehom, mada je to više sličilo lavežu.

– Ti! – reče. – Ipak si ga kupio!

– Greška, Arfunise – rekao sam staloženo. – Lu se pridržavao dogovora sa tobom, samo si nas podcenio. Ni mi nismo grupa idiota koja šeta svemirom. Sada se prihvati karnistera i podmetni leđa, fazen

mora da se prenese do našeg broda. Valjda ne misliš da će to iko od nas trojice?

Znao sam da je Arfunis beskrupulozni pirat i da će nešto pokušati. Zato ga i nisam ispuštao iz vida. Kada je i poslednji karnister bio u brodskom skladištu, a prostorija izolovana i spolja dekontaminirana, očekivao sam njegov korak.

I on je došao. Nismo mu oduzeli oružje, jer nije ni imao priliku da bilo šta pokuša. Arfunis je jednostavno bio tip koji se nikako nije mirio sa porazom. Ta crta prevelikog samoljublja uništila ga je. U okretu je iščupao svoj blaster i opalio. Nažalost, niko od nas trojice nije bio na istom mestu. Bacali smo se u stranu tren ranije, a Lu nije bio te sreće. Suviše spor i neinventivan, nije očekivao da će budući ortak pucati u pravcu gde se on nalazio. Odleteo je u zrak, razvaljenog poprsja. Gomezov bacač proradi i tlo ispod Arfunisa uzavre. Crvena kugla svetlosti bacila ga je u ništavilo.

To je bio kraj. – Gubimo se odavde – rekoh. – Ovo će privući vazdušnu policiju i tada bi moglo biti gužve.

Ubacili smo se u brod i uzleteli u najkraćem roku.

– Gde sada? – upitao je Edvin.

– Ne dolazi u obzir da pokušavamo neorganizovano bekstvo. Oko Sirenine Kose suviše je razarača i krstarica a da bismo se mi provukli.

– Spustićemo se u luku. Naš boravak traje i sutradan. Zašto da ne koristimo maksimum? Ostali iz Luove pratnje, pobrinuće se d a uklone sve tragove. Posao će i nadalje da teče i neko preduzimljiv i manje lukaviji od Lua, organizovaće razmenu. Suviše je vredna da bi prestala.

Najzad sam uspeo. Konačno.

Big Džel je najveštiji trgovac u poznatom delu svemira, i za njega neće biti problema da rasturi fazen. Bio je to uspeh. Plivao sam u novcu.

Ostajao mi je još samo jedan razgovor. Ali, ovoga puta ja sam držao sve konce u rukama.

Razgovor sa Mod. Ona neće više da pokazuje svoje blagosloveno telo u akvarijumima, svim tim prljavim mutantima i da ide iz mesta u mesto, sa planete na planetu. Ne moja Mod.

Bila je to divna i primamljiva misao za razliku od drugih koje su mi se motale po glavi. Uzbuđenja je bilo i premnogo, ovaj posao počinjao je da zamara. Nešto se otkači u mom mozgu.

Pogledao sam Gomeza. – Kada si opalio – rekoh – bljesnulo je crvenim sjajem.

Buljio je u mene. – Ne razumem.

– Arfunis – nastavio sam. – Arfunis je bio prokleti android! Samo oni tako eksplodiraju, siguran sam u to.

Edvin se zakašlja. – Odakle ti sad pa to? Ko gleda u eksplozije...

– Znam – nastavio sam – znam! Androsi imaju takav hemijski sastav. U dodiru sa energijom ovakvog tipa crveno pucaju. Arfunis je bio prljavi andros!

Gomez je baratao oko instrumenata a Edvin je bio zaokupljen navigacijom. Činilo se da ih moje otkriće puno ne interesuje. Došlo mi je da sve izbacim iz sebe. Gomez je bio ravnodušan, ali sada sam više razumevao Edvina i njegovu netrpeljivost ka mutantima. Ja sam upravo pronašao u sebi mržnju ka androidima.

– Preplaviće nas – govorim dok me Gomez i Edvin čudno gledaju. – Zar ne shvatate? To je čudovišna zamisao, sama ta uska mogućnost...

Ne zadržavam se i dok slećemo obezbeđujemo i kamufliramo skupoceni kargo, dok brišemo prašinu i svlačimo oklope, govorim i govorim, iz mene izlazi nakupljena mržnja, osećam vrelinu u sebi, ali

to jednostavno moram da im kažem. Govorim i dok se krećemo ka lokalu, dok mučno skidamo maske i nalazimo naše mesto. Ni piće koje stiže ne zadržava tu plimu reči.

– To je čudovišna zamisao – ponavljam po ko zna koji put sve ljudsko će se srušiti. Nikada ne bih mogao da ocenim da je i Arfunis bio android. Samo zahvaljujući jednom detalju to sam otkrio.

– Ali, Henri – reče Gomez – ostavimo Arfunisa. Bio je gad i to je sve. Govorim o drugima... Zar i ti koji izgube, nemaju pravo na popravak? Ako je ljudski mozak, neoštećen, androidsko telo može samo da pomogne. Drugi život.

– Prokletstvo! To je završni udarac ljudskom prestižu. Androidi moraju da ostanu ono što u stvari jesu – androidi! Svako implantiranje i mešanje bilo koje vrste upropastiće nas. Gde će se povući razlika između vrsta? Ko će to učiniti? Niko! To je ludost. Androidi samo čekaju svoju priliku, a mi im sami to pružamo. Pravimo ih i ubacujemo, podižemo koeficijent razuma i guramo na nas same. Mutanti, androsi... Koliko će vremena proći pre nego što shvate snagu koju imaju? A to saznanje tada će biti kobno za ljude. I oni više neće moliti, nego naređivati.

Gomez ustade i protrlja čelo.

– Mislim da mi je dosta. Večeras je i ovde mirno, a bilo je dosta uzbuđenja, Hen. A i ovo piće...

Otišao je. Okrenuo sam se Edvinu. – Misliš li da ih Gomez voli?

– Koga?

– Nije mogao da me zavara nevinim pogledom. Tek sada mi se nešto otkačilo, Ed. Ranije sam smatrao da si preoštar, ali bio si sve vreme u pravu.

– U vezi čega?

– Svega, dovraga! U vezi mutanata, u vezi androsa!

– O, pa ne voli ih, svakako. Ni ja, dabome.

Ustao je. – Umoran sam – reče.

– Ti ostani, Hen.

Šta im je? Ili su ludi ili su prikriveni ljubitelji androsa. Edvin nije ranije krio svoja osećanja prema mutantima, normalno je da sam mislio da identično misli i o androidima.

Legao sam sa čudnim i onespokojavajućim mislima u glavi. Zašto su se, odjednom i neočekivano, tako ponašali?

4.

Mod je sedela za stolom, sama.

Kada sam prišao, odmah me je presekla pitanjem:

– Šta želiš od mene, Hen? Nisam raspoložena za razgovor.

Koliko znam oduvek je bila oštra i konkretna. Seo sam.

– Tebe, Mod. Ništa više. Zar je to neostvarivo?

– To je nemoguće. Rekla sam ti isto stotinu puta.

– Kada? Reci još jednom.

– Ne želim više sa tobom, Hen. Nikada.

To je zvučalo umorno. Izbegavala je moj pogled, odsutno posmatrajući dubinu akvarijuma kraj kojeg smo sedeli.

– Ne žuri – rekoh što sam mogao blaže. – Sada imam dovoljno novca. Više nego što možemo da utrošimo. Za oboje. Možemo bilo gde u svemiru da se nastanimo, a ti više nećeš morati u bazen...

Pri spomenu akvarijuma, licem joj je proleteo besan izraz.

– Luda sam što iznova razgovaram i ponavljam stare stvari, ali ovako mi je lakše. Mrzeo si me, Hen, mrzeo si me kroz posao kojim sam se bavila. I kada si me prvi put video, želeo si da me izvučeš iz akvarijuma, ne obazirući se na moje mišljenje. Ja nisam za zabavu, to je moj način života, individualna umetnost, akvarijum, ronjenje i voda.

– Slušaj, Mod...

– Ne prekidaj me!

Lice joj se iskrivi u grč, stravičan preobražaj za nekoliko sekundi.

Strgla je ogrlicu sa vrata i bacila mi je u lice. Moji pokreti su mehanički, uzimam, otvaram je, dok mi iz sećanja navire strava. Nešto mi govori da prestanam, da li su to lica Gomeza i Edvina koji su za susednim stolom i posmatraju nas, oči ostalih? Treba sačuvati mir koji imam, ali prsti ne slušaju, rade, otvaraju medaljon, dok ona prosipa svoju mržnju na mene. Vidim sliku, jasno mi je ko je ličnost pored Mod. Henri Pel, ja.

– Reći ću ti ovo, kao i uvek do sada – nastavila je besno. – Jesi li se ikada upitao šta se probudi u tebi, kad god se susretneš sa nekim od svoje vrste? Kad ti se spoznaja otkači u mozgu, kad odjednom shvatiš? Krv ti nestaje iz obraza, oči ti dobijaju sjaj, Hen, da, konačno sve dolazi do tebe... Ti nisi ljudsko biće! Ti si android! Android! Android!

Viče i viče, a ja sam ukopan u stolici, prsti mi stežu medaljon, krive ga, osećam skupljanje besa i neverice. Treba zapušiti usta ovoj zapenušanoj zmiji, ućutkati je jednom zauvek.

– Zapamti i ovo, androide! Hen, moj Hen, bio je dovoljno lud da mrzi sebe i svoju opsednutost fazenom. Da, oduvek je leteo za njim, trošio se i iznova gubio, tragajući za onom pravom šansom, pogotkom koji nikada nije došao. Ne dok je bio ljudsko biće! Zar se nisi upitao kako sada nalaziš tolike količine, kako izdržavaš u blizini radioaktivnog materijala? Ne, a i zašto bi? Mala Čula je umrla dok je on bio dovoljno daleko. Bio je ozračen i ona nije imala budućnost. Kaznio je sebe – tebe – time što je implantirao svoja sećanja, kompletnu memoriju u novo telo... Tvoje telo, androidu. Veruješ li? Ne? Moraćeš. Zašto ne upitaš nekog od dvojice svojih prijatelja, koji su uvek uz tebe i svuda te prate? Čuješ i sve znaš, a opet ti ništa nije jasno. Ti si samo senka koja nigde nema mira. Ovo je dvanaesti put kako se srećemo. Biće ih još, na nekoj drugoj planeti, znam, ali to je i deo mog prokletstva. Odlazi sad, gubi se!

Mod Vrišti, Gomez i Edvin stoje. Čekaju. Čekaju – šta?

– Ti... ti prokletniče! – čujem joj glas – ti prljavi androidu! Odlazi na još jedno brisanje, nestani odavde! Zašto ne umreš, androse?

Taj pogrdni izraz iz njenih usta me je dotukao. Mrak se navlači na moje zenice i ja ne znam šta činim. Skačem sa grčem u prstima i očima.

Edvin i Gomez su tu i odvajaju moje ruke sa njenog vrata. Dok me odvode, čujem njeno vrištanje:

– Vodite tog androida od mene! Ti nisi Henri, čudovište! Nikada! Nikada! Zapamti to, prljavi, ludi stvore! Zapamti to dok te budu iznova brisali!

Jači su od mene, ali moja usta su slobodna, dah izlazi iz grla, nadjačavam je.

– Laž! Laž! Ja jesam Henri Pel!

Ali, spoznaja je već u meni, mom mozgu, uzavrela i oslobođena, u svakoj mojoj androidskoj ćeliji, u veštačkoj krvi, rukama, venama i očima. Iz mene govori samo implantirano sećanje Henrija Pela, samo snimak prošlosti iz mog mozga, iz ranjenog uma.

Edvin i Gomez drže me pritisnutog o pod sobe. Ne mogu da se pokrenem. Mogu samo da urlam. Ja urlam.

Poznato vam je takođe da smo pokrenuli i posebnu ediciju »Supernova«, u kojoj su dosad objavljene 3 knjige:

1. **Džejms Bliš**
   SPOK MORA DA UMRE — **400 dinara**
2. **Artur Klark**
   KA SPUŠTANJU NOĆI — **400 dinara**
3. **Kliford Simak**
   NEVOLJE SA TIHOOM — **400 dinara**

Svaku od pobrojanih knjiga najjednostavnije možete obezbediti ako ispunite priloženu narudžbenicu.

NIŠRO »DNEVNIK«, OOUR IZDAVAČKA DELATNOST
21000 Novi Sad, Bulevar 23. oktobra, br. 31

N A R U D Ž B E N I C A

Ovim naručujem da mi se pouzećem pošalju sledeći brojevi

1) **SF Serije Roto-biblioteke X – 100** _____

_____

(upisati broj ispred naslova)

2) **Biblioteke »Supernova«** _____

Poručilac _____

Broj pošte, mesto: _____

Adresa stana: _____

U _____, _____ 1986. godine

Potpis

_____

NIŠRO »DNEVNIK«, OOUR IZDAVAČKA DELATNOST

21000 NOVI SAD, Bulevar »23. oktobra«, br. 31

P O R U D Ž B E N I C A

Ovim se **neopozivo** pretplaćujem na:

12 brojeva naučno-fantastičnih romana Roto-biblioteke X-100, po ceni od 1.800 dinara za svih 12 brojeva.

Romane ćete mi isporučivati počev od broja ——, uz obavezu da se ugovorena cena ne može menjati do isteka važnosti ove porudžbenice.

Iznos od 1.800 dinara uplatiću odjednom, po prijemu »Dnevnikove« uplatnice.

Poručilac: _____

Broj pošte i mesto: _____

Adresa stana: _____

U _____

Dana _____ 1986. godine

Potpis

_____

NIŠRO »DNEVNIK«, OOUR IZDAVAČKA DELATNOST

21000 Novi Sad, Bulevar »23. oktobra«, br. 31

P O R U D Ž B E N I C A

Ovim se **neopozivo** pretplaćujem na

PRVO KOLO SF biblioteke »Supernova« **(Spok mora da umre, Ka spuštanju noći, Nevolje sa Tihoom, Podmorsko traganje, Kildožer i Zvezdani ponor)**, po pretplatnoj ceni od 1.800 dinara.

Pretplatna cena ne može se menjati do isteka važnosti ove porudžbenice.

Iznos od 1.800 dinara uplatiću odjednom, po prijemu »Dnevnikove« uplatnice

Poručilac: _____

Broj pošte, mesto: _____

Adresa stana: _____

U _____

Dana, _____ 1986. godine

Potpis

_____

ROTO BIBLIOTEKA X-100 S F

SLEDEĆA SVESKA

ROTO BIBLIOTEKA X-100 S F

GOSPODAR KEDROVE ŠUME

BROJ 19 ● 200 DINARA

LIBERTI BOROM

Radnja ovog interesantnog i uzbudljivog romana događa se u vreme pre Potopa, vreme kada su tek udareni temelji slavnoj ostrvskoj civilizaciji, civilizaciji koja je bila rasadnik najmoćnijih kultura naše prošlosti.

Najveći umovi lščezle Zemlje Piramida, obučeni od strane Bogova koji su došli iz svemira, stvaraju monstruozna bića i dovode Zemlju na rub haotičnog ludila koje će, nekoliko hiljada godina kasnije, dovesti do Velikog Uništenja.

Preživeli potomci Bogova koji su se vratili u daleke dubine vasione potražili su učešće u Kedrovoj Šumi odakle će i početi otpor protiv Velikog Sveštenika i njegove svemoćne magije. . .

Ovo je roman koji će vas zainteresovati, uzbuditi i zabaviti, roman koji nećete ispustiti iz ruku sve dok ne budete pročitali i poslednju stranicu!